

Finanțat de
Uniunea Europeană

RAPORT ALTERNATIV DEMONITORIZARE Nr. 2 #JustițiePentruMoldova

Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022 – 2025

Perioada de monitorizare: 1 ianuarie 2022-31 decembrie 2025

Autori:

Angela POPIL, membră GEJ

Petru ISTRATI, membru GEJ

Chișinău, 19 Mai 2026

#JustițiePentruMoldova

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană
și cofinanțat de Fundația Soros Moldova

Notă de limitare a responsabilității

Acest Raport a fost realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova. Conținutul acestuia reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Asigurarea integrității, eficienței și independenței sistemului de justiție din Moldova – #JustițiePentruMoldova”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația Soros Moldova. Conținutul Raportului aparține autorilor și nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Uniunii Europene și al Fundației Soros Moldova.

Publicat de:

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)

Str. București 90, of. 20 Chișinău, MD-2012, Republica Moldova

T: + 373 22 788 989, E: info@ipre.md W: www.ipre.md¹

¹ Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), pagina web oficială, disponibil la: <http://www.ipre.md>.

CUPRINS:

ACRONIME	2
INTRODUCERE	3
METODOLOGIE	4
REZUMAT EXECUTIV	6
DIRECȚIA STRATEGICĂ I - INDEPENDENȚA, RESPONSABILITATEA ȘI INTEGRITATEA ACTORILOR DIN SECTORUL JUSTIȚIEI	12
Obiectivul 1.1 – Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii	12
Obiectivul 1.2 – Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției	19
Obiectivul 1.3 – Sporirea gradului de transparență și a încrederii în justiție	26
Obiectivul 1.4 – Consolidarea capacităților profesilor conexe sistemului justiției	32
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI GENERALE PE DIRECȚIA STRATEGICĂ I	37
DIRECȚIA STRATEGICĂ II - ACCESUL LA JUSTIȚIE ȘI CALITATEA ACTULUI JUSTIȚIEI	39
Obiectivul 2.1. Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului în sectorul justiției	39
Obiectivul 2.2. Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare	49
Obiectivul 2.3. Consolidarea instruirii și formării juridice	52
Obiectivul 2.4. Fortificarea căilor alternative de soluționare a litigiilor	55
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI GENERALE PE DIRECȚIA STRATEGICĂ II	59
DIRECȚIA STRATEGICĂ III - ADMINISTRAREA EFICIENTĂ ȘI MODERNĂ A SECTORULUI JUSTIȚIEI	60
Obiectivul 3.1. Continuarea procesului de optimizare a sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii	60
Obiectivul 3.2. Consolidarea capacităților administrative și manageriale în sectorul justiției	64
Obiectivul 3.3. Dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale judiciare	70
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI GENERALE PE DIRECȚIA STRATEGICĂ III	75

ACRONIME

AAIJ	Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești
ADJAJ	Agenția pentru Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească
ARIJ	Agenția Resurse Informaționale Juridice
AGE	Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”
AJGS	Asistență Juridică Garantată de Stat
CEPEJ	Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției
CNAJGS	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSP	Consiliul Superior al Procurorilor
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
GEJ	Grupul de Experți în domeniul Justiției
INJ	Institutul Național al Justiției
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MJ	Ministerul Justiției
PIGD	Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor
PNIJ	Portalul Național al Instanțelor de Judecată
PG	Procuratura Generală
SIA	Sistemul Informațional Automatizat
SIJ	Sistemul Informațional Judiciar
STISC	Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”

INTRODUCERE

Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 a fost adoptată de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 211/2021. Această strategie reprezintă un pas esențial în eforturile de consolidare a unui sistem judiciar modern, transparent și responsabil. Capitolul II al strategiei stabilește direcțiile strategice și obiectivele specifice care trebuie atinse pentru a realiza obiectivul general al documentului, și anume, edificarea unui sector al justiției eficient și accesibil. În același timp, cadrul de monitorizare a Strategiei încurajează elaborarea rapoartelor alternative de către organizațiile societății civile.

Prezentul raport de monitorizare este un raport alternativ elaborat de echipa de experți din cadrul Grupului de Experți în domeniul justiției (GEJ), în colaborare cu experții #Justice4Moldova din cadrul Institutului pentru Politici și Reforme Europene. Scopul principal al acestui raport este de a evalua progresul și constrângerile întâmpinate în implementarea Strategiei, atât în termeni calitativi, cât și cantitativi, conform metodologiei descrise în continuare. Pentru fiecare obiectiv al direcțiilor strategice, sunt analizate acțiunile planificate și realizate, și sunt prezentate prioritățile pentru viitorul document de politici publice în domeniul justiției.

Principalele constatări privind **progresele, constrângerile și prioritățile** recomandate pentru fiecare din cele 3 direcții strategice sunt reflectate în acest Raport, care prezintă evoluțiile pentru întreaga perioadă de implementare a Strategiei.

Concluziile acestui Raport se bazează pe evaluarea cantitativă și calitativă a realizării acțiunilor planificate, evaluare care a avut drept obiectiv, verificarea corespunderii conținutului măsurii / acțiunii raportate, actelor normative adoptate / implementate cu indicatorii de rezultat setați în Planul de acțiuni.

Sursele de colectare a informațiilor pentru elaborarea prezentului raport de monitorizare au fost informațiile din Rapoartele de monitorizare a gradului de realizare a măsurilor din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei întocmite de Ministerul Justiției, inclusiv informațiile comunicate de autoritățile responsabile de implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei, precum și informația disponibilă în surse deschise.

METODOLOGIE

Raportul de monitorizare privind implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 este elaborat ca rezultat al unui exercițiu independent de monitorizare a acțiunilor implementate pe parcursul perioadei de realizare a Strategiei.

Monitorizarea implementării activităților prevăzute în Strategie pentru perioada indicată per direcție strategică, după cum urmează:

- **Direcția Strategică I-** Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției;
- **Direcția Strategică II-** Accesul la justiție și calitatea actului de justiție;
- **Direcția Strategică III-** Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției.

Fiecare direcție strategică este monitorizată atât cantitativ, cât și calitativ, reieșind din următoarele aspecte metodologice.

Evaluarea cantitativă presupune evaluarea evoluțiilor în realizarea tuturor acțiunilor scadente și continue din Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei corespunzătoare obiectivelor și direcțiilor strategice. Metoda de evaluare cantitativă în cadrul prezentului Raport se bazează pe tehnica de apreciere a nivelului de implementare a acțiunilor prevăzută de Ordinul Ministrului Justiției nr.144 din 08.06.2022² „privind instituirea mecanismului de monitorizare a implementării Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 și a Planului de acțiuni”. Calificativele de bază prevăzute în Ordinul nr.144/2022 (realizat, realizat parțial și nerealizat), în cadrul prezentului Raport sunt dezagregate în cinci nivele de apreciere a gradului de realizare a acțiunii cu atribuirea unui punctaj corespunzător, după cum urmează:

Aprecierea gradului de realizare	Rating	Semnificație
Realizată fără carențe	4	Acțiunea a fost implementată conform indicatorilor și în conformitate cu prevederile legale privind procedura legislativă și transparența în procesul decizional. Termenul de implementare a acțiunii coincide cu cel prevăzut în Plan sau nu depășește termenul planificat cu o perioadă de până la șase luni calendaristice. Conținutul actului normativ adoptat sau al acțiunilor întreprinse este în concordanță cu obiectivele setate.
Realizată cu carențe neesențiale	3	Acțiunea a fost implementată cu unele carențe neesențiale legate de abaterile de la respectarea prevederilor legale privind procedura legislativă și transparența în procesul decizional și/sau cu depășirea termenului de implementare prevăzut de Planul de Acțiuni cu un termen ce depășește șase luni.
Realizată cu carențe substanțiale	2	Acțiunea a fost implementată cu unele carențe substanțiale legate de cazurile în care conținutul actului adoptat sau acțiunile întreprinse nu sunt în conformitate cu obiectivele setate și/sau indicatorii de rezultat nu au fost atinși integral și / sau nu au fost respectate dispozițiile legale privind procedura legislativă și nu au făcut obiectul unor norme de transparență în procesul decizional;
Inițiată	1	Acțiunea a fost inițiată, dar nu a fost implementată către finalizarea perioadei de implementare a Strategiei.
Neinițiată/Nerealizată	0	Nu au fost inițiate măsuri de implementare a acțiunii

² Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ordinul Ministrului Justiției nr.144 din 08.06.2022, disponibil la: https://justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/metodologia_de_monitorizare.pdf.

Evaluarea calitativă implică analiza și evaluarea acțiunilor prevăzute în Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei corespunzătoare obiectivelor și direcțiilor strategice, sintetizând principalele constatări cu privire la (a) progrese, (b) constrângeri și (c) recomandări pentru următorul document de politici în domeniul justiției.

Pentru întocmirea acestui Raport au fost utilizate informațiile din Rapoartele de monitorizare a gradului de realizare a măsurilor din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei întocmite de Ministerul Justiției, inclusiv informațiile comunicate de autoritățile responsabile de implementarea Strategiei conform Planului de acțiuni aprobat prin Legea nr. 211/2021, precum și informația disponibilă în surse deschise.

REZUMAT EXECUTIV

În rezultatul monitorizării, apreciem că din totalul de **156 acțiuni** care urmau a fi realizate pentru implementarea Strategiei, **47 (30,1%) au fost implementate fără curențe**, **23 (14,7%) au fost realizate cu curențe nesemnificative**, **34 (21,8%) au fost realizate cu curențe substanțiale**, **24 (15,4%) au fost inițiate** și **28 (17,9%) au fost neinițiate/nerealizate**.

Este important de menționat că, în interpretarea acestor rezultate la nivel cantitativ, urmează a se ține cont de faptul că Planul de acțiuni aferent Strategiei nu a fost actualizat pe parcursul perioadei de implementare. Ca urmare, o parte dintre acțiunile incluse și-au diminuat relevanța sau au devenit parțial depășite, în special în contextul evoluțiilor în relația cu Uniunea Europeană. În mod particular, procesul de screening bilateral, obținerea statutului de țară candidată, aprobarea foii de parcurs în domeniul statului de drept, precum și elaborarea și implementarea Programului Național de Aderare au generat noi priorități și au reconfigurat agenda de reforme. În aceste condiții, anumite acțiuni prevăzute inițial în Plan fie au fost absorbite în noile documente strategice, fie nu mai corespund pe deplin realităților și necesităților actuale, ceea ce influențează evaluarea gradului de realizare.

Direcția Strategică I

Pentru Direcția Strategică I au fost trasate 4 obiective generale cu 15 obiective specifice, care urmau a fi realizate prin implementarea a 56 de acțiuni, dintre care 20 acțiuni au fost realizate fără curențe (35,71%), 14 acțiuni (25%) au fost realizate cu curențe nesemnificative, 5 acțiuni (8,93%) au fost realizate cu curențe substanțiale, 4 acțiuni (7,14%) au fost inițiate și 13 acțiuni (23,21%) nu au fost realizate

Implementarea Direcției Strategice I – „Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției” în perioada 2022–2025 evidențiază un progres substanțial la nivel normativ și instituțional, însă unul limitat și neuniform la nivel de implementare practică, ceea ce a afectat impactul sistemic al reformelor.

La nivel de **progrese**, se remarcă în primul rând efortul consistent de reformare a cadrului legislativ, în special prin alinierea legislației infra-constituționale la modificările constituționale privind sistemul de justiție. Au fost instituite mecanisme noi de selecție, evaluare și promovare a judecătorilor și procurorilor, precum și mecanisme de control jurisdicțional asupra actelor organelor de autoadministrare. Operaționalizarea Consiliului Superior al Magistraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor, inclusiv în urma proceselor de evaluare externă (pre-vetting), a contribuit la consolidarea formală a independenței instituționale. De asemenea, implementarea mecanismelor de evaluare externă a integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție, curților de apel, președinților și vicepreședinților de instanțe, și judecătorilor din cadrul completelor specializate în cauze de corupție din cadrul Judecătoriai Chișinău sediu Buiucani, procurorilor din procuraturile specializate și din cadrul Procuraturii Generale și procurorilor-șefi ai procuraturilor teritoriale, a reprezentat un pas esențial în filtrarea corpului profesional de judecători și procurori și în sporirea responsabilității acestuia.

În paralel, au fost realizate progrese în delimitarea competențelor autorităților anticorupție, în ajustarea cadrului disciplinar și în dezvoltarea instrumentelor de transparență și comunicare publică, inclusiv prin transmiterea publică a ședințelor Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor, dezvoltarea centrelor de informare a justițiabililor în instanțele de judecată și extinderea rețelei de parajuriști. Totodată, au fost

inițiate și implementate sondaje de percepție asupra sistemului de justiție, care oferă o bază empirică pentru evaluarea evoluțiilor din sector.

Cu toate acestea, aceste progrese sunt contrabalansate de o serie de **constrângeri structurale și funcționale**. În mod particular, implementarea reformelor a fost afectată de întârzieri sistemice în adoptarea cadrului normativ secundar, ceea ce a generat disfuncționalități în aplicarea noilor mecanisme. Lipsa unor evaluări independente ale reformelor implementate limitează capacitatea de a aprecia impactul real al acestora și de a ajusta politicile în mod corespunzător. Persistă deficiențe semnificative în funcționalitatea instituțională, inclusiv în ceea ce privește capacitatea funcțională a Curții Supreme de Justiție și a curților de apel. Aceste deficiențe sunt generate de ritmul lent al procedurilor de evaluare externă a candidaților la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție și la curțile de apel, de desfășurarea anevoioasă a concursurilor pentru ocuparea funcțiilor vacante de judecător, precum și de insuficiența resurselor umane disponibile.

În domeniul integrității, deși cadrul normativ a fost considerabil consolidat, lipsesc mecanisme funcționale esențiale, precum cele de raportare a comunicărilor ex parte, iar instrumentele de etică și disciplină nu sunt utilizate în mod efectiv, fiind marcată absența unor opinii și recomandări sistemice. De asemenea, deoarece reformele privind controlul averilor și conflictelor de interese au fost implementate cu întârziere, mecanismele de control al averilor judecătorilor și procurorilor nu au fost evaluate în mod independent.

În ceea ce privește transparența și încrederea publică, deși au fost dezvoltate instrumente de comunicare și informare, acestea nu sunt integrate într-o abordare sistemică. Lipsa unei metodologii unice pentru sondaje și nevalorificarea rezultatelor acestora limitează capacitatea autorităților de a răspunde adecvat percepțiilor publice. Persistă discrepanțe semnificative între percepțiile diferitelor categorii profesionale, precum și o tendință de diminuare a încrederii în reforme, ceea ce indică o problemă de credibilitate și eficiență a intervențiilor.

Cea mai vulnerabilă dimensiune rămâne cea a profesiilor conexe sistemului justiției (executori judecătorești, experți judiciari, notari, avocați, mediatori, administratori autorizați), unde implementarea este fragmentară, cu un număr semnificativ de acțiuni nerealizate. Lipsesc politici coerente privind organizarea, responsabilizarea și standardele de calitate ale acestor profesii, precum și mecanisme funcționale de monitorizare și reglementare, ceea ce afectează funcționarea integrată a sistemului de justiție.

În acest context, **prioritar** pentru următorul document de politici în domeniul justiției se impune o **recalibrare strategică**, orientată nu atât spre elaborarea de noi norme, cât spre consolidarea implementării efective și a coerenței sistemice. În mod prioritar, este necesară instituirea unor mecanisme de evaluare independentă a reformelor implementate, inclusiv a procedurilor de selecție, evaluare și disciplină. De asemenea, trebuie accelerate procesele de operaționalizare a instituțiilor și eventual accelerarea proceselor de ocupare a funcțiilor vacante de judecător și procuror, în special la nivelul Curții Supreme de Justiție și la nivelul curților de apel.

Se impune dezvoltarea și implementarea unor mecanisme funcționale de asigurare a integrității, inclusiv prin reglementarea clară a comunicărilor ex parte și activarea rolului organelor de etică și disciplină. În paralel, este necesară consolidarea cadrului de monitorizare a averilor și intereselor, inclusiv prin evaluarea eficienței mecanismelor existente.

Pe dimensiunea transparenței, este esențială instituirea unei metodologii unice de evaluare a percepțiilor asupra justiției și integrarea rezultatelor sondajelor în procesul decizional, în vederea ajustării politicilor publice. Totodată, este necesară dezvoltarea unei strategii integrate de comunicare la nivel de sistem, care să reducă fragmentarea actuală și să contribuie la consolidarea încrederii publice.

Nu în ultimul rând, este imperativă elaborarea unei politici publice dedicate profesiilor conexe sistemului justiției, care să vizeze standardizarea calității serviciilor, consolidarea mecanismelor de responsabilizare și clarificarea cadrului de reglementare, inclusiv în domeniul fiscal și social. Doar printr-o abordare integrată și coerentă a acestor dimensiuni va putea fi asigurată funcționarea eficientă și credibilă a sistemului de justiție în ansamblu.

Direcția Strategică II

Pentru Direcția Strategică II au fost setate 4 obiective generale cu 13 obiective specifice, care urmau a fi realizate prin implementarea a 47 acțiuni, dintre care 21 acțiuni (44,68%) au fost realizate fără carențe, 13 acțiuni (27,66%) au fost realizate cu carențe substanțiale, 6 acțiuni (12,77%) au fost inițiate și 7 acțiuni (14,89%) nu au fost realizate.

Analiza Direcției Strategice II – „Accesul la justiție și calitatea actului de justiție” relevă un nivel moderat de implementare, caracterizat prin progrese normative, dar și cu deficiențe la nivel de operaționalizare și impact. Gradul general de realizare confirmă o implementare parțial eficientă, cu discrepanțe evidente între obiective.

Pe dimensiunea realizărilor, se constată o evoluție pozitivă în consolidarea cadrului normativ și instituțional privind accesul la justiție, în special pentru grupurile vulnerabile. Ajustarea legislației la standardele internaționale, dezvoltarea mecanismelor de protecție a victimelor (inclusiv violență domestică și infracțiuni sexuale), extinderea asistenței juridice specializate și introducerea unor facilități procedurale (ex. scutiri de taxe) indică o orientare coerentă spre accesibilizarea justiției. În paralel, se remarcă măsuri de modernizare procedurală (utilizarea videoconferinței, dezvoltarea probațiunii), care contribuie la eficientizarea procesului judiciar.

În ceea ce privește calitatea actului de justiție, reforma Curții Supreme de Justiție constituie principalul progres structural, prin redefinirea rolului acesteia în asigurarea unei jurisprudențe unitare. Instrumentele dezvoltate (fișe tematice, reviste de erori judiciare etc.) indică un început de instituționalizare a mecanismelor de uniformizare a practicii. Pe componenta formării profesionale, implementarea este integrală, fiind evidențiată extinderea instruirilor interdisciplinare, digitalizarea procesului de formare și consolidarea capacităților instituționale ale Institutului Național al Justiției.

Un instrument structural pentru calitatea actului de justiție îl reprezintă Regulamentul cu privire la standardele minime de calitate privind activitatea organizatorică și administrativă a judecătorilor și curților de apel, aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 457/29 din 18 octombrie 2023, care oferă un cadru unitar pentru evaluarea performanței organizaționale a instanțelor. CSM contribuie de asemenea la calitatea actului de justiție prin reglementarea distribuirii aleatorii a dosarelor, gestionarea volumelor de muncă, evaluarea performanței profesionale a judecătorilor și organizarea formării continue prin INJ.

Pe segmentul mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor, adoptarea cadrului normativ privind medierea și inițierea reformei arbitrajului reprezintă progrese relevante, completate de acțiuni de promovare și extinderea medierii garantate de stat.

Principalele constrângeri se referă la deficitul sistemic de implementare. Un număr semnificativ de acțiuni au fost realizate cu întârzieri, realizate parțial sau nu au fost realizate, ceea ce reduce impactul reformelor. Persistă lacune critice precum inexistența unui mecanism funcțional de compensare a victimelor infracțiunilor, tergiversarea reformei executării hotărârilor judecătorești și nefinalizarea sistemului progresiv de executare a pedepselor. Digitalizarea accesului la justiție rămâne fragmentară și neintegrată.

În domeniul calității actului de justiție, constrângerile vizează lipsa instrumentelor operaționale: neintegrarea modelelor-tip de hotărâri în PIGD, absența ghidurilor de individualizare a sancțiunilor și lipsa unei analize sistematice a jurisprudenței. Platformele de dialog profesional au caracter sporadic și nu generează efecte sistemice.

În ceea ce privește formarea profesională, deși performanța cantitativă este maximă, lipsește evaluarea impactului asupra practicii judiciare, ceea ce limitează relevanța rezultatelor. În domeniul ADR, se constată un decalaj între cadrul normativ și utilizarea efectivă a mecanismelor, în special în cauzele cu minori, precum și întârzieri în reforma arbitrajului.

Recomandările pentru următorul document de politici publice în domeniul justiției vizează reorientarea strategică spre efectivitate. Se impune instituirea unui mecanism funcțional de compensare a victimelor infracțiunilor și dezvoltarea unui sistem integrat de digitalizare a justiției. Este necesară instituționalizarea unui mecanism permanent de revizuire a legislației codificate, precum și accelerarea reformelor în materia executării hotărârilor și a executării pedepselor.

Pe dimensiunea calității actului de justiție, prioritare sunt standardizarea redactării hotărârilor prin modele-tip integrate în PIGD și instituirea unui mecanism sistematic de analiză a jurisprudenței. În domeniul formării profesionale, este necesară introducerea indicatorilor de impact și a evaluărilor ex-post.

În domeniul mecanismelor alternative, se recomandă corelarea reformelor normative cu măsuri operaționale, inclusiv monitorizarea utilizării efective a medierii și arbitrajului și evaluarea impactului obligativității pre-medierii. Deși Registrul de stat al mediatorilor include peste 200 de mediatori înregistrați, o parte semnificativă figurează cu activitatea suspendată sau nu desfășoară mediere în mod efectiv, în absența unui model de activitate profitabil sau, cel puțin, viabil. Eficacitatea Legii nr. 9/2026 va depinde de consolidarea acestei piețe profesionale după intrarea efectivă în vigoare a legii.

În concluzie, Direcția Strategică II reflectă un progres normativ semnificativ, dar insuficient valorificat la nivel funcțional, fiind necesară o recalibrare a politicilor publice către implementare efectivă și rezultate măsurabile.

Direcția Strategică III

Pentru Direcția Strategică III au fost trasate 3 obiective cu 21 de obiective specifice, care urmau a fi realizate prin implementarea a 53 acțiuni, dintre care: 6 acțiuni (11,3%) au fost realizate fără curențe, 9 acțiuni (17,0%) au fost realizate cu curențe nesemnificative, 16 acțiuni (30,2%) au fost realizate cu curențe substanțiale, 14 acțiuni (26,4%) au rămas în curs de realizare, iar 8 acțiuni (15,1%) nu au fost realizate.

Cele mai importante **realizări** au vizat reforma hărții sistemului judecătoresc și a Procuraturii, precum și progresele înregistrate în dezvoltarea ecosistemului digital judiciar. După o perioadă îndelungată de stagnare, adoptarea Legii nr. 135/2024 privind revizuirea hărții judiciare, coroborată cu reorganizarea Procuraturii în temeiul Ordinului PG nr. 12/3 din

24.01.2025, a permis reșezarea structurilor instituționale în acord cu noua arhitectură a sectorului. Astfel, numărul procuraturilor teritoriale a fost redus de la 36 la 14, acestea fiind aliniate hărții judecătorești.

La nivel instituțional, un pas semnificativ îl constituie înființarea Agenției de Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, rezultată din fuziunea AAIJ și ARIJ (HG nr. 748/2024). Prin această reorganizare, administrarea instanțelor și dezvoltarea sistemelor informatice judiciare sunt reunite sub o conducere unică, ceea ce răspunde unei necesități de eficientizare.

În ceea ce privește digitalizarea, este notabilă declararea PIGD drept sistem „implementat”, după 16 ani de pilotare. În același timp, a fost consolidată interoperabilitatea cu platformele de e-guvernare (MPass, MSign, MPay, MNotify, MConnect), iar lansarea platformei JUSTAT, destinată statisticii judiciare, contribuie la o mai bună valorificare a datelor disponibile. Totodată, instruirea utilizatorilor, prin intermediul INJ, ADJAJ și al Procuraturii Generale, a fost extinsă în mod considerabil.

În paralel, au fost adoptate standardele minime de calitate pentru instanțe (Hotărârea CSM nr. 457/29 din 18.10.2023). În cazul Procuraturii, a fost dezvoltat și pilotat conceptul „Cadrului de excelență” în trei procuraturi teritoriale, însă pilotarea a fost stopată la începutul anului 2025 odată cu întreruperea finanțării externe, iar standardele de eficiență formale nu au fost încă instituite printr-un act normativ obligatoriu.

De asemenea, salarizarea personalului auxiliar din cadrul instanțelor a făcut obiectul unor ajustări legislative anuale.

Principalele constrângeri identificate sunt criza de personal din instanțe și din Procuratură, care afectează în mod direct capacitatea operațională a sistemului. Situația s-a accentuat în contextul evaluării extraordinare, proces care a determinat plecări semnificative din sistem. Astfel, din totalul de 524 de posturi de judecător prevăzute, la începutul anului 2026 erau ocupate aproximativ 388, deficitul resimțindu-se mai ales la nivelul curților de apel și al Curții Supreme de Justiție.

În același timp, investițiile capitale în infrastructura instanțelor au rămas în urmă. La data de 31 decembrie 2025, niciuna dintre cele cinci clădiri noi, stabilite ca indicator de rezultat, nu fusese finalizată. În aceste condiții, termenul pentru unificarea fizică a sediilor a fost prelungit până la 31 decembrie 2035.

Pe segmentul digitalizării, mai multe sisteme esențiale prevăzute în documente de politici publice anterioare, precum sistemul informațional e-Executare în calitate de registru de stat unitar al procedurilor de executare, e-Reținere, platforma online de licitare a bunurilor confiscate și modulul de distribuire aleatorie a cauzelor penale în Procuratură, nu au fost finalizate ca registre de stat în perioada monitorizată. Pe componenta executării, soluții parțiale au fost asigurate prin sistemul informațional gestionat de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, ale cărui date sunt expuse cetățeanului prin portalul MCabinet; acest sistem nu acoperă însă întreaga sferă a procedurilor de executare (de exemplu, cele administrate de Serviciul Fiscal de Stat) și nu substituie un registru de stat unitar gestionat instituțional de autoritatea publică responsabilă. În același context, utilizarea softului rusesc TrueConf pentru videoconferințe rămâne o problemă nerezolvată, în pofida preocupărilor legate de securitatea națională.

Totodată, sistemul e-Dosar judiciar continuă să funcționeze în regim de pilotare prelungită, termenul fiind extins până la 31 decembrie 2026, iar accesul avocaților rămâne limitat. Reforma poliției judecătorești nu a depășit, deocamdată, stadiul conceptual. În ceea ce

privește centrele de informare a justițiabililor, acestea au fost dezvoltate în principal prin instalarea de info-chioșcuri digitale, fără asigurarea personalului prevăzut în mod expres în Plan.

În acest context, **prioritar** pentru următorul document de politici în domeniul justiției este elaborarea unei strategii de resurse umane pentru sistemul judecătoresc și Procuratură, însoțită de o reformă salarială adecvată și de instituirea unui mecanism funcțional de gestionare a funcțiilor vacante.

Investițiile capitale în infrastructura instanțelor necesită corelare cu angajamente bugetare multianuale ferme, inclusiv prin intangibilitate la rectificări bugetare. În același timp, includerea sistemelor informaționale restante, precum e-Executare, e-Reținere și platforma de licitare a bunurilor confiscate, în noul cadru strategic rămâne condiționată de existența unor planuri tehnice și financiare concrete, cu responsabilități clar definite și resurse bugetare alocate.

Introducerea unui sistem de distribuire aleatorie a cauzelor penale în Procuratură se impune cu urgență, având în vedere impactul direct asupra integrității sistemului de urmărire penală și a independenței funcționale a procurorilor.

Totodată, tranziția de la soluția TrueConf la o platformă europeană de videoconferință necesită asigurarea resurselor financiare corespunzătoare, inclusiv prin valorificarea alocărilor externe destinate domeniului e-justiției. Autoritățile au optat în faza-pilot pentru aplicația Zoom, produs al companiei americane Zoom Communications, Inc. Una din opțiuni, pentru selecția definitivă, ar fi și evaluarea alternativelor europene, aliniate obiectivelor de suveranitate digitală asumate de RM în procesul de aderare la UE.

Obiectivul	Progresul
Direcția Strategică I- Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției	
<i>1.1 – Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii</i>	2,78
<i>1.2 – Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției</i>	2,66
<i>1.3 – Sporirea gradului de transparență și a încrederii în justiție</i>	2,87
<i>1.4 – Consolidarea capacităților profesilor conexe sistemului justiției</i>	1,65
Direcția Strategică II- Accesul la justiție și calitatea actului de justiție	
<i>2.1. Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului în sectorul justiției</i>	2,42
<i>2.2. Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare</i>	1,75
<i>2.3. Consolidarea instruirii și formării juridice</i>	4,00
<i>2.4. Fortificarea căilor alternative de soluționare a litigiilor</i>	2,33
Direcția Strategică III- Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției	
<i>3.1. Continuarea procesului de optimizare a sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii</i>	1,40
<i>3.2. Consolidarea capacităților administrative și manageriale în sectorul justiției</i>	2,16
<i>3.3. Dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale judiciare</i>	1,69

DIRECȚIA STRATEGICĂ I - INDEPENDENȚA, RESPONSABILITATEA ȘI INTEGRITATEA ACTORILOR DIN SECTORUL JUSTIȚIEI

Direcția Strategică I. Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției cuprinde 4 obiective:

Obiectivul 1.1 – Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și a sistemului procuraturii;

Obiectivul 1.2 – Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției;

Obiectivul 1.3 – Sporirea gradului de transparență și a încrederii în justiție;

Obiectivul 1.4 – Consolidarea capacităților profesiilor conexe sistemului justiției.

Pentru realizarea acestor obiective generale au fost trasate 15 obiective specifice, care urmau a fi realizate prin implementarea a 56 de acțiuni.

Din totalul celor **56 acțiuni planificate** pentru implementare în perioada 2022 – 2025 au fost realizate **fără curențe 20 acțiuni (35,71%)**, **14 acțiuni (25%) au fost realizate cu curențe neesențiale**, **5 acțiuni (8,93%) au fost realizate cu curențe substanțiale**, **4 acțiuni (7,14%) au fost inițiate și 13 acțiuni (23,21%) nu au fost realizate.**

Obiectivul 1.1 – Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii

Apreciere generală: **2,78 p din 4,00 p**

Activitățile pentru atingerea Obiectivului 1.1 au fost sistematizate în cadrul a 5 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 1.1.1. Sporirea independenței sistemului judecătoresc;
- Obiectivul specific 1.1.2. Consolidarea independenței și a capacităților Consiliului Superior al Magistraturii;
- Obiectivul specific 1.1.3. Sporirea independenței sistemului Procuraturii și fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor;
- Obiectivul specific 1.1.4. Perfecționarea sistemului de selecție și promovare a judecătorilor și procurorilor;
- Obiectivul specific 1.1.5. Consolidarea rolului Curții constituționale.

În vederea atingerii indicatorilor de rezultat prognozați pentru realizarea acestor obiective, au fost planificate spre realizare 19 acțiuni, dintre care au fost realizate fără curențe 7 acțiuni (36,84%), au fost realizate cu curențe neesențiale 8 acțiuni (42,10%), 1 acțiune a fost inițiată (5,26%), iar 3 acțiuni (15,79%) nu au fost realizate.

PROGRESE

Un progres major în realizarea Obiectivului general 1.1 îl constituie elaborarea și adoptarea cadrului normativ necesar consolidării independenței sistemului judecătoresc și a procuraturii, precum și întăririi rolului Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor.

Majoritatea actelor normative determinate de modificările constituționale au fost adoptate în perioada 2022–2023, asigurând alinierea cadrului infraconstituțional la noile standarde instituționale.

În acest context, prin Legea nr. 246/2022 pentru modificarea unor acte normative³ s-au operat modificări esențiale în legislația privind organizarea judecătorească și statutul judecătorului, stabilind reguli clare privind numirea judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă, eliminarea termenului inițial de 5 ani, accesul la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și garantarea imunității funcționale. Totodată, aceeași lege a revizuit Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii⁴ cu referire la componența și durata mandatelor în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, eliminând suprapunerile între mandatul de membru și cel de președinte.

Adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2022 a permis stabilirea unor reguli clare de selectare și numire a președinților și vicepreședinților de instanțe, iar prin adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 64/ 2023 privind Curtea Supremă de Justiție⁵ a fost instituit mecanismul de participare directă a judecătorilor Curții Supreme de Justiție la identificarea candidaților pentru funcțiile de președinte și vicepreședinte.

Adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor⁶ pune la dispoziție mecanismele și instrumentele necesare pentru selectarea și desemnarea președinților și vicepreședinților de instanțe, în corespundere cu regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 165/14 din 08.04.2025⁷ a fost aprobat Regulamentul⁸ cu privire la Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești⁹.

La rândul său, prin Legea nr. 26/2022¹⁰ privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor au fost instituite procedurile și criteriile de evaluare a candidaților judecători și non-judecători la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și candidaților procurori și non-procurori la funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, inclusiv candidaților la funcțiile de membru al colegiilor de specialitate din cadrul acestor autorități.

Urmare a finalizării procesului de evaluare externă a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor, aceste autorități au devenit pe deplin funcționale în Semestrul II, 2023. Colegiile și comisiile de specialitate ale Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor, în nouă componență, au devenit funcționale treptat pe parcursul anului 2024 și anului 2025 pe măsura desemnării membrilor acestor organe de către autoritățile competente (adunări

³ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 246/2022 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132980&lang=ro.

⁴ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152535&lang=ro.

⁵ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 64/ 2023 privind Curtea Supremă de Justiție, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150416&lang=ro.

⁶ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150155&lang=ro.

⁷ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 165/14 din 08.04.2025, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/14/165-14.pdf>.

⁸ Consiliul Superior al Magistraturii, Regulament aprobat prin Hotărârea nr. 165/14 din 8 aprilie 2025 (anexă), disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/14/165-14-regulament.pdf>.

⁹ Consiliul Superior al Magistraturii, Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/14/165-14-regulament.pdf>.

¹⁰ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 26/2022, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150153&lang=ro.

generale, CSM, CSP etc.) Prin Legea nr. 228/2022 pentru modificarea unor acte normative¹¹ a fost modificată Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției¹² (INJ), fiind introdusă obligația depunerii declarației de avere și interese personale de către candidații la INJ. Ulterior, prin Legea nr. 2/2024 pentru modificarea unor acte normative¹³, intrată în vigoare la 13.02.2024, art. 15 din Legea nr. 152/2006 a fost completat cu alin. (6) conform căruia, Institutul Național al Justiției solicită de la Autoritatea Națională de Integritate verificarea declarației de avere a candidatului, iar de la Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate – informații privind integritatea candidaților care au promovat prima probă a concursului, aceste autorități având obligația să comunice constatările lor în termen de 45 de zile.

Adoptarea Legii nr. 147/2023¹⁴ privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor a asigurat determinarea clară a principiilor și procedurii de selecție a candidaților la funcția de judecător, principiilor și procedurii de evaluare a performanțelor judecătorilor, precum și modului de organizare și funcționare a Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor, fiind determinată și procedura privind selectarea și desemnarea președinților și vicepreședinților de instanțe.

Conform Raportului¹⁵ cu privire la activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și al instanțelor judecătorești în anul 2025, Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor și-a început activitatea în noua componență pe parcursul anului 2025, desfășurând procesul de selecție a candidaților la funcția de judecător și inițiind procedura de evaluare ordinară a performanțelor judecătorilor. Conform Planului de evaluare¹⁶ aprobat prin Hotărârea CSM nr. 55/3¹⁷ din 28.01.2025, pe parcursul anului 2025 urmau a fi supuși evaluării ordinare a performanțelor 218 judecători. În același timp, odată cu operaționalizarea reală a activităților Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor și după adoptarea propriilor proceduri interne, Colegiul a evaluat 120 de candidați la funcția de judecător, ceea ce a permis organizarea concursului de admitere în profesie, a evaluat 13 judecători și a notificat peste 100 de judecători în vederea inițierii procedurilor de evaluare. Aceste date confirmă că mecanismul instituit prin Legea nr. 147/2023 a început să producă efecte concrete pentru sistemul judecătoresc.

Legea nr. 200/2023 pentru modificarea unor acte normative¹⁸ introduce modificări substanțiale în Legea nr. 3/2016 cu privire la procuratură¹⁹ în partea care se referă la îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor, fiind stabilită în sarcina Consiliului Superior al Procurorilor obligația de ajustare a cadrului normativ subsecvent și crearea premiselor necesare pentru asigurarea funcționalității noului sistem de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor.

¹¹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 228/2022 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141825&lang=ro.

¹² Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144946&lang=ro.

¹³ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 2/2024 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141808&lang=ro.

¹⁴ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 147/2023, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150155&lang=ro.

¹⁵ Consiliul Superior al Magistraturii, Raportul privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor judecătorești pentru anul 2025, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2026/08/125-8-Raport.pdf>.

¹⁶ Consiliul Superior al Magistraturii, Planul de evaluare (anexă la Hotărârea nr. 55/3 din 28.01.2025), disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/03/55-3-anexa.pdf>.

¹⁷ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 55/3, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/03/55-3.pdf>.

¹⁸ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 200/2023 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152537&lang=ro.

¹⁹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 3/2016 cu privire la procuratură, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152558&lang=ro.

Această intervenție legislativă a avut drept consecință consolidarea rolului Consiliului Superior al Procurorilor în administrarea carierei și răspunderii disciplinare a procurorilor, precum și sporirea garanțiilor de independență instituțională a procurorilor. Totodată, re poziționarea Inspecției procurorilor în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor a redus influența Procuraturii Generale asupra procedurilor disciplinare și a contribuit la o separare mai clară între funcțiile administrative și cele procesuale ale sistemului procuraturii.

Prin Legea nr. 246/2023²⁰ pentru modificarea unor acte normative (adoptarea cadrului conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul administrativ, fiind stabilită competența Curții Supreme de Justiție în examinarea litigiilor de contencios administrativ privind legalitatea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor.

CONSTRÂNGERI

Implementarea acțiunilor planificate a fost marcată de întârzieri semnificative, majoritatea măsurilor fiind realizate cu depășirea termenelor stabilite. Această situație a generat adoptarea tardivă a cadrului normativ subsecvent și a afectat funcționalitatea noilor mecanisme instituționale.

Corespunzător, deși modificarea actelor normative interne ale Consiliului Superior al Magistraturii privind procedurile de selecție, evaluare și promovare a judecătorilor urmau a fi elaborate în perioada anilor 2022 – 2023, Regulamentul²¹ cu privire la selecția și evaluarea judecătorilor a fost aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 274/19 din 28.05.2024²², care a intrat în vigoare la 28.11.2024, acest regulament fiind modificat ulterior prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii²³ nr. 551/41 din 21.10.2025.

În cazul procuraturii, Consiliul Superior al Procurorilor urma să elaboreze și să aprobe propriile criterii și proceduri privind selecția și evaluarea procurorilor pe parcursul perioadei 2022 – 2023. Dată fiind modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la procuratură doar în anul 2023, Consiliul Superior al Procurorilor, prin hotărârea nr. 1-16/2024 din 19.01.2024²⁴, a aprobat Regulamentul²⁵ privind procedura de selecție a procurorilor, procedura de evaluare a performanțelor procurorilor și funcționarea Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor. Acest regulament a fost ulterior abrogat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor²⁶ nr. 1-361/2025 din 09.10.2025, fiind aprobat un nou Regulament cu privire la procedura de selecție și evaluare a procurorilor și funcționarea Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor.

Necesitatea abrogării regulamentului aprobat în anul 2024 și aprobarea în anul 2025 a unui nou regulament dedicat procesului de selecție și evaluare a procurorilor a fost dictată de faptul că prin Legea nr. 241/2025,²⁷ intrată în vigoare la 12.08.2025, au fost operate

²⁰ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 246/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140328&lang=ro.

²¹ Consiliul Superior al Magistraturii, Regulament (anexă la Hotărârea nr. 274/19 din 28.05.2024), disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/19/274-19-anexa.pdf>.

²² Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 274/19 din 28.05.2024, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/19/274-19.pdf>.

²³ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/41/551-41.pdf>.

²⁴ Consiliul Superior al Procurorilor, hotărârea nr. 1-16/2024 din 19.01.2024, disponibil la: <https://csp.md/sites/default/files/2024-02/16-%20Hot.%20aprobare%20Regulament%20CSEP.pdf>.

²⁵ Consiliul Superior al Procurorilor, Regulament aprobat prin Hotărârea nr. 1-16/2024 din 19.01.2024, disponibil la:

https://csp.md/sites/default/files/inline-files/regulament_csep_modificari_10.12.2024_0.pdf.

²⁶ Consiliul Superior al Procurorilor, Hotărârea, disponibil la: https://csp.md/sites/default/files/2025-10/361_hot_aprobare_regulament_csep_2.pdf.

²⁷ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 241/2025, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150133&lang=ro.

modificări în Legea nr. 3/2016, modificări care au consolidat cadrul de evaluare a performanțelor profesionale și de verificare a integrității etice și financiare a procurorilor. Corespunzător, modificarea conceptuală a abordării procedurilor de evaluare a performanțelor procurorilor și de verificare a integrității etice și financiare a procurorilor, a justificat aprobarea noului regulament prin Hotărârea CSP nr. 1-361/2025 din 09.10.2025.

Delimitarea atribuțiilor Consiliul Superior al Procurorilor de reprezentare a corpului de procurori și de garant al independenței acestora, inclusiv celor care țin de cariera procurorilor, de atribuțiile care revin Procuraturii Generale (procesuale, de administrare, de formulare și implementare a politicilor penale ale statului) urma a fi realizată în perioada anilor 2022 - 2023.

Intervențiile legislative în Legea nr. 3/2016 care s-au produs pe parcursul perioadei 2023 - 2025 au determinat întârzierea delimitării clare a competențelor dintre Consiliul Superior al Procurorilor și Procuratura Generală, prelungind existența unor suprapuneri instituționale și incertitudini funcționale.

Întârzierea implementării acțiunii respective a avut drept consecință amânarea atingerii obiectivelor de reformă instituțională asumate, menținerea unor suprapuneri și neclarități de competență între instituții, precum și diminuarea temporară a eficienței mecanismelor de administrare și garantare a independenței procurorilor. Totodată, întârzierile au afectat ritmul de consolidare a cadrului instituțional și normativ necesar funcționării coerente și previzibile a sistemului procuraturii.

Cu toate că Inspekția procurorilor a fost reorganizată prin transferul acesteia în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, după cum rezultă din Decizia Inspectorului – șef al Inspekției procurorilor din 6 septembrie 2024²⁸ aceasta a devenit pe deplin funcțională începând cu 9 septembrie 2024.

Operaționalizarea întârziată a Inspekției procurorilor este explicată prin faptul că prin Legea nr. 200/2023 a fost prevăzut doar transferul Inspekției procurorilor din subordinea Procuraturii Generale în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, însă anume modificarea cadrului legal prin Legea nr. 226/2024, intrată în vigoare la 05.09.2024, a permis deblocarea activității Inspekției procurorilor. Totuși, aceste intervenții legislative tardive au limitat aplicarea mecanismelor disciplinare într-o perioadă relevantă a implementării Strategiei.

În paralel, capacitatea instituțională rămâne limitată. Numărul mare de cereri de evaluare a performanțelor procurorilor, raportat la resursele disponibile, afectează ritmul și eficiența proceselor de evaluare. Între timp, la situația din 16.02.2026, pe rolul Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor se află 83 cereri de evaluare extraordinară a performanțelor procurorilor, depuse de către persoanele interesate să candideze la funcția de procuror – șef sau procuror adjunct al procurorului – șef al procuraturilor teritoriale. Deși această evaluare trebuie făcută cu prioritate, astfel cum rezultă din prevederile art. XIII alin. (3) lit. a) din Legea nr. 241/2025²⁹ pentru modificarea unor acte normative (evaluarea performanțelor judecătorilor și procurorilor), prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-34/2026 din 21.01.2026³⁰ a fost aprobat un plan de evaluare a activității

²⁸ Consiliul Superior al Procurorilor, Decizia Inspectorului – șef al Inspekției procurorilor din 6 septembrie 2024, disponibil la: <https://www.csp.md/sites/default/files/inline-files/Decizie%20IP%20din%2006.09.2024.pdf>.

²⁹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 241/2025, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150133&lang=ro.

³⁰ Consiliul Superior al Procurorilor, Hotărârea nr. 1-34/2026 din 21.01.2026, disponibil la: https://csp.md/sites/default/files/2026-01/34_proiect_hot_plan_de_evaluare_a_performantelor_procurorilor_2026_0.pdf.

procurorilor pentru anul 2026, în lista nominală a procurorilor supuși evaluării fiind incluși 53 procurori care urmează a fi supuși evaluării extraordinare a performanțelor.

Cu toate că prin Legea nr. 228/2022 pentru modificarea unor acte normative³¹ s-au operat modificări în Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției³² în partea care se referă la obligația candidaților de a anexa la cererea de înscriere la Institutul Național al Justiției declarațiile de avere și interese pentru anul precedent și anul curent depunerii cererii, aceste modificări nu au determinat mecanismul de verificare a averii și integrității candidaților de către Comisia de evaluare a dosarelor, motive din care intervenția legislativă respectivă a fost ineficientă. Doar prin adoptarea Legii nr. 2/2024 pentru modificarea unor acte normative³³ s-a stabilit că Institutul Național al Justiției va solicita Autorității Naționale de Integritate verificarea declarațiilor de avere și interese depuse de candidați în anexă la cererea de înscriere la Institutul Național al Justiției.

De asemenea, anumite reforme structurale au rămas incomplete. Analiza oportunității acordării statutului de magistrat procurorilor a fost doar inițiată, fără a genera rezultate normative concrete. Planul anual de acțiuni³⁴ al Consiliului Superior al Procurorilor pentru anul 2026, prevede ca acțiune distinctă (acțiunea 1.3 din plan) inițierea și promovarea măsurilor normative care vizează statutul de magistrat al procurorului.

Deși Consiliul Superior al Magistraturii nu a aprobat o metodologie separată pentru desfășurarea interviului la numirea în funcția de judecător, acest procedeu a fost aplicat de către Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 274/19 din 28.05.2024³⁵ care reglementează modul de organizare a interviului, criteriile de evaluare, sistemul de punctaj și fișele de apreciere utilizate de Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor.

Având în vedere întârzierea în elaborarea și aprobarea cadrului normativ necesar pentru operaționalizarea și funcționalitatea colegiilor de selecție și evaluare a performanțelor procurorilor și judecătorilor, o evaluare independentă a implementării noilor proceduri și criteriile de selecție și evaluare a judecătorilor și procurorilor nu a fost efectuată.

În mod similar, nu a fost realizată reforma constituțională privind componența și durata mandatului Curții Constituționale, aceasta fiind dependentă de un consens politic larg.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- consolidarea capacităților Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor și colegiilor specializate în vederea asigurării implementării efective a procedurilor de evaluare a performanțelor judecătorilor și procurorilor.
- Instituirea mecanismelor de evaluare independentă a procedurilor de selecție, evaluare și promovare a judecătorilor și procurorilor, în vederea identificării disfuncționalităților și ajustării cadrului normativ.

³¹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 228/2022 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141825&lang=ro.

³² Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144946&lang=ro.

³³ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 2/2024 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141808&lang=ro.

³⁴ Consiliul Superior al Procurorilor, Planul anual de acțiuni, disponibil la: https://www.csp.md/sites/default/files/2026-02/2026_planul_anual_de_actiuni_csp.pdf.

³⁵ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 274/19 din 28.05.2024, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/19/274-19.pdf>.

- Reluarea și finalizarea reformelor de nivel constituțional, în special în ceea ce privește desemnarea judecătorilor constituționali, componența și durata mandatului Curții Constituționale, pentru a asigura coerența arhitecturii instituționale.

Aceste intervenții trebuie susținute de măsuri de consolidare a capacității instituționale și de stabilizare a cadrului normativ, astfel încât reformele inițiate să producă efecte reale și sustenabile la nivelul funcționării sistemului de justiție.

Obiectivul 1.2 – Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției**Apreciere generală: 2,66 p din 4,00 p**

Activitățile pentru atingerea Obiectivului general 1.2 au fost sistematizate în cadrul a 4 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 1.2.1. Eficientizarea activității autorităților cu competențe în domeniul anticorupției și integrității;
- Obiectivul specific 1.2.2. Asigurarea unui corp de judecători și procurori integri și profesioniști;
- Obiectivul specific 1.2.3. Consolidarea capacităților sistemului judecătoresc și ale sistemului Procuraturii în gestionarea problemelor de integritate și a conflictelor de interese;
- Obiectivul specific 1.2.4. Îmbunătățirea mecanismului de răspundere disciplinară a judecătorilor și a procurorilor.

Pentru realizarea acestui obiectiv general, au fost planificate spre implementare 12 acțiuni dintre care 6 acțiuni (50%) au fost realizate fără curențe, 2 acțiuni (16,66%) au fost realizate cu curențe nesemnificative, 1 acțiune (8,33%) a fost realizată cu curențe substanțiale și 3 acțiuni (25%) nu au fost realizate.

PROGRESE

Analiza implementării măsurilor aferente Obiectivului general 1.2 evidențiază progrese relevante în consolidarea cadrului normativ și instituțional în domeniul integrității și combaterii corupției, precum și în instituirea mecanismelor de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor.

Un prim progres semnificativ îl constituie clarificarea competențelor instituționale în domeniul investigării cauzelor de corupție. Prin Legea nr. 83/2023 pentru modificarea unor acte normative³⁶, a fost realizată delimitarea competențelor materiale și procedurale între Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, reducând suprapunerile și sporind previzibilitatea intervențiilor instituționale. Ulterior, prin Legea nr. 99/2024³⁷ s-au efectuat intervențiile necesare în Legea nr. 1104/2002³⁸ cu privire la Centrul Național Anticorupție, această autoritate a fost restructurată, dobândind autonomie funcțională deplină, ceea ce a consolidat poziția sa în arhitectura instituțională anticorupție.

Un alt pilon central al reformei îl reprezintă instituirea mecanismelor de evaluare externă a integrității judecătorilor și procurorilor. În acest sens, Legea 65/2023³⁹ privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, care a intrat în vigoare la data de 06.04.2023 a instituit cadrul normativ primar al procedurii de vetting, iar constituirea Comisiei de evaluare la 15.06.2023 a permis operaționalizarea acestui mecanism.

³⁶ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 83/2023 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138762&lang=ro.

³⁷ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 99/2024, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143083&lang=ro.

³⁸ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 1104/2002, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147835&lang=ro.

³⁹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea 65/2023, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153357&lang=ro.

Legea nr. 252/2023⁴⁰ a extins procedura de evaluare externă asupra unui spectru larg de funcții din sistemul judecătoresc și al procuraturii, incluzând judecători ai curților de apel, conducerea instanțelor de fond, Procurorul General și adjuncții acestuia, precum și procurorii din structurile specializate ale Procuraturii Generale, și procurorii – șefi ai procuraturilor teritoriale. Potrivit acestei legi, judecătorii subiecți ai evaluării sunt evaluați de comisia creată conform Legii nr. 65/2023, iar procurorii, care sunt subiecți ai evaluării conform Legii nr. 252/2023, sunt evaluați de o comisie de evaluare a procurorilor creată separat în acest sens.

Prin Legea nr. 333/2025 pentru modificarea unor acte normative⁴¹, cercul subiecților supuși evaluării conform Legii nr. 252/2023, a fost extins, incluzând judecătorii și candidații din cadrul colegiilor specializate anticorupție ale Judecătoriei Chișinău, precum și judecătorii implicați în examinarea cauzelor de corupție după anul 2017. Această extindere reflectă alinierea reformei la recomandările Comisiei Europene formulate în contextul procesului de aderare, recomandări reflectate în Raportul⁴² privind politica de extindere a Uniunii Europene vizând Republica Moldova pentru anul 2025.

Rezultatele agregate ale exercițiului de pre-vetting (Legea nr. 26/2022) cu cele ale evaluării externe (vetting) în conformitate cu Legea nr. 65/2023 și Legea nr. 252/2023, oferă o imagine de ansamblu asupra efectelor mecanismului de evaluare externă a integrității asupra corpului de judecători și procurori.

La etapa de pre-vetting, dintr-un total de 138 candidați evaluați (85 pentru organele de autoadministrare ale judecătorilor și 53 pentru cele ale procurorilor), 59 au fost promovați (34 – CSM și 25 – CSP), iar 72 candidați nu au promovat (44 – CSM și 28 – CSP). La etapa de vetting propriu-zis, din 166 judecători evaluați, doar 51 au promovat (30,7%), 29 nu au promovat, iar 65 s-au retras sau au demisionat (39,2%) – rată cumulată de ieșire din sistem care explică amploarea crizei de personal documentate la Obiectivul 3.2.

În cazul procurorilor, evaluarea rămâne în mare parte în desfășurare: conform datelor comunicate de Consiliul Superior al Procurorilor, în listele expediate Comisiei de evaluare a procurorilor au fost incluși în total 157 procurori din Procuratura Generală, Procuratura anticorupție, PCCOCS și procurori în funcții de conducere din procuraturile teritoriale.

În perioada legală de 20 de zile de la notificare și-au dat demisia din funcție 8 procurori din cadrul Procuraturii anticorupție și 15 procurori din cadrul PCCOCS. În același timp, potrivit datelor publicate de Comisia de evaluare a procurorilor, din cei 130 procurori incluși în liste, subiecți ai evaluării conform Legii nr. 252/2023: 22 au promovat, 7 nu au promovat, iar 101 sunt în curs de evaluare, inclusiv întregul efectiv PCCOCS (63 procurori, inclusiv procurorii delegați la PCCOCS și suspendați).

Datele detaliate publicate de comisiile de evaluare a judecătorilor și procurorilor sunt prezentate în tabelele de mai jos.

⁴⁰ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 252/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153358&lang=ro.

⁴¹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 333/2025 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152367&lang=ro.

⁴² Comisia Europeană, Raportul de țară privind Republica Moldova 2025 (Pachetul de extindere), disponibil la:

https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/23fa6af0-89b3-4532-a3d9-d1638727d14c_en?filename=moldova-report-2025.pdf.

Tabelul 1. Pre-vetting (Legea nr. 26/2022) – rezultate consolidate la 15.05.2026.

Categorie	Nr. candidați	Promovați	Nepromovați	Retrași din concurs	În evaluare
Pre-vetting CSM (Legea nr. 26/2022 – CSM și colegii specializate)					
Membri CSM	55	17	36	2	0
Colegiul de selecție și evaluare a judecătorilor	14 (incl. 5 din societatea civilă)	11	2	1	0
Colegiul disciplinar	16 (incl. 6 din societatea civilă)	6	6	3	1
Total CSM	85	34	44	6	1
Pre-vetting CSP (Legea nr. 26/2022 – CSP și colegii specializate)					
Membri CSP	20	9	11	–	–
Colegiul de selecție și evaluare a procurorilor	22 (incl. 6 din societatea civilă)	12	10	–	–
Colegiul de disciplină și etică	11	4	7	–	–
Total CSP	53	25	28	–	–

Tabelul 2. Vetting (Legea nr. 65/2023 și Legea nr. 252/2023) – rezultate consolidate la 15.05.2026.

Categorie	Nr. persoane	Promovați	Nepromovați	Retrași din concurs / demisionați	În evaluare
Vetting – Judecători (Legea nr. 65/2023 și Legea nr. 252/2023)					
CSJ	48 (incl. 19 judecători și 7 procurori)	21 (incl. 3 promovați la pre-vetting)	12	13 (incl. 2 demisionați)	2
Curțile de apel	75 (incl. 13 candidați)	22 (incl. 9 candidați, dintre care 1 promovat la vetting CSJ)	12	36 demisii + 3 retrași	2
Președinți / vicepreședinți de instanțe	24	7	5	10 demisii	2
Complete specializate anticorupție	19	1 promovat vetting la CSJ	0	3 demisii	15 (incl. 2 în calitate de președinte / vicepreședinte de instanță)
Total Judecători	166	51	29	65	21
Vetting – Procurori (Legea nr. 252/2023)					

Categorie	Nr. persoane	Promovați	Nepromovați	Retrași din concurs / demisionați	În evaluare
Procuratura Generală	11	2	–	–	9
Procuratura anticorupție	56	20 (incl. 2 promovați la pre-vetting)	7 (incl. 1 nepromovat vetting la CSJ)	–	29
PCCOCS	63	–	–	–	63
Procuraturi teritoriale	–	–	–	–	–
Total Procurori	130	22	7	–	101

Sursă: Comisia de evaluare a integrității etice și financiare a judecătorilor⁴³ / Comisia de evaluare a procurorilor⁴⁴

În paralel, cadrul normativ privind răspunderea disciplinară a fost consolidat prin Legea nr. 5/2023⁴⁵ pentru modificarea unor acte normative (răspunderea disciplinară a judecătorilor și activitatea Inspecției judiciare), care a modificat legislația relevantă privind statutul judecătorului, Consiliul Superior al Magistraturii și răspunderea disciplinară, introducând criteriile mai clare și proceduri mai previzibile. Implementarea acestor modificări a fost susținută prin aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea Colegiului disciplinar prin Hotărârea Consiliului superior al Magistraturii nr. 87/8 din 27.02.2024⁴⁶ și a Regulamentului privind organizarea și funcționarea Inspecției judiciare, prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 120/1 din 19.03.2024⁴⁷. Aceste acte normative determină atribuțiile, modul de funcționare și competențele Colegiului disciplinar și al Inspecției judiciare. Ulterior, aceste regulamente au fost ajustate prin Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii nr.571/42 din 04.11.2025⁴⁸ și nr.677/48 din 16.12. 2025⁴⁹, în baza necesităților rezultate din aplicarea practică.

Totodată prin Legea nr. 200/2023⁵⁰ a fost modificată Legea nr. 3/2016 cu privire la procuratură, Inspecția procurorilor a fost transferată în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, consolidând independența mecanismelor disciplinare. Funcționalitatea efectivă a acestei structuri a fost constatată la 9 septembrie 2024 prin Decizia din 6 septembrie 2024,⁵¹ moment din care procedurile disciplinare au fost reluate.

Verificarea averii și intereselor personale ale judecătorilor, procurorilor, membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, inclusiv ale

⁴³ Comisia de evaluare a integrității etice și financiare a judecătorilor (Vetting), pagina web oficială, disponibil la: <https://www.vettingmd.eu/ro>.

⁴⁴ Comisia de evaluare a procurorilor (Vetting), lista candidaților, disponibil la: <https://vettingmd.org/activitatea-comisiei/candidati/>.

⁴⁵ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 5/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135622&lang=ro.

⁴⁶ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 87/8 din 27.02.2024, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/08/87-8.pdf>.

⁴⁷ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 120/1 din 19.03.2024, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/11/120-11.pdf>.

⁴⁸ Consiliul Superior al Magistraturii, nr.571/42 din 04.11. 2025, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/42/571-42.pdf>.

⁴⁹ Consiliul Superior al Magistraturii, nr.677/48 din 16.12. 2025, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/48/677-48.pdf>.

⁵⁰ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 200/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152537&lang=ro.

⁵¹ Consiliul Superior al Procurorilor, Decizia din 6 septembrie 2024, disponibil la: <https://www.csp.md/sites/default/files/inline-files/Decizie%20IP%20din%2006.09.2024.pdf>.

membrilor organelor specializate din cadrul acestor autorități este efectuată de către Autoritatea Națională de Integritate în corespundere cu prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, rezultatele verificărilor fiind publicate pe pagina web a Autorității Naționale de Integritate (<https://www.ani.md>⁵²).

Conform datelor din rapoartele anuale⁵³ ale Ministerului Justiției privind executarea Planului de acțiuni pentru implementarea strategiei rezultă următoarea dinamică:

Subiecți	2022		2023		2024	
	Nr.	Rata (%)	Nr.	Rata (%)	Nr.	Rata (%)
Judecători	440	91	402	104	363	97,6
Procurori	634	99	364	61	592	93
Membri CSM	9	22	6	100	5	41,7
Membri CSP	10	30	-	-	2	20

Raportul de monitorizare pentru anul 2025⁵⁴ întocmit de către Ministerul Justiției nu cuprinde date cu referire la numărul judecătorilor, procurorilor și membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor ale căror declarații de avere și interese personale au fost verificate de către Autoritatea Națională de Integritate în anul 2025. Conform acestui raport, urmare a sesizărilor parvenite la Autoritatea Națională de Integritate, în anul 2025 au fost emise 14 procese – verbale de inițiere a controlului vizând 10 judecători, 2 ex-judecători și 2 procurori, și au fost emise 26 procese – verbale de refuz în inițierea controlului dintre care: 16 în privința judecătorilor și 10 în privința procurorilor.

CONSTRÂNGERI

În pofida progreselor înregistrate, implementarea reformelor a fost afectată de o serie de constrângeri structurale și funcționale.

În primul rând, evaluarea eficienței cadrului normativ privind controlul averilor și intereselor personale nu a fost realizată în termenul planificat. Deși prin Legea nr. 34/2025 au fost aduse modificări relevante la Legea nr. 132/2016 și Legea nr. 133/2016, aceste intervenții au avut loc tardiv și nu au fost însoțite de o evaluare sistemică a impactului reformelor asupra activității Autorității Naționale de Integritate.

Persistă lacune semnificative în mecanismele de prevenire a riscurilor de integritate. În sistemul judecătoresc nu a fost instituit un mecanism de raportare a comunicărilor ex parte a judecătorilor, iar în sistemul procuraturii, deși prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-438/2025 din 23.12.2025⁵⁵ a fost aprobat un regulament privind dezvoltările interne de către angajații din cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, acesta nu acoperă comunicările ex parte ale procurorilor. Astfel, un instrument esențial de prevenire a influențelor necorespunzătoare rămâne nefuncțional.

⁵² Autoritatea Națională de Integritate, pagina web oficială, disponibil la: <https://www.ani.md>.

⁵³ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, rapoarte de monitorizare a implementării Strategiei, disponibil la: <https://www.justice.gov.md/ro/content/rapoarte-de-monitorizare-strategiei-0>.

⁵⁴ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Raportul de monitorizare pentru anul 2025, disponibil la: https://www.justice.gov.md/sites/default/files/raport_de_monitorizare_pentru_anul_2025.pdf.

⁵⁵ Consiliul Superior al Procurorilor, Hotărârea nr. 1-438/2025 din 23.12.2025, disponibil la: https://csp.md/sites/default/files/2026-01/438_hot_aprobare_regulament_avertizori_de_integritate_mk.pdf.

Mecanismele de etică și disciplină nu au fost utilizate în mod efectiv. Lipsa opiniilor și recomandărilor emise de Comisia de etică și conduită profesională a judecătorilor și de Colegiul de disciplină și etică a procurorilor contravine indicatorilor de rezultat stabiliți în Planul de acțiuni și indică o funcționare formală a acestor structuri.

Capacitatea instituțională reprezintă o altă constrângere majoră. Demisiile masive din cadrul Curții Supreme de Justiție în anul 2023 au afectat grav funcționalitatea acestei instanțe, iar mecanismele tranzitorii instituite prin Legea nr. 65/2023 nu au fost suficiente pentru a compensa deficitul de resurse umane. În prezent, activitatea Curții Supreme de Justiție rămâne afectată de insuficiența judecătorilor raportată la volumul de lucru. La situația din 04.05.2026, din cele 20 de funcții de judecător din cadrul Curții Supreme de Justiție, sunt ocupate doar 10 funcții din care 7 funcții din rândul judecătorilor de carieră și 3 din rândul non – judecătorilor, 10 funcții rămânând în continuare vacante.

Această situație poate fi justificată de faptul că procedurile de evaluare și numire a judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție sunt complexe și îndelungate, întrucât accesul la funcție depinde atât de promovarea evaluării externe, cât și de câștigarea concursurilor organizate de Consiliul Superior al Magistraturii, ceea ce întârzie ocuparea funcțiilor vacante.

O situație la fel de complicată se atestă și la nivelul curților de apel. Odată inițiată procedura de evaluare externă a judecătorilor curților de apel, conform prevederilor Legii nr. 252/2023, din numărul celor 63 de judecători în funcție la aceste instanțe, 36 judecători și-au depus demisia din funcție în interiorul termenului legal de 20 de zile de la notificarea Comisiei de evaluare a judecătorilor. Dintre cei 27 judecători rămași în funcție, 10 judecători au promovat evaluarea externă, 1 judecător a promovat pre-vetting-ul, iar 16 judecători nu au promovat evaluarea fiind demisi din funcția de judecător.

În același timp, pentru suplinirea temporară a locurilor vacante de judecător la curțile de apel, pe parcursul anului 2025, Consiliul Superior al Magistraturii a desfășurat mai multe concursuri de ocupare temporară a funcțiilor de judecător la curțile de apel din rândul judecătorilor din instanțele de fond, completând doar parțial numărul de judecători din cadrul acestor instanțe. Însă aceste eforturi nu au fost suficiente, atât timp cât la nivelul curților de apel, din cele 93 funcții de judecător, sunt ocupate (inclusiv prin transfer temporar) 61 funcții, 32 funcții de judecători rămânând în continuare vacante.

Evaluarea externă a integrității etice și financiare a judecătorilor reprezintă o reformă continuă, integrată în etapa următoare de consolidare instituțională a sistemului judecătoresc. Dificultățile privind ocuparea funcțiilor vacante la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție se înscriu în contextul procesului complex de tranziție instituțională și al implementării mecanismului de evaluare externă, acestea fiind determinate în mare parte de particularitățile și durata procedurilor aferente reformei.

Evaluarea independentă a mecanismelor disciplinare și a activității Inspecției procurorilor nu a fost realizată. Această situație este determinată de operaționalizarea tardivă a acestor instituții, inclusiv prin aprobarea relativ recentă a cadrului normativ privind organizarea și funcționarea Colegiului de disciplină și etică a procurorilor, prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor⁵⁶ nr. 1-437/2025 din 23.12.2025.

⁵⁶ Consiliul Superior al Procurorilor, Hotărârea, disponibil la: https://csp.md/sites/default/files/2026-01/437_hot_aprobare_regulament_cde-mk.pdf.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Identificarea mecanismelor de eficientizare a procedurilor de ocupare a funcțiilor vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție și la curțile de apel.
- Elaborarea procedurilor de raportare a comunicărilor ex-parte ale judecătorilor și procurorilor.
- Elaborarea și publicarea opiniilor/ recomandărilor pe domenii specifice eticii și conduitei profesionale a judecătorilor și procurorilor.

Implementarea acestor recomandări va contribui la consolidarea funcționalității și credibilității sistemului judecătoresc și al procuraturii, prin sporirea capacității instituționale de ocupare eficientă a funcțiilor vacante la instanțele superioare, reducerea vulnerabilităților ce pot afecta independența și imparțialitatea actului de justiție, precum și dezvoltarea unor standarde clare și previzibile de etică și conduită profesională. Totodată, instituirea unor mecanisme transparente de raportare a comunicărilor ex-parte și elaborarea unor orientări practice în materie de etică profesională vor contribui la creșterea responsabilității profesionale, la uniformizarea practicilor instituționale și la consolidarea încrederii publicului în integritatea și independența sistemului de justiție.

Obiectivul 1.3 – Sporirea gradului de transparență și a încrederii în justiție

Apreciere generală: 2,87 p din 4,00 p

Activitățile pentru atingerea Obiectivului general 1.3 au fost sistematizate în cadrul a 2 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 1.3.1. Dezvoltarea mecanismelor / programelor de informare și educare a persoanelor cu privire la accesul la justiție și competența autorităților din sectorul justiției;
- Obiectivul specific 1.3.2. Implementarea mecanismului de efectuare periodică a sondajelor în cadrul sistemului justiției.

Pentru realizarea acestui obiectiv au fost planificate 8 acțiuni dintre care 5 acțiuni (62,5%) au fost realizate fără curențe, 1 acțiune (12,5%) a fost realizată cu curențe nesemnificative, iar 2 acțiuni (25%) nu au fost realizate.

PROGRESE

În cadrul Obiectivului general 1.3, eforturile au fost orientate spre consolidarea transparenței și creșterea încrederii în justiție, prin dezvoltarea mecanismelor de informare și educație juridică, precum și prin monitorizarea periodică a percepțiilor publice asupra sistemului de justiție.

Un progres important se constată în domeniul comunicării publice a instanțelor judecătorești și a organelor procuraturii. Majoritatea instanțelor dispun de strategii proprii de comunicare, aprobate în perioada 2018–2023, ceea ce indică o preocupare constantă pentru dezvoltarea dialogului cu publicul. Acest proces a fost consolidat la nivel sistemic prin adoptarea Strategiei de comunicare a Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor judecătorești, aprobată prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 599/43 din 11.11.2025⁵⁷, strategia fiind elaborată cu suportul Proiectului Consiliului Europei, finanțat de Uniunea Europeană, Suport pentru reforma justiției din Republica Moldova”. Această strategie stabilește cadrul pentru o comunicare uniformă și monitorizată la nivelul întregului sistem judecătoresc.

În paralel, au fost dezvoltate mecanisme de informare directă a justițiabililor, prin crearea centrelor și birourilor de informare în instanțele judecătorești, inclusiv în cadrul proiectului „Instanțe judecătorești – model” susținut de USAID. Aceste structuri funcționează în majoritatea sediilor centrale ale instanțelor de judecată și contribuie la facilitarea accesului la informație și la orientarea justițiabililor în procedurile judiciare. Unele instanțe au dezvoltat suplimentar practici proprii de comunicare, inclusiv publicarea sistematică a comunicatelor și anunțurilor de interes public pe paginile lor web.

Informarea și educarea populației privind accesul la justiție a fost susținută în mod constant prin activitatea parajuriștilor, în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat. Potrivit datelor Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, parajuriștii au asigurat o pondere majoritară a asistenței juridice primare, contribuind la diseminarea informației juridice, medierea conflictelor și direcționarea cazurilor către asistență calificată. În perioada 2024–2025, numărul parajuriștilor activi a crescut de la 87 la 89, iar

⁵⁷ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 599/43 din 11.11.2025, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/43/599-43.pdf>.

volumul cazurilor asistate a înregistrat o creștere constantă, menținând o pondere de aproximativ 77% din totalul serviciilor de asistență juridică primară.

În aceeași perioadă, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, în colaborare cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Moldova, a implementat inițiative inovatoare pentru extinderea accesului la justiție, inclusiv prin constituirea echipelor mobile multidisciplinare și pilotarea mecanismelor de acordare a asistenței juridice primare la distanță pentru persoanele private de libertate. Aceste intervenții au contribuit la acoperirea lacunelor teritoriale și la extinderea accesului pentru grupurile vulnerabile.

Totodată, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea accesului la justiție pentru un trai cu demnitate”, CNAJGS și PNUD Moldova au conceptualizat și pilotat mecanismul de acordare a asistenței juridice primare de la distanță pentru persoanele private de libertate, fiind încheiat un acord de colaborare cu Administrația Națională a Penitenciarelor. Prin utilizarea sistemelor de videoconferință, mecanismul a fost implementat în regim de pilotare în trei penitenciare (nr. 4 Cricova, nr. 7 Rusca și nr. 9 Pruncul). Din ianuarie 2025 avocații publici oferă săptămânal consultări juridice primare condamnaților, în cadrul unui program de consultări suplimentare. Astfel, pentru anul 2025, acordarea asistenței juridice primare pentru deținuți s-a realizat în 109 cazuri. Pentru informare publică a fost creată pagina web www.parajurist.md⁵⁸.

În vederea dezvoltării mecanismelor/ programelor de informare și educare a persoanelor cu privire la accesul la justiție și competența autorităților din sectorul justiției a fost planificată realizarea măsurilor necesare pentru crearea unei noi pagini web oficiale a Procuraturii Generale și a paginilor web oficiale ale procuraturilor specializate. În acest sens, la data de 31 martie 2023 a fost lansată versiunea modernizată a paginii web oficiale www.procuratura.md⁵⁹ cu posibilitate de redirecționare către pagina web a Procuraturii Anticorupție⁶⁰ și Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale⁶¹. Pe pagina web a Consiliului Superior al Procurorilor⁶² sunt publicate la zi toate hotărârile adoptate în cadrul ședințelor derulate.

Pe dimensiunea monitorizării percepțiilor, în perioada 2022–2025 au fost realizate mai multe sondaje relevante de către organizații independente, inclusiv de către Centrul de Resurse Juridice (iulie 2023 și aprilie 2025) și Institutul pentru Politici și Reforme Europene (februarie 2024 și februarie 2026). Aceste studii oferă o bază empirică importantă pentru evaluarea evoluțiilor din sector.

Analiza rapoartelor asupra sondajelor privind percepția judecătorilor, procurorilor și avocaților despre justiție și fenomenul corupției realizate de Centrul pentru Resurse Juridice în iulie 2023⁶³ și aprilie 2025⁶⁴ evidențiază o evoluție complexă, caracterizată nu atât prin schimbări structurale semnificative, cât printr-o tendință de stagnare a percepțiilor și o consolidare a unor disfuncționalități sistemice deja existente.

⁵⁸ Rețeaua Națională a Parajuriștilor, pagina web oficială, disponibil la: <http://www.parajurist.md>.

⁵⁹ Procuratura Generală, pagina web oficială, disponibil la: <http://www.procuratura.md>.

⁶⁰ Procuratura Anticorupție, pagina web oficială, disponibil la: <https://procuratura.md/anticoruptie/>.

⁶¹ Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), pagina web oficială, disponibil la: <https://procuratura.md/pccoocs/>.

⁶² Consiliul Superior al Procurorilor, hotărâri publicate pe pagina web oficială, disponibil la: <https://csp.md/consiliu/consiliul-superior-al-procurorilor/hotarari>.

⁶³ Centrul de Resurse Juridice din Moldova, Sondaj privind percepția profesioniștilor din justiție, iulie 2023, disponibil la: https://crim.org/wp-content/uploads/2023/07/sondaj_Perceptia-profesionistilor-din-Justitie.pdf.

⁶⁴ Centrul de Resurse Juridice din Moldova, Sondaj privind percepția profesioniștilor din justiție, aprilie 2025, disponibil la: https://crim.org/wp-content/uploads/2025/05/2025-CRJM_Sondaj-privind-perceptia-profesionistilor-din-justitie-despre-justitie-si-coruptie-event-draft-1.pdf.

În anul 2023, datele arătau o tendință de creștere a percepției privind independența justiției, în special în rândul judecătorilor și procurorilor, în corelație cu dinamica reformelor inițiate în perioada precedentă. Această evoluție sugera un anumit grad de consolidare a încrederii interne în sistem, inclusiv sub aspectul percepției lipsei influențelor externe asupra actului de justiție și al capacității actorilor judiciari de a adopta soluții legale.

Cu toate acestea, analiza datelor din anul 2025 indică o stagnare a acestor percepții, fără progrese semnificative suplimentare. În mod particular, se constată menținerea unei fracturi structurale între diferitele categorii profesionale: judecătorii și procurorii continuă să manifeste un nivel ridicat de încredere în sistem, în timp ce avocații rămân constant cei mai critici față de independența, calitatea și corectitudinea actului de justiție. Această divergență persistentă denotă existența unor percepții diferite asupra realităților sistemului, ceea ce afectează coeziunea internă a acestuia.

Un element relevant îl constituie evoluțiile contradictorii privind percepția independenței procurorilor. Dacă în anul 2023 se observa o tendință moderată de creștere a încrederii, în anul 2025 aceasta devine neuniformă: pe de o parte, judecătorii și avocații manifestă o percepție relativ îmbunătățită, iar pe de altă parte, procurorii înșiși indică o scădere a încrederii în lipsa influențelor externe.

Putem astfel afirma că datele de percepție indică o evoluție neuniformă a încrederii în independența procurorilor, care necesită o analiză suplimentară prin raportare la garanțiile statutare, condițiile de exercitare a funcției, volumul de muncă și stabilitatea instituțională a sistemului Procuraturii.

În ceea ce privește calitatea actului de justiție și respectarea standardelor Convenției Europene a Drepturilor Omului, datele din ambii ani relevă o stabilitate a percepțiilor, dar și o divergență pronunțată între actorii sistemului. Judecătorii și procurorii continuă să evalueze pozitiv calitatea propriilor acte și nivelul de conformare la standardele europene, în timp ce avocații manifestă o percepție mult mai rezervată. Această discrepanță indică o posibilă problemă de percepție asupra calității reale a actului de justiție și sugerează necesitatea unor mecanisme obiective de evaluare externă.

Un aspect deosebit de important îl reprezintă evoluția percepției asupra reformelor din sistemul de justiție. Dacă în anul 2023 se constata un nivel ridicat de susținere pentru măsurile de reformă, în anul 2025 se înregistrează o scădere semnificativă a acestui sprijin în rândul tuturor categoriilor profesionale. Această tendință reflectă o posibilă „oboseală de reformă”, precum și o diminuare a încrederii în eficiența și impactul concret al măsurilor implementate.

Totodată, se constată menținerea unei tendințe constante de atribuire a nivelului scăzut de încredere în justiție unor cauze din afara sistemului de justiție. Judecătorii și procurorii continuă să atribuie această situație în principal factorilor externi, precum influența politică sau rolul mass-mediei, fără a se observa o creștere semnificativă a asumării unor disfuncționalități interne. În contrast, avocații identifică într-o măsură mult mai mare cauze interne, precum existența unor decizii ilegale sau lipsa sancționării acestora, ceea ce evidențiază o diferență fundamentală de perspectivă asupra problemelor sistemului.

În concluzie, analiza comparativă a datelor din cele două rapoarte efectuate de Centrul pentru Resurse Juridice relevă faptul că perioada 2023–2025 marchează trecerea de la o fază de optimism moderat, determinată de impulsul reformelor, la o etapă de stagnare caracterizată prin menținerea unor disfuncționalități structurale și diminuarea sprijinului pentru schimbare. Persistența divergențelor de percepție între actorii sistemului și

scăderea încrederii în reforme indică necesitatea recalibrării abordării reformei justiției, cu accent pe rezultate concrete, creșterea transparenței și consolidarea încrederii interne în cadrul sistemului.

Analiza comparativă a celor două sondaje naționale de opinie publică realizate de Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) în februarie 2024⁶⁵ și în februarie 2026⁶⁶ evidențiază o evoluție caracterizată predominant prin stagnare a percepției publice asupra sistemului de justiție, în pofida continuării reformelor structurale în acest domeniu.

Datele din anul 2024 indicau deja asupra existenței unui nivel scăzut de încredere în instituțiile din sectorul justiției, precum și o percepție larg răspândită privind existența corupției în cadrul acestora. Totodată, majoritatea respondenților apreciau că evoluțiile din sistemul de justiție în perioada 2021–2023 nu au generat îmbunătățiri semnificative, ceea ce indica o receptivitate limitată a populației față de efectele reformelor inițiate.

Analiza datelor din sondajul realizat în anul 2026 (bazat pe evaluarea perioadei 2023–2025) confirmă menținerea acestor tendințe. Percepția generală a populației cu privire la evoluția sistemului de justiție rămâne preponderent negativă sau neutră, fără a se observa o schimbare semnificativă în sensul creșterii încrederii sau a îmbunătățirii imaginii instituțiilor judiciare.

Un element central al analizei îl constituie nivelul de încredere în instituțiile sistemului de justiție. În ambii ani analizați, acesta se menține la un nivel scăzut, ceea ce indică o vulnerabilitate persistentă ce afectează percepția asupra legitimității sistemului justiției. Legitimătatea a sistemului. Lipsa unor evoluții pozitive în acest sens sugerează că reformele implementate nu au generat încă rezultate perceptibile pentru populație sau nu au fost comunicate într-un mod suficient de eficient pentru a produce schimbări în percepția publică.

Percepția asupra corupției în sistemul de justiție reprezintă un alt indicator relevant care confirmă caracterul persistent al disfuncționalităților percepute. În anul 2024, corupția era considerată larg răspândită în rândul instituțiilor judiciare, iar datele din 2026 indică menținerea acestei percepții la un nivel ridicat. În lipsa unei reduceri vizibile a acestui indicator, se poate concluziona că măsurile anticorupție, inclusiv cele de vetting, nu au produs încă efecte perceptibile la nivelul opiniei publice.

În ceea ce privește percepția independenței justiției, rezultatele celor două sondaje relevă o stabilitate a evaluărilor, dar la un nivel relativ scăzut. Populația nu percepe în mod clar o consolidare a independenței sistemului, ceea ce indică existența unor vulnerabilități persistente sau, cel puțin, a unei percepții insuficient corectate prin rezultatele reformelor.

Un aspect deosebit de important îl constituie nivelul de informare al populației cu privire la reforma justiției. Deși sondajul din 2026 indică o ușoară creștere a gradului de informare, aceasta rămâne insuficientă pentru a genera o schimbare semnificativă a percepției publice. În acest context, se conturează o problemă de comunicare strategică a reformelor, care afectează direct nivelul de încredere în sistem.

În același timp, datele relevă faptul că există un consens relativ la nivelul populației privind importanța reformei justiției pentru parcursul european al Republicii Moldova. Cu toate acestea, acest consens strategic nu este însoțit de o încredere corespunzătoare în

⁶⁵ Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), Sondaj național de opinie privind integritatea în sectorul justiției, februarie 2024, disponibil la: https://ipre.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport_Sondaj_Justitie4Moldova_05.02.2024_RO_Final.pdf.

⁶⁶ Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), Al doilea sondaj național de opinie privind integritatea în sectorul justiției, februarie 2026, disponibil la: <https://ipre.md/2026/02/06/al-doilea-sondaj-național-de-opinie-publica-integritatea-in-sectorul-justitiei/>.

eficiența reformelor implementate sau în capacitatea sistemului de a se transforma în mod real.

Evaluarea rezultatelor reformelor implementate în perioada 2022–2025 rămâne, în general, rezervată sau critică, ceea ce indică o discrepanță între efortul instituțional și impactul perceput la nivelul societății. Această discrepanță sugerează că reformele, deși existente la nivel normativ și instituțional, nu sunt încă internalizate la nivelul percepției publice.

CONSTRÂNGERI

În pofida progreselor înregistrate, dezvoltarea mecanismelor de informare și comunicare în sectorul justiției este afectată de o serie de lacune structurale.

În primul rând, implementarea strategiilor de comunicare nu este uniformă la nivelul sistemului. Deși Strategia de comunicare a Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor judecătorești a fost aprobată prin Hotărârea CSM nr. 599/43 din 11.11.2025, nu există o evidență clară a instanțelor care dispun de strategii proprii și nici un cadru unitar de monitorizare a implementării acestora.

În al doilea rând, activitatea centrelor de informare a justițiabililor nu este reglementată prin acte normative aprobate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, iar lipsa unei evidențe centralizate nu permite evaluarea funcționalității și impactului acestora.

De asemenea, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii nu există un sistem de colectare și analiză a datelor privind comunicarea publică a instanțelor, inclusiv a comunicatelor publicate, ceea ce limitează capacitatea de evaluare a eficienței acțiunilor de informare.

Un alt deficit major îl constituie nevalorificarea rezultatelor sondajelor privind percepțiile asupra justiției. Încă în anul 2017 prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 854/37 din 19.12.2017⁶⁷ au fost aprobați 17 indicatori de performanță pentru implementarea foii de calcul de colectare și analiză a statisticii judiciare elaborate în baza indicatorilor CEPEJ, unul dintre acești indicatori fiind indicatorul privind satisfacția utilizatorilor serviciilor instanței judecătorești. Acest indicator este integrat în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD), iar primul sondaj de măsurare a satisfacției a fost testat în perioada noiembrie-decembrie 2022, în rândul a 48 de justițiabili și 20 de avocați, deserviți de judecătorii Bălți, Ungheni și Edineț. Începând cu luna aprilie 2023 evaluarea nivelului de satisfacție a justițiabililor de către instanțele de judecată a devenit obligatorie, însă studii și analize ale rezultatelor acestor sondaje și eventuale recomandări pe marginea acestora, nu au fost elaborate.

Deși organizațiile independente realizează periodic sondaje de opinie asupra sistemului de justiție, rezultatele lor nu sunt analizate sistematic de către Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor sau Ministerul Justiției și nu sunt utilizate pentru formularea de politici publice sau măsuri corective.

În plus, nu a fost elaborată o metodologie unică la nivel național pentru realizarea periodică a sondajelor în sectorul justiției, ceea ce afectează comparabilitatea datelor și capacitatea de monitorizare a evoluțiilor în timp.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Elaborarea și implementarea strategiilor de comunicare în cadrul instanțelor judecătorești;

⁶⁷ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 854/37 din 19.12.2017, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/37/854-37.pdf>.

- Elaborarea și implementarea mecanismului de implicare a studenților facultăților de drept / voluntarilor în activități de informare a justițiabililor;
- Elaborarea unei metodologii unice pe țară de efectuare periodică a sondajelor în sectorul justiției.

Pentru consolidarea transparenței și creșterea încrederii în justiție, este necesară instituirea unui cadru coerent și integrat de comunicare și evaluare care să contribuie la consolidarea transparenței instituționale, creșterea calității comunicării publice și, implicit, la sporirea încrederii în sistemul de justiție.

Obiectivul 1.4 – Consolidarea capacităților profesiiilor conexe sistemului justiției**Apreciere generală:** **1,65 p din 4,00 p**

Pentru realizarea Obiectivului general 1.4 au fost setate 4 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 1.4.1. Fortificarea mecanismelor de independență, organizare a profesiiilor conexe sistemului justiției și îmbunătățirea calității serviciilor acordate;
- Obiectivul specific 1.4.2. Fortificarea mecanismelor de accesare în profesie și de responsabilizare a reprezentanților profesiiilor conexe sistemului justiției;
- Obiectivul specific 1.4.3. Îmbunătățirea sistemului contributiv de garanții sociale;
- Obiectivul specific 1.4.4. Stabilirea unor reguli clare de formare a tarifelor pentru serviciile prestate.

În vederea realizării Obiectivului general 1.4 au fost planificate 17 acțiuni, dintre care 2 acțiuni (11,76%) au fost realizate fără curențe, 3 acțiuni (17,64%) au fost realizate cu curențe nesemnificative, 4 acțiuni (23,52%) au fost realizate cu curențe substanțiale, 3 acțiuni (17,64%) au fost doar inițiate, iar 5 acțiuni (29,41%) nu au fost realizate.

Acest obiectiv este cel de-al doilea obiectiv cu cele mai multe acțiuni planificate pentru realizare în cadrul Direcției Strategice I, concomitent fiind obiectivul general cu cel mai mare număr de acțiuni nerealizate.

PROGRESE

În cadrul Obiectivului general 1.4, progresele realizate vizează în principal consolidarea cadrului normativ și instituțional al profesiiilor conexe sistemului justiției, cu accent pe responsabilizare, standardizare și îmbunătățirea calității serviciilor juridice.

Un progres relevant îl constituie instituirea sancțiunilor pentru imixtiunea în activitatea avocaților. Astfel, prin Legea nr. 136/2024⁶⁸ pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional), au fost operate modificări în Codul penal, acesta fiind completat cu art. 303¹, care incriminează amestecul în activitatea avocatului și a avocatului stagiar. Această intervenție legislativă consolidează garanțiile de independență a profesiei de avocat.

În domeniul asistenței juridice garantate de stat, au fost elaborate și aprobate standarde de calitate pentru activitatea avocaților în domenii specifice. Prin Hotărârea CNAJGS nr. 16 din 22.11.2022 au fost aprobate standardele aplicabile cauzelor care implică persoane cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale, iar prin Hotărârea CNAJGS nr. 30 din 01.11.2023 au fost aprobate standardele pentru cauzele de azil. Ulterior, prin Hotărârea CNAJGS nr. 10 din 26.01.2024 au fost aprobate standardele de calitate pentru asistența acordată victimelor infracțiunilor și victimelor violenței în familie, fiind organizate sesiuni de instruire la nivel național pentru aplicarea acestora.

Astfel, pe parcursul anului 2024, au fost desfășurate 5 sesiuni de instruire pe întreg teritoriul țării (oficiile teritoriale Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat) privind aplicabilitatea standardelor de calitate ale avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor infracțiunilor.

⁶⁸ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 136/2024, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144652&lang=ro.

În paralel, cadrul instituțional pentru monitorizarea calității serviciilor juridice a fost consolidat. Regulamentul privind monitorizarea calității asistenței juridice acordate de către avocați a fost înregistrat la Ministerul Justiției la 20.05.2022, iar în anul 2023 a fost aprobată componența comisiei de selectare a membrilor Comisiei de monitorizare externă a calității asistenței juridice garantate de stat. Deși mecanismul de monitorizare externă nu a fost încă aplicat, au fost create premisele necesare pentru operaționalizarea acestuia, inclusiv prin revizuirea cadrului normativ, stabilirea criteriilor de selecție și lansarea, în anul 2025, a concursului pentru selectarea monitorilor.

Un alt progres important îl reprezintă includerea medierii garantate de stat în sistemul de asistență juridică garantată de stat, începând cu 29 iulie 2024. În acest sens, au fost acreditați 31 de mediatori pentru acordarea acestui tip de servicii, fiind înregistrate primele solicitări de mediere garantată de stat în perioada 2024–2025, ceea ce marchează instituționalizarea acestui mecanism.

Prin Legea nr. 379/2022⁶⁹ și ulterior prin Legea nr. 367/2023⁷⁰ s-au operat modificări substanțiale în Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești⁷¹, fiind fortificate mecanismele de responsabilizare a executorilor judecătorești. Legea nr. 367/2023 instituie reguli robuste privind procedurile disciplinare în care sunt vizați executorii judecătorești, inclusiv mecanismul de control al activității executorului judecătoresc, Legea nr. 367/2023 fiind adoptată doar la data de 21.12.2023, a intrat în vigoare la 17.01.2024.

Tot aici, prin Ordinul⁷² ministrului justiției nr. 168 din 13.06.2024 a fost aprobat Regulamentul privind modul de evidență, de pregătire, de păstrare și de nimicire a arhivei executorului judecătoresc, act normativ care schimbă vechea procedură de ținere a lucrărilor de arhivă de către executorii judecătorești.

Prin Legea nr. 6/2023 pentru modificarea unor acte normative⁷³ au fost efectuate modificări la Codul de executare și Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat⁷⁴, aceste modificări fiind destinate pentru eficientizarea mecanismelor de recuperare a cheltuielilor suportate pentru asistența juridică garantată de stat. CNAJGS a fost conectat la baza de date pentru verificarea capacității de plată a solicitanților de asistență juridică garantată de stat.

În anul 2022 sub egida Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești a fost elaborat Ghidul metodologic pentru îmbunătățirea executării hotărârilor judecătorești ce se referă la determinarea domiciliului sau accesului la copil. Alte ghiduri sau comentarii privind procedurile de executare a actelor judecătorești în perioada 2022–2025, nu au fost elaborate.

Cu referire la dezvoltarea și consolidarea rețelei de parajuriști trebuie să remarcăm intervențiile legislative din anul 2023 efectuate la Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența

⁶⁹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 379/2022, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134990&lang=ro.

⁷⁰ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 367/2023, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141250&lang=ro.

⁷¹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152603&lang=ro.

⁷² Republica Moldova, Ordin publicat în Registrul de stat al actelor juridice, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143683&lang=ro.

⁷³ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 6/2023 pentru modificarea unor acte normative, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135534&lang=ro.

⁷⁴ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=149213&lang=ro.

juridică garantată de stat⁷⁵ în partea care se referă la condițiile de accedere în funcția de parajurist, dar și intervențiile care s-au produs în Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar⁷⁶ privind remunerarea parajuriștilor. Aceste intervenții au facilitat creșterea numărului de unități alocate pentru funcția de parajurist astfel încât numărul total de parajuriști în anul 2023 a constituit 82 de unități, în anul 2024 – 87 unități, iar în anul 2025 – 97 unități, la 31. 12.2025 sunt angajați efectiv 89 parajuriști, 8 funcții fiind vacante.

Totodată în vederea dezvoltării profesionale a parajuriștilor pe parcursul derulării strategiei au fost elaborate două platforme online de instruire a parajuriștilor, inițială și continuă, disponibile în limbile română și rusă. Aceste platforme de instruire sunt plasate pe platforma guvernamentală de instruire găzduită de Agenția de Guvernare Electronică (www.elearning.gov.md⁷⁷).

CONSTRÂNGERI

În pofida progreselor înregistrate, implementarea acțiunilor aferente Obiectivului general 1.4 este caracterizată de un nivel redus de realizare, majoritatea indicatorilor de rezultat nefiind atinși.

Un prim bloc de constrângeri ține de întârzierea sau nefinalizarea reformelor normative. Deși Ministerul Justiției a inițiat, la 21.02.2025, procesul de elaborare a unui proiect de lege pentru modificarea Codului de executare nr. 443/2004, până la finele anului 2025 acest proiect nu a fost finalizat. În mod similar, standardele de calitate pentru serviciile notariale și cele de mediere nu au fost elaborate în termenul stabilit (2022–2023). În cazul medierii, autoritățile au optat pentru promovarea unei noi legi privind medierea și statutul mediatorului,⁷⁸ adoptată la 12.02.2026 și care va intra în vigoare în luna septembrie 2026, ceea ce a determinat amânarea elaborării standardelor de calitate.

În cazul profesiei notariale, standardele de calitate au fost aprobate prin Hotărârea Consiliului Camerei Notariale nr. 3 din 29.10.2025, cu o întârziere semnificativă față de termenul planificat. Totodată, cadrul normativ privind plățile notariale nu a fost finalizat, deși prin Ordinul ministrului justiției nr. 140 din 06.06.2022 a fost constituit un grup de lucru în acest sens, iar Consiliul Camerei Notariale a inițiat elaborarea unui studiu de impact, proiectul de lege privind plățile notariale⁷⁹ a fost propus pentru consultări publice în perioada 15.08 - 28.08.2023, acțiunea 1.4.4 lit. a) nefiind finalizată în termenul setat.

Persistă, de asemenea, lacune importante în domeniul transparenței și reglementării profesiilor conexe. Nu au fost întreprinse măsuri care să asigure publicarea în Registrul de stat al actelor juridice a actelor emise de organele de autoadministrare ale profesiilor juridice, iar acțiunile privind unificarea metodologiilor de efectuare a expertizelor judiciare au rămas la nivel de inițiere.

⁷⁵ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=149213&lang=ro.

⁷⁶ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153622&lang=ro.

⁷⁷ Agenția de Guvernare Electronică, platforma guvernamentală de instruire (e-learning), disponibil la: <http://www.elearning.gov.md>.

⁷⁸ Guvernul Republicii Moldova, legi privind medierea și statutul mediatorului, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153389&lang=ro.

⁷⁹ Guvernul Republicii Moldova, proiect de hotărâre privind plățile notariale (consultare publică), disponibil la:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-cu-privire-la-platile-notariale/10982>.

Cu referire la publicarea în Registrul de stat a actelor organelor de autoadministrare a profesiilor juridice, trebuie să menționăm că în lista autorităților ale căror acte trebuie publicate în Registrul de stat se regăsesc Uniunea Avocaților din Moldova, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești și Consiliul de mediere, lipsind Camera Notarială și Uniunea Administratorilor Autorizați. Cu toate acestea, în Registrul de stat nu sunt publicate actele emise de către organele de autoadministrare a profesiilor juridice incluse în lista autorităților. Această situație poate fi explicată prin faptul că Legea nr. 92/2004 privind procedura publicării și republicării actelor normative⁸⁰ și a rectificărilor operate în ele nu tratează organele de autoadministrare a profesiilor juridice în calitate de entități cu dreptul de a publica în Registrul de stat al actelor juridice actele proprii care conțin norme cu caracter de reglementare a profesiilor juridice. Respectiv, prezența formală a Uniunii Avocaților din Moldova, Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și Consiliului de mediere, în lista autorităților emitente ale actelor pasibile de publicate în Registrul de stat al actelor juridice nu presupune atingerea indicatorului de rezultat prevăzut la acțiunea 1.4.1 din planul de acțiuni.

În ceea ce privește profesia de avocat, nu au fost realizate modificările necesare la Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, în vederea stabilirii unor criterii clare de accedere în profesie și consolidării mecanismelor de răspundere disciplinară. Deși prin Legea nr. 138/2024 și Legea nr. 284/2024 au fost introduse unele modificări, acestea nu au vizat aceste aspecte esențiale.

Un alt domeniu critic îl reprezintă lipsa evaluării mecanismelor de asigurare socială și asigurare medicală aplicabile profesiilor juridice conexe. Deși Planul de acțiuni prevedea realizarea acestor evaluări în anul 2022, acestea nu au fost efectuate. Studiul elaborat în anul 2026 în cadrul proiectului Uniunii Europene și al Consiliului Europei nu poate fi considerat ca substituind evaluarea prevăzută, întrucât nu a fost urmat de modificări normative concrete.

În mod similar, nu au fost realizate acțiunile privind evaluarea regimului fiscal aplicabil acestor profesii, iar mecanismele de stabilire a tarifelor pentru serviciile prestate de interpreți și traducători autorizați nu au fost dezvoltate, în pofida instituirii unui grup de lucru în anul 2023 și anunțului Ministerului Justiției din 12.03.2024 despre inițierea procesului de elaborare a unui proiect de lege⁸¹ cu referire la modificarea cadrului normativ cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, proces care nu a fost finalizat în interiorul termenului strategiei.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

Pentru remedierea deficiențelor identificate și consolidarea profesiilor conexe sistemului justiției, este necesară orientarea intervențiilor viitoare către finalizarea reformelor inițiate și instituirea unor mecanisme funcționale și coerente.

- Elaborarea și aprobarea modificărilor la Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură în vederea stabilirii unor criterii clare și transparente de accedere în profesie și fortificarea mecanismului de răspundere disciplinară a avocaților;
- Evaluarea mecanismelor de asigurare socială și asigurare obligatorie de asistență medicală a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției;

⁸⁰ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 92/2004 privind procedura publicării și republicării actelor normative, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152536&lang=ro.

⁸¹ Guvernul Republicii Moldova, proiect de lege privind interpretii și traducătorii autorizați (consultare publică), disponibil la: <https://particip.gov.md/index.php/ro/document/stages/proiect/12175>.

- Evaluarea mecanismului privind regimul fiscal aplicabil reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției;
- Elaborarea și implementarea mecanismului de publicare în Registrul de stat al actelor juridice a actelor oficiale emise de către organele de autoadminstrare a profesiilor juridice;
- Elaborarea și aprobarea standardelor de calitate pentru serviciile prestate de mediatori;
- Modificarea Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul experților judiciari;
- Elaborarea metodologiilor de efectuare a expertizelor judiciare;
- Efectuarea analizei și revizuirii după caz, a mecanismului de stabilire a tarifelor pentru serviciile prestate de interpreții și traducătorii autorizați.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI GENERALE PE DIRECȚIA STRATEGICĂ I

Analiza modului de implementare a Direcției Strategice I din cadrul Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 relevă faptul că, în pofida unui volum considerabil de intervenții normative și instituționale, nivelul de realizare a obiectivelor asumate rămâne unul moderat, iar impactul reformelor asupra funcționării efective a sistemului de justiție este limitat.

În acest context, se constată necesitatea unei recalibrări a abordării politicilor publice în domeniul justiției, prin trecerea de la o logică predominant normativă la una orientată spre rezultate și impact. Reformele viitoare trebuie să fie fundamentate pe mecanisme clare de evaluare a eficienței, pe responsabilizarea instituțiilor implicate și pe asigurarea unei implementări efective și coerente a măsurilor asumate.

În acest sens, se recomandă, în primul rând, instituirea unor mecanisme obligatorii de evaluare ex-post a reformelor, care să permită măsurarea efectivă a impactului acestora asupra funcționării sistemului de justiție. Realizarea unei acțiuni nu trebuie să fie apreciată exclusiv prin prisma adoptării cadrului normativ, ci trebuie să fie condiționată de aplicarea efectivă și de atingerea unor rezultate concrete și verificabile.

În al doilea rând, se impune consolidarea mecanismelor de evaluare independentă a instituțiilor din sectorul justiției, prin introducerea unor audituri periodice ale practicilor de selecție, evaluare și disciplină, realizate cu participarea experților independenți. Astfel de evaluări sunt esențiale pentru creșterea transparenței și a credibilității sistemului.

Este necesară îmbunătățirea disciplinei de implementare a reformelor, prin corelarea strictă a termenelor de adoptare a cadrului normativ primar și secundar și instituirea unor mecanisme de responsabilizare pentru întâzieri. Lipsa cadrului normativ complet trebuie să fie considerată un impediment real în implementare și nu poate justifica raportarea formală a realizării acțiunilor.

La fel, se impune consolidarea mecanismelor de integritate, prin dezvoltarea unor instrumente funcționale de prevenire și sancționare a abaterilor, inclusiv prin instituirea unor mecanisme eficiente de raportare a comunicărilor ex parte și prin uniformizarea practicii disciplinare. Integritatea sistemului trebuie să fie asigurată nu doar la nivel normativ, ci și prin mecanisme aplicabile și verificabile în practică.

Se recomandă valorificarea sistematică a datelor disponibile, inclusiv a rezultatelor sondajelor de opinie publică și ale analizelor realizate de societatea civilă. Acestea trebuie integrate în procesul decizional și utilizate pentru fundamentarea măsurilor de politică publică, inclusiv prin elaborarea unor planuri de acțiuni instituționale bazate pe concluziile acestora.

Este imperioasă o intervenție prioritară în domeniul profesiilor conexe sistemului justiției, care înregistrează cel mai redus nivel de implementare. Elaborarea unor mecanisme disciplinare eficiente, stabilirea unor standarde de calitate și reglementarea coerentă a activității acestor profesii sunt esențiale pentru funcționarea eficientă a întregului sistem de justiție.

Nu în ultimul rând, se impune instituirea unui mecanism central de coordonare a reformei justiției, care să asigure coerența intervențiilor, monitorizarea progresului și responsabilizarea instituțiilor implicate. Lipsa unei coordonări eficiente reduce impactul reformelor și generează întâzieri și incoerențe în implementare.

În ansamblu, concluziile raportului privind dinamica realizării obiectivelor Direcției Strategice I evidențiază necesitatea unei schimbări de abordare în elaborarea și implementarea politicilor publice în domeniul justiției, cu accent pe eficiență, responsabilitate și rezultate concrete, în vederea consolidării reale a independenței, integrității și credibilității sistemului de justiție.

DIRECȚIA STRATEGICĂ II - ACCESUL LA JUSTIȚIE ȘI CALITATEA ACTULUI JUSTIȚIEI

Direcția Strategică II. Accesul la justiție și calitatea actului de justiție cuprinde 4 obiective:

Obiectivul 2.1. Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului în sectorul justiției;

Obiectivul 2.2. Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare;

Obiectivul 2.3. Consolidarea instruirii și formării juridice;

Obiectivul 2.4. Fortificarea căilor alternative de soluționare a litigiilor.

Pentru realizarea fiecărui dintre obiectivele generale ale acestei direcții strategice au fost trasate 13 obiective specifice, care urmau a fi realizate prin întreprinderea și implementarea a 47 acțiuni.

Analiza gradului de realizare a acțiunilor planificate pentru atingerea obiectivelor Direcției Strategice II atestă că din cele 47 acțiuni planificate pentru implementare în perioada 2022–2025 au fost realizate fără curențe 21 acțiuni (44,68%), 13 acțiuni (27,66%) au fost realizate cu curențe substanțiale, 6 acțiuni (12,77%) au fost inițiate și 7 acțiuni (14,89%) nu au fost realizate.

Obiectivul 2.1. Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului în sectorul justiției

Apreciere generală: **2,42 p din 4,00 p**

Activitățile pentru atingerea Obiectivului general 2.1 au fost sistematizate în cadrul a 6 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 2.1.1. Facilitarea accesului la justiție, în special al grupurilor vulnerabile și subreprezentate;
- Obiectivul specific 2.1.2. Asigurarea stabilității și clarității legii penale;
- Obiectivul specific 2.1.3. Simplificarea și eficientizarea procedurilor judiciare;
- Obiectivul specific 2.1.4. Eficientizarea mecanismelor de executare a hotărârilor judecătorești;
- Obiectivul specific 2.1.5. Îmbunătățirea mecanismelor de executare a pedepselor penale și a condițiilor de detenție;
- Obiectivul specific 2.1.6. Prezervarea stabilității cadrului normativ și implicarea actorilor din sectorul justiției în evaluarea și formularea propunerilor de amendamente.

În vederea atingerii indicatorilor de rezultat prognozați pentru realizarea acestor obiective, au fost planificate spre realizare 19 acțiuni, dintre care au fost realizate fără curențe 8 acțiuni (42,10%), au fost realizate cu curențe substanțiale 5 acțiuni (26,31%), 4 acțiuni (21,05%) au fost inițiate, iar 2 acțiuni (10,53%) nu au fost realizate.

PROGRESE

Cele mai substanțiale rezultate în vederea atingerii Obiectivului general 2.1 au fost obținute

urmare a întreprinderii acțiunilor necesare pentru consolidarea cadrului normativ în vederea facilitării accesului la justiție, în special a grupurilor vulnerabile și victimelor unor categorii de infracțiuni cu sensibilitate sporită.

Prin Legea nr. 144/2021⁸², Parlamentul Republicii Moldova a ratificat Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, iar Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027 a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 332/2023⁸³.

Tot în anul 2023, prin Hotărârea Guvernului nr. 926/2023⁸⁴ a fost constituită Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, iar prin Legea nr. 231/2024⁸⁵ au fost aprobate modificări la Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie⁸⁶, asigurând ajustarea acesteia la Convenția de la Istanbul.

În anul 2024, prin Hotărârea Guvernului nr. 822/2024⁸⁷ a fost instituit SIA Registrul de evidență a agresorilor în cazurile de violență împotriva femeilor și violență în familie, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 449/2024⁸⁸ a fost creat și instituit Consiliul național coordonator în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. Consiliul este un organ consultativ care își desfășoară activitatea pe lângă Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, fiind creat în scopul monitorizării modului de implementare a politicii statului în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie.

După adoptarea și intrarea în vigoare a Legii taxei de stat nr. 213/2023⁸⁹, prin Legea nr. 114/2025⁹⁰ s-a instituit scutirea victimelor violenței în familie, în anumite cazuri, de la obligația plății taxei de stat și taxei de timbru la depunerea acțiunilor în instanță, fiind astfel puse în aplicare recomandările Hotărârii Curții Constituționale nr. 20/2024⁹¹.

La nivel de instituții ale statului, prin Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 355/2025 s-a instituit mecanismul interinstituțional de analiză a cazurilor de femicid și a violenței în familie, soldate cu decesul victimei sau cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 798/2025⁹² s-a asigurat consolidarea serviciului social de reabilitare a victimelor violenței în familie.

În perioada de referință au fost depuse eforturi pentru ajustarea cadrului național în vederea asigurării drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și

⁸² Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 144/2021, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128240&lang=ro.

⁸³ Guvernul Republicii Moldova, Hotărârea nr. 332/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128240&lang=ro.

⁸⁴ Guvernul Republicii Moldova, Hotărârea nr. 926/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140357&lang=ro.

⁸⁵ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 231/2024, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144562&lang=ro.

⁸⁶ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150772&lang=ro.

⁸⁷ Guvernul Republicii Moldova, Hotărârea nr. 822/2024, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146258&lang=ro.

⁸⁸ Guvernul Republicii Moldova, Hotărârea nr. 449/2024, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144134&lang=ro.

⁸⁹ Parlamentul Republicii Moldova, Legii taxei de stat nr. 213/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152741&lang=ro.

⁹⁰ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 114/2025, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148988&lang=ro.

⁹¹ Curtea Constituțională a Republicii Moldova, Hotărâri nr. 20/2024, disponibil la:

https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_20_2024_269a_2023_rou.pdf.

⁹² Guvernul Republicii Moldova, Hotărârea nr. 798/2025.

violența în familie, fiind aprobate modificări considerabile la Codul penal, Codul de procedură penală și Codul contravențional.

Pentru a pune în aplicare modificările operate, a fost aprobată Metodologia de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală și Instrucțiunea de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală cu pilotarea concomitentă a Serviciului integrat regional pentru victimele violenței sexuale cu localizare în orașul Ungheni, care va deservi beneficiari din următoarele unități administrativ-teritoriale: Ungheni, Nisporeni, Călărași, Fălești, Telenești și Sîngerei.

Prin Dispoziția Guvernului nr. 206/2024⁹³ a fost aprobat un set de măsuri pentru implementarea recomandărilor Comitetului Lanzarote privind asigurarea implementării Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Convenția Lanzarote) pentru perioada 2025-2026, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 836/2025⁹⁴ a fost aprobat Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciilor de sprijin pentru victimele violenței sexuale și Standardele minime de calitate pentru serviciile de sprijin pentru victimele violenței sexuale.

În vederea transpunerii Directivei 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului, pe parcursul anului 2025 a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative prin care s-a propus modificarea Codului penal, Codului de procedură penală și Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului,⁹⁵ în vederea prevenirii și combaterii exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor. Toate aceste modificări au fost aprobate prin Legea nr. 5/2026.⁹⁶

Pentru implementarea mecanismului de monitorizare electronică a persoanelor care comit acte de violență în familie la etapa de aplicare a măsurilor de protecție a victimei, prin Hotărârea Guvernului nr. 637/2024⁹⁷ au fost operate modificări într-un șir de hotărâri de guvern, modificări necesare pentru consolidarea activității organelor de probațiune cu ajustarea Regulamentului privind monitorizarea electronică a persoanelor. Tabelul de mai jos reflectă indicatorii de rezultat privind monitorizarea electronică.

Anul	Nr. agresori monitorizați (total)	Agresori familiari	Echipe procurate	Echipe donate
2022	1230	735	865	48
2023	-	764	-	-
2024	1104	878	100	-

⁹³ Guvernul Republicii Moldova, Dispoziția nr. 206/2024, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145866&lang=ro.

⁹⁴ Guvernul Republicii Moldova, Hotărârea nr. 836/2025, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152382&lang=ro.

⁹⁵ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153186&lang=ro.

⁹⁶ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 5/2026, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153156&lang=ro.

⁹⁷ Guvernul Republicii Moldova, Hotărârea nr. 637/2024, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145014&lang=ro.

2025	960	838	-	-
------	-----	-----	---	---

Cu referire la extinderea numărului avocaților specializați în acordarea asistenței juridice garantate de stat pe categorii de grupuri vulnerabile (victimele violenței în familie, victimele traficului de ființe umane, victimele torturii și tratamentului inuman, minori etc.), inclusiv actualizarea permanentă a listei avocaților specializați, este de menționat că, în perioada 2022-2025 numărul avocaților specializați a fost în continuă creștere.

Astfel, conform datelor Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat:

- în anul 2022: 45 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor; 14 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate pe cauze de azil; 14 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale și 20 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor;
- în anul 2023: 47 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor; 19 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate pe cauze de azil; 10 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale, 20 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor;
- în anul 2024: 46 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor; 18 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid, 11 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale, 21 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor;
- în anul 2025: 51 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor, 16 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid, 11 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale, 25 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

Prin Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional)⁹⁸ au fost operate modificări la Codul penal prin care:

- s-a extins aplicabilitatea alternativelor la pedeapsa cu închisoarea pentru mai multe categorii de infracțiuni;
- a fost reconceptualizată instituția prescripției privind tragerea la răspundere penală;
- a fost ajustat și completat cu noi infracțiuni în domeniul ecologiei;
- au fost introduse noi componente de infracțiuni pentru a proteja identitatea persoanei;
- au fost revizuite și perfecționate prevederile privind infracțiunile de corupție în contextul unor constatări ale Curții Constituționale;
- a fost asigurată extinderea aplicării alternativelor la pedeapsa cu închisoarea;

⁹⁸ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144652&lang=ro.

- a fost extins termenul de prescripție privind tragerea la răspundere penală și întreruperea acestuia odată cu expedierea dosarului în judecată, astfel încât persoanele care au comis infracțiuni să nu fie liberate de răspundere penală pe motiv că a expirat termenul de prescripție, termenul este unul insuficient pentru tragerea la răspundere penală, fie din motivul tergiversării examinării cauzei de către părțile în proces;
- a fost asigurat un tratament echitabil în privința persoanei care a comis o singură infracțiune în raport cu o persoană care a comis un concurs de infracțiuni;
- a fost prevăzută posibilitatea acordării liberării condiționate pentru persoanele care execută pedeapsa detențiunii pe viață după executarea efectivă a termenului de 25 de ani, față de termenul de 30 de ani cum este la moment;
- s-a asigurat facilitarea încadrării juridice a faptelor îndreptate împotriva bunei desfășurări a activității în sfera publică prin eliminarea sau ajustarea unor sintagme declarate neconstituționale;
- s-a introdus incriminarea unor fapte ilicite care cauzează daune mediului și sănătății populației, pentru care răspunderea penală nu era prevăzută;
- s-a introdus incriminarea furtului de identitate, precum și a efectuării operațiunilor ilegale cu mijloace de plată fără numerar, pentru a oferi o protecție sporită atât identității și vieții private a persoanei, cât și o protecție a activelor persoanei inclusiv a celor în formă electronică sau digitală;
- a fost stabilit un regim sancționator corect și dozat în cazul mai multor infracțiuni care să corespundă scopului legii penale.

Prin urmare, au fost conjugate toate eforturile pentru a trasa vectorul unei politici penale durabile și uniforme care să facă față provocărilor existente, dar totodată și a evoluției continue și accelerate a relațiilor sociale.

În vederea simplificării și eficientizării procedurilor judiciare, prin Legea nr. 245/2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional)⁹⁹ a fost revizuită legislația procesual-penală, modificările introduse fiind orientate spre eficientizarea procesului penal, consolidarea garanțiilor procesuale și accelerarea examinării cauzelor penale, în special a celor privind corupția și criminalitatea gravă.

Modificările consolidează și drepturile participanților la procesul penal, în special dreptul la apărare, prin redefinirea cazurilor de participare obligatorie a avocatului, reglementarea mai clară a asistenței juridice garantate de stat, extinderea drepturilor apărătorului și introducerea unor garanții suplimentare pentru persoanele reținute sau aflate în detenție. În același timp, sunt dezvoltate mecanisme moderne de desfășurare a procedurilor, inclusiv utilizarea videoconferințelor, înregistrarea audio-video obligatorie a audierilor și comunicarea electronică a actelor procesuale.

Din perspectiva extinderii utilizării aplicațiilor de videoconferință, Legea nr. 245/2023 introduce o schimbare importantă de paradigmă în desfășurarea procesului penal, prin transformarea videoconferinței dintr-un mecanism excepțional într-un instrument procedural utilizabil într-un număr mult mai larg de cauze și etape procesuale. Astfel,

⁹⁹ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 245/2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional), disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140327&lang=ro.

modificările operate prin Legea nr. 245/2023 permit utilizarea videoconferinței pentru:

- judecarea cauzelor penale privind persoanele deținute;
- audierea bănuitului, învinuitului și inculpatului aflați în detenție;
- participarea interpreților și traducătorilor aflați în alte localități;
- audierea martorilor și a minorilor; desfășurarea unor acte procesuale în faza de urmărire penală și în instanță.

Totodată, legea încearcă să mențină garanțiile procesului echitabil prin instituirea obligației de înregistrare audio-video a audierilor, verificarea identității participanților și asigurarea prezenței apărătorului în cazurile prevăzute de lege. Astfel, în rezultatul intrării în vigoare a modificărilor operate prin Legea nr. 245/2023, videoconferința devine un mecanism de eficientizare procedurală compatibil cu exigențele dreptului la apărare și ale unui proces echitabil.

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.495/31 din 02.11.2023¹⁰⁰ a fost constituit Grupul de lucru pentru extinderea utilizării videoconferinței în cauze civile, penale și contravenționale, iar prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 553/41 din 21 octombrie 2025¹⁰¹, Consiliul a recomandat admiterea participării avocaților prin videoconferință în procesele civile, inclusiv contencios administrativ și insolvabilitate. Conform datelor comunicate de Consiliul Superior la Magistraturii în anul 2022, din 434 342 ședințe desfășurate, 26 585 au avut loc prin videoconferință; în anul 2023, din 424 361 ședințe, 22 926 au avut loc prin videoconferință; în anul 2024, din 381 299 ședințe, 316 796 s-au desfășurat prin videoconferință, iar în anul 2025, din 412 952 ședințe, 16 287 au avut loc prin acest mecanism.

Participarea prin videoconferință atât în cauze penale, cât și în cauze civile permite evitarea amânărilor generate de imposibilitatea deplasării părților, avocaților, martorilor, experților sau interpreților, în special în cauzele în care participanții se află în alte localități sau în afara țării. Aceasta contribuie la respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei și la diminuarea supraîncărcării instanțelor.

Utilizarea videoconferinței reduce semnificativ costurile aferente participării la proces, atât pentru justițiabili, cât și pentru sistemul judecătoresc. Sunt diminuate cheltuielile legate de deplasare, escortare, organizarea ședințelor și timpul necesar participării fizice la instanță. Beneficiul este deosebit de relevant în litigii comerciale, cauze cu elemente de extraneitate, proceduri de insolvabilitate sau litigii administrative complexe, unde participanții provin frecvent din jurisdicții diferite.

Anul	Nr. programe	Nr. persoane
2022	19	2795 (inclusiv 95 minori)
2023 ¹⁰²	-	-
2024	9	1427 (inclusiv 179 minori)
2025	2	901

¹⁰⁰ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr.495/31 din 02.11.2023, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/31/495-31.pdf>.

¹⁰¹ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 553/41 din 21 octombrie 2025, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/41/553-41.pdf>.

¹⁰² Pentru anul 2023 nu sunt date.

Un alt efect important este sporirea accesului efectiv la justiție. Videoconferința facilitează participarea persoanelor cu dizabilități, a persoanelor aflate în alte state, a celor cu mobilitate redusă sau aflate în imposibilitate obiectivă de deplasare. În același timp, aceasta permite audierea mai rapidă a martorilor, experților și specialiștilor fără necesitatea deplasării lor fizice la sediul instanței. Cu referire la îmbunătățirea mecanismelor de executare a pedepselor penale și a condițiilor de detenție, din rapoartele anuale ale Ministerului Justiției privind implementarea planului de acțiuni al Strategiei întocmite pentru perioada 2022 – 2025, în tabelul de mai jos este reflectat numărul programelor probaționale implementate în cadrul sistemului de probațiune.

CONSTRÂNGERI

Analiza evoluției activităților și acțiunilor întreprinse în vederea atingerii indicatorilor de rezultat pentru realizarea Obiectivului general 2.1 arată că o parte semnificativă din acțiunile planificate pentru realizarea acestui obiectiv au fost realizate cu mari întâzieri, doar inițiate sau nerealizate.

Dintre acțiunile realizate cu decalaj temporal semnificativ putem menționa elaborarea și adoptarea Legii nr. 258/2025¹⁰³ pentru modificarea unor acte normative (executarea unor hotărâri ale Curții Constituționale și perfecționarea mecanismului de executare benevolă a documentelor executorii), acțiune aferentă obiectivului privind eficientizarea mecanismelor de executare a hotărârilor judecătorești. Această acțiune a fost planificată pentru anul 2022, însă a fost realizată doar în anul 2025.

În cadrul obiectivului privind îmbunătățirea mecanismelor de executare a pedepselor penale și a condițiilor de detenție, observăm că doar în anul 2024 au fost realizate unele activități, prin Hotărârea Guvernului nr. 684/2024¹⁰⁴ fiind modificată Hotărârea Guvernului nr. 746/2015 cu privire la crearea Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din detenție. Prin aceste intervenții normative s-a urmărit reluarea activității Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din detenție, fiind actualizată componența acestuia. Tot în anul 2024 fost elaborat Programul informativ privind modul și condițiile de încadrare în câmpul muncii a persoanelor private de libertate.

Potrivit raportului Ministerului Justiției pentru anul 2023, a fost inițiată elaborarea unei legi pentru modificarea unor acte normative destinat facilitării creării locurilor de muncă pentru condamnați. Această acțiune nu a fost realizată în perioada derulării strategiei, proiectul de lege¹⁰⁵ pentru modificarea unor acte normative (privind facilitarea creării locurilor de muncă pentru persoanele condamnate) a fost aprobat de Guvern doar la data de 8 aprilie 2026, iar la data de 30 aprilie 2026 Parlamentul Republicii Moldova a aprobat acest proiect de lege în lectura I.

În anul 2024 în cadrul Proiectului CoE „Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova” a fost efectuată analiza Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor în Republica Moldova, iar sub egida Ministerului Muncii și Protecției Sociale, în cadrul unui proiect de asistență tehnică internațională a fost efectuată analiza Legii nr. 137/2016 din perspectiva drepturilor

¹⁰³ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 258/2025, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=151009&lang=ro.

¹⁰⁴ Guvernul Republicii Moldova, Hotărârea nr. 684/2024, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145230&lang=ro.

¹⁰⁵ Guvernul Republicii Moldova, proiect de lege privind facilitarea angajării persoanelor condamnate, disponibil la:

<https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2026-04/NU-480-MJ-2024.pdf>.

refugiaților și resortisanților. Recomandările analizelor respective s-au materializat într-un proiect de lege privind modificarea inclusiv a Legii nr. 137/2016¹⁰⁶ care a fost elaborat doar în anul 2025, acesta fiind plasat pentru consultări publice la 23.07.2025.

În pofida analizelor realizate asupra cadrului normativ existent, inclusiv a Legii nr. 137/2016, se evidențiază lipsa transpunerii recomandărilor în soluții normative și instituționale concrete, ceea ce perpetuează un deficit major de protecție efectivă a victimelor. Or, accesul la justiție nu poate fi considerat realizat în lipsa unui mecanism real de reparare a prejudiciului, în special în situațiile în care autorul infracțiunii este insolubil sau neidentificat. Instituirea unui mecanism funcțional de compensare, susținut de un fond dedicat și de proceduri simplificate, reprezintă nu doar o obligație derivată din standardele europene, ci și o condiție esențială pentru transformarea dreptului la justiție într-un drept efectiv, și nu unul iluzoriu.

Analiza relevă că, deși au fost întreprinse anumite măsuri punctuale (ex. videoconferință), acestea nu constituie un sistem coerent de acces digital la justiție. În lipsa unor instrumente digitale integrate, depunerea online a cererilor, accesul electronic la dosar, notificările automate, accesul la justiție rămâne limitat de bariere geografice, administrative și financiare. Digitalizarea nu este doar un instrument de eficiență, ci un garant al egalității de acces, în special pentru persoanele vulnerabile sau aflate în afara centrelor urbane, contribuind totodată la reducerea duratei procedurilor și la creșterea transparenței.

Cu toate că încă în anul 2023, Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova a creat un grup de lucru pentru elaborarea proiectului de lege privind modificarea Codului administrativ, proiectul de lege privind modificarea Codului administrativ¹⁰⁷ a fost înregistrat în Parlament la 02.11.2023 cu titlu de inițiativă legislativă a unui grup de deputați, fiind adoptat în lectura I la data de 09.11.2023 și în lectura a II la 18.07.2024. Proiectul de lege respectiv a fost planificat pentru lectură finală pentru ședința Parlamentului din 25.07.2024, însă acesta nu a fost supus votului în cadrul acestei ședințe. Proiectul nr. 390 din 02.11.2023 este în continuare pe agenda parlamentară.

Cu referire la revizuirea cadrului legal privind executarea hotărârilor judecătorești prin simplificarea procedurilor de executare și eficientizarea mecanismelor de urmărire a patrimoniului debitorilor și vânzare a bunurilor acestora, constatăm că deși la 19.01.2024 Ministerul Justiției a plasat un anunț¹⁰⁸ privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege privind modificarea Codului de executare, iar prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 147/2024 a fost creat și un grup de lucru în acest sens, această acțiune nu a fost finalizată, proiectul de lege elaborat în cadrul acestui grup de lucru nefiind încă promovat.

Eficiența executării hotărârilor judecătorești reprezintă o componentă esențială a dreptului de acces la justiție, întrucât o hotărâre rămasă neexecutată sau executată cu întârziere își pierde finalitatea juridică și utilitatea practică. Raportul evidențiază întârzieri semnificative în promovarea cadrului normativ necesar, ceea ce menține deficiențe în procedurile de urmărire a patrimoniului debitorilor și valorificare a bunurilor. În acest context, definitivarea și promovarea modificărilor Codului de executare sunt indispensabile pentru simplificarea procedurilor, reducerea duratei executării și creșterea efectivității actului de justiție. O

¹⁰⁶ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 137/2016), disponibil la: <https://justice.gov.md/ro/content/proiectul-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-imbunatatirea-mecanismului-de-1>.

¹⁰⁷ Parlamentul Republicii Moldova, proiect de lege privind modificarea Codului administrativ (dosar legislativ nr. 6720), disponibil la: <https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6720/language/ro-RO/Default.aspx>.

¹⁰⁸ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, anunț privind inițierea procesului de elaborare (consultare publică), disponibil la: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-de-lege-cu-privire-la-modificarea-codului-de-executare-nr4432004/11878>.

situație similară se atestă și în cazul acțiunii privind instituirea și implementarea sistemului progresiv de executare a pedepselor penale. Prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 308/2022 a fost creat un grup de lucru în vederea instituirii și implementării sistemului progresiv de executare a pedepselor penale privative de libertate, doar la 13.01.2023 în cadrul grupului de lucru respectiv a fost prezentat și discutat conceptul¹⁰⁹ privind instituirea sistemului progresiv de executare a pedepselor penale privative de libertate. Potrivit rapoartelor Ministerului Justiției pentru anul 2024 și anul 2025, ultima ședință a acestui grup de lucru a avut loc la data de 11.10.2023 în cadrul căreia ar fi fost prezentată versiunea finală a proiectului de lege, însă o continuitate a acestor activități nu se atestă.

Implementarea unui sistem progresiv de executare a pedepselor penale constituie un instrument esențial pentru individualizarea executării sancțiunilor și facilitarea reintegrării sociale a persoanelor condamnate. Deși conceptul a fost elaborat, lipsa continuității și finalizării cadrului normativ împiedică operaționalizarea acestui mecanism. Promovarea proiectului de lege este necesară pentru alinierea sistemului execuțional la standardele europene, reducerea recidivei și asigurarea unui echilibru între funcția represivă și cea de reintegrare a pedepsei penale.

În cadrul acestui obiectiv nu au fost realizate măsuri privind elaborarea conceptului de modificare a legii penale, avut în vedere la acțiunea 2.1.2 prin care să se stabilească o politică unică pe termen lung cu referire la analiza deficiențelor instituțiilor din Codul penal, cu identificarea măsurilor de remediere, evaluarea fenomenului criminogen raportat la gravitatea faptelor incriminate și a pedepselor stabilite și identificarea, inclusiv prin prisma jurisprudenței, a prevederilor care generează interpretări neuniforme.

Nu au fost întreprinse măsuri nici în vederea asumării de către Ministerul Justiției a rolului de promotor primar al proiectelor de amendare a legislației codificate (Codul civil, Codul penal, Codul contravențional, Codul administrativ, Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală, Codul de executare) și a legislației privind sistemul judecătoresc și cel al Procuraturii în vederea asigurării stabilității acesteia, cu implicarea și consultarea la diferite etape ale creației legislative a autorităților publice și a reprezentanților sistemului judecătoresc.

Lipsa asumării de către Ministerul Justiției a rolului de coordonator al stabilității cadrului normativ, precum și absența unui mecanism sistemic de evaluare și ajustare a legislației codificate generează instabilitate normativă, interpretări divergente și afectează previzibilitatea dreptului. Instituționalizarea unui mecanism permanent de revizuire, bazat pe analiză jurisprudențială, date statistice și consultare interinstituțională, este indispensabilă pentru asigurarea coerenței legislative și pentru prevenirea intervențiilor fragmentare și reactive.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Instituirea unui mecanism funcțional de compensare a victimelor infracțiunilor;
- Digitalizarea accesului la justiție pentru justițiabili și grupuri vulnerabile;
- Instituționalizarea unui mecanism permanent de revizuire a legislației codificate;
- Definitivarea și promovarea proiectului de lege privind modificarea Codului de executare în vederea simplificării și eficientizării procedurilor de executare a hotărârilor judecătorești civile;
- Definitivarea și promovarea proiectului de lege privind instituirea și implementarea

¹⁰⁹ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Conceptul sistemului progresiv de executare a pedepsei, disponibil la: https://justice.gov.md/sites/default/files/document/concept_sistemul_progresiv_de_executare_a_pedepsei_rev.2023_final.pdf.

sistemului progresiv de executare a pedepselor penale privative de libertate.

Implementarea acestor recomandări va contribui la crearea unui sistem de justiție mai accesibil, eficient și orientat spre protecția drepturilor fundamentale ale persoanei. Instituirea unui mecanism funcțional de compensare a victimelor infracțiunilor și digitalizarea accesului la justiție vor consolida protecția efectivă a persoanelor vulnerabile și vor facilita exercitarea dreptului de acces la justiție în condiții mai rapide și mai previzibile. Totodată, instituționalizarea unui mecanism permanent de revizuire a legislației codificate va asigura adaptarea continuă a cadrului normativ la evoluțiile sociale, jurisprudențiale și europene, contribuind la creșterea coerenței și calității legislației.

În același timp, simplificarea și eficientizarea procedurilor de executare a hotărârilor judecătorești civile vor consolida caracterul efectiv al actului de justiție și încrederea în executarea hotărârilor judecătorești, iar implementarea unui sistem progresiv de executare a pedepselor privative de libertate va permite dezvoltarea unei politici penale moderne, orientate spre reintegrarea socială a condamnaților, reducerea recidivei și respectarea standardelor europene în materie de detenție și executare a pedepselor.

Obiectivul 2.2. Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare

Apreciere generală: 1,75 p din 4,00 p

Pentru atingerea Obiectivului general 2.2 au fost setate 2 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 2.2.1. Stabilirea mecanismelor de sporire a calității și a clarității actelor judecătorești;
- Obiectivul specific 2.2.2. Perfecționarea și dezvoltarea mecanismelor de asigurare a practicii judiciare uniform.

Pentru realizarea acestor obiective specifice au fost planificate 12 acțiuni dintre care 4 acțiuni (33,33%) au fost realizate fără curențe, 2 acțiuni (16,66%) au fost realizate cu curențe substanțiale, 1 acțiune (8,33%) a fost inițiată și 5 acțiuni (41,66%) nu au fost realizate.

PROGRESE

Realizările marcante atinse în cadrul acestui obiectiv se referă în principal la efectele reformei Curții Supreme de Justiție asupra calității actului de justiție. În particular, constatăm că prin Legea nr. 246/2023¹¹⁰ au fost operate modificările legislative necesare într-o serie de acte normative, astfel încât să fie posibilă crearea fundamentului necesar pentru transformarea Curții Supreme de Justiție într-o instanță de casație, rolul de bază al căreia constă în uniformizarea practicii judiciare.

Prin aceeași Lege nr. 246/2023 au fost revizuite toate temeiurile de recurs prevăzute în Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală și Codul administrativ, astfel încât instanța de recurs devine o veritabilă curte de casație cu competență de dezlegare în exclusivitate a aspectelor de drept, fiind concomitent revizuite instrumentele Curții Supreme de Justiție de asigurare a unei jurisprudențe coerente și unitare.

Având în vedere că procesul de reformă a Curții Supreme de Justiție este în curs de realizare, din momentul în care această instanță a devenit capabilă să își desfășoare activitățile, odată cu reluarea judecării recursurilor pendinte și noi primite în procedură, aceasta a asigurat elaborarea și publicarea fișelor tematice și revistelor de erori judiciare, toate acestea fiind accesibile profesioniștilor și publicului larg pe pagina web a Curții (www.csj.md).

Statistica arată că, în anul 2024 au fost elaborate și publicate 6 fișe tematice noi în materie civil-comercială și 4 fișe actualizate, în materie de contencios administrativ a fost elaborată 1 fișă nouă și alte 3 actualizate, iar în materie penală au fost actualizate 3 fișe. În anul 2025, au fost elaborate 2 fișe noi pe domeniul de contencios administrativ și 2 fișe noi în materie penală, alte 2 fișe în materie penală au fost actualizate. În perioada 2023-2025 au fost elaborate și publicate pe pagina web www.csj.md 221 de reviste ale erorilor judiciare.

Aprobarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a Regulamentului cu privire la specializarea judecătorilor,¹¹¹ prin Hotărârea nr. 632/44 din 18.11.2025¹¹² a contribuit la

¹¹⁰ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 246/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140328&lang=ro.

¹¹¹ Consiliul Superior al Magistraturii, Regulamentului cu privire la specializarea judecătorilor, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/44/632-44-regulament.pdf>.

¹¹² Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 632/44 din 18.11.2025, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/44/632-44.pdf>.

consolidarea calității actului de justiție prin instituirea cadrului normativ intern necesar organizării procedurii de specializare a judecătorilor în cadrul judecătoriilor, în scopul asigurării unei administrări mai eficiente și mai calitative a actului de justiție. Regulamentul oferă posibilitatea specializării judecătorilor pe materii, la demersul președintelui instanței, în funcție de numărul judecătorilor încadrați, categoriile de dosare, volumul de lucru și complexitatea cauzelor examinate. Prin această intervenție normativă, CSM a creat premisele pentru dezvoltarea unei practici judiciare mai coerente, uniformizarea abordărilor judiciare și sporirea nivelului de profesionalizare în examinarea cauzelor specializate, contribuind astfel la consolidarea eficienței și calității sistemului judecătoresc.

CONSTRÂNGERI

Deși în cadrul Obiectivului general 2.2 au fost planificate acțiuni prin care să se asigure instituirea unui cadru coerent de instrumente și practici menite să asigure redactarea actelor judecătorești într-o manieră clară, previzibilă și riguros motivată, în vederea creșterii calității actului de justiție, uniformizării practicii judiciare și consolidării încrederii publicului în sistemul judiciar, observăm că marea majoritate a acțiunilor care puteau asigura atingerea indicatorilor de rezultat preconizați, nu au fost realizate sau doar au fost inițiate. Cu toate că a fost planificată elaborarea și adoptarea cadrului normativ destinat modificării legislației în vederea facilitării unei mai bune motivări a hotărârilor judecătorești, această acțiune nu poate fi considerată realizată prin Legea nr. 245/2023¹¹³ potrivit căreia s-au operat modificări la Codul penal și Codul contravențional cu referire la obligația pronunțării hotărârilor motivate. Or, această intervenție legislativă nu corespunde scopului acțiunii cel de a asigura o mai bună motivare a hotărârilor judecătorești și nu a termenului când acestea urmează a fi pronunțate.

Doar la data de 09.12.2025 prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 660/47¹¹⁴ a fost aprobat Ghidul privind asigurarea standardelor de calitate ale hotărârilor judecătorești¹¹⁵ prin care au fost dezvoltate cerințele minime pentru structura hotărârilor judecătorești.

În pofida recunoașterii necesității uniformizării structurii actelor judecătorești, constatăm că nu au fost elaborate și integrate modele-tip în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD). Această omisiune împiedică standardizarea efectivă a practicii și menține o variabilitate excesivă în redactarea hotărârilor. Integrarea modelelor-tip în PIGD ar permite nu doar uniformizarea formală, ci și ghidarea practică a judecătorilor în redactare, contribuind la creșterea eficienței și la reducerea erorilor.

Cu toate că pe parcursul perioadei 2024-2025 s-au instituit platforme de discuții interinstituționale între judecători, avocați, procurori și executori judecătorești și consilieri de probațiune, acestea avut loc doar în Judecătoriile Ungheni, Bălți, Edineț, Hîncești, Criuleni și Drochia, fiind organizate cu sprijinul proiectului „Instanțe Judecătorești model”.

Totuși în vederea atingerii indicatorilor de rezultat planificați pentru această acțiune este necesar ca în cadrul platformelor de discuții respective să se efectueze o analiză veritabilă a noilor tendințe și practici ale jurisprudenței în vederea soluționării chestiunilor ce suportă

¹¹³ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 245/2023, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140327&lang=ro.

¹¹⁴ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 660/47, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/47/660-47.pdf>.

¹¹⁵ Consiliul Superior al Magistraturii, Ghidul privind asigurarea standardelor de calitate ale hotărârilor judecătorești, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/47/660-47-ghid.pdf>.

mai multe interpretări și generează practici neuniforme, platformele respective urmând să aibă un caracter permanent nu doar sporadic.

Cu referire la analiza jurisprudenței în materia recursului în interesul legii, cu identificarea măsurilor de eficientizare, constatăm că un studiu sau anumite propuneri de îmbunătățire a cadrului normativ nu au fost efectuate, precum nu au fost elaborate nici ghiduri privind individualizarea sancțiunilor pe categorii de infracțiuni și contravenții. Lipsa unei analize sistematice a jurisprudenței, inclusiv în materia recursului în interesul legii, limitează capacitatea sistemului de a corecta divergențele și de a preveni neuniformitatea. Instituirea unui mecanism permanent de analiză și feedback prin rapoarte periodice, ghiduri și sinteze este esențială pentru transformarea Curții Supreme de Justiție într-un veritabil garant al unității practicii judiciare, nu doar formal, ci și funcțional.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Dezvoltarea și integrarea modelelor-tip de acte judecătorești în PIGD;
- Instituirea unui mecanism sistematic de analiză a jurisprudenței și feedback instituțional.

Obiectivul 2.3. Consolidarea instruirii și formării juridice

Apreciere generală: 4,00 p din 4,00 p

În cadrul obiectivului 2.3, toate cele 7 acțiuni monitorizate au obținut calificativul *realizat fără curențe* (100%), atât pentru acțiunile cu termen în 2024–2025, cât și pentru acțiunile continue evaluate la 31 decembrie 2025 pentru întreaga perioadă 2021–2025. Media generală a obiectivului este de 4 puncte din 4, ceea ce confirmă continuitatea înregistrată și în primul Raport alternativ de monitorizare (2022–2023).

PROGRESE

Acțiunea privind modificarea cadrului normativ pentru sporirea calității formării inițiale și continue a beneficiarilor Institutului Național al Justiției (INJ) a fost finalizată în primul ciclu de monitorizare, prin adoptarea Legii nr. 228 din 28.07.2022¹¹⁶, care a operat modificări la Legea nr. 152/2006 privind INJ în ceea ce privește componența Consiliului INJ. În perioada 2024–2025 nu s-a mai impus nicio revizuire ulterioară a acestui cadru, acțiunea 2.3.1 lit. a) rămânând definitiv consolidată.

În practică, evoluțiile cele mai semnificative ale perioadei s-au produs pe dimensiunea formării continue a grupurilor mixte de judecători, procurori și alți profesioniști. Potrivit Raportului de monitorizare al Ministerului Justiției pentru anul 2024¹¹⁷, INJ a realizat 97 de activități de formare continuă pe domenii de interes comun, la care au participat 2127 de beneficiari, din care 708 judecători, 783 procurori, 192 ofițeri de urmărire penală, 145 de avocați și alte categorii profesionale. Față de 2022–2023, categoriile de beneficiari s-au diversificat și includ acum angajați CNA, SPCSB, reprezentanți ai Guvernului și ai altor structuri. Pe palierul formării formatorilor, cu suportul GIZ, au fost instruiți 40 de noi formatori în domenii specializate (investigarea corupției la nivel înalt, a crimei organizate, a infracțiunilor de îmbogățire ilicită), ceea ce reflectă un efort de sustenabilitate a capacităților de instruire.

Conform raportului de monitorizare al MJ pentru semestrul I 2025¹¹⁸, INJ a desfășurat 14 activități de formare cu 304 beneficiari, la care se adaugă 23 de lansări de e-cursuri cu 1192 de participări. În semestrul II 2025, INJ a realizat 37 de activități cu 796 de beneficiari, plus 24 de e-cursuri cu 1374 de participări. Per ansamblu, datele pentru anul 2025 confirmă consolidarea platformei de instruire a INJ, care funcționează atât în format clasic, cât și digital.

Pe dimensiunea instruirii în utilizarea sistemului informațional judiciar, progresul marcant al perioadei 2024–2025 constă în generalizarea aplicației e-Dosar judiciar la toate instanțele din țară, pilotarea extinzându-se de la judecătorii-pilot la întreg sistemul judecătoresc începând cu 2025. Aceasta ar trebuie să schimbe vizibil modul de lucru. Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească (ADJAJ) a lansat în 2024 un Centru de asistență pentru utilizatorii e-Dosar Judiciar¹¹⁹, destinat avocaților, și a instruit 357 de avocați pe parcursul anului 2025. INJ a organizat, suplimentar, cursuri privind Sistemul Informațional

¹¹⁶ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 228 din 28.07.2022, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132705&lang=ro.

¹¹⁷ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Raportul de monitorizare pentru anul 2024, disponibil la:

https://justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_de_monitorizare_pentru_anul_2024.pdf.

¹¹⁸ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Raportul de monitorizare pentru semestrul I 2025, disponibil la:

https://justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_gradul_de_realizare_a_strategiei_in_sectorul_justitiei_sem_i_2025.pdf.

¹¹⁹ Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (ADJAJ), lansarea Centrului de asistență pentru utilizatorii soluției e-Dosar judiciar, disponibil la: <https://adjaj.justice.md/lansarea-centrului-de-asistenta-a-utilizatorilor-solutiei-informatic-e-dosar-judiciar/?lang=ru>.

Judiciar (SIJ) cu 505 beneficiari în semestrul I 2025 și cu 79 de beneficiari în semestrul II 2025, plus un curs nou privind instrumentele CEPEJ-PIGD, cu 54 de participanți.

Instruirea personalului Procuraturii în utilizarea sistemului Urmărire penală: e-Dosar a urmat un ritm similar: 6 activități cu 122 de persoane în 2024, respectiv 4 cursuri cu aproximativ 80 de beneficiari în 2025, conform rapoartelor MJ. Consiliul Superior al Procurorilor a aprobat prin Hotărârea nr. 1-115/2024 din 30.04.2024¹²⁰ tematicile de formare continuă pentru 2025, care includ explicit utilizarea aplicațiilor informatice, conform informațiilor transmise de Procuratura Generală¹²¹.

Cea mai marcantă extindere față de primul ciclu de monitorizare s-a produs pe dimensiunea managementului instituțional și a conducerii. INJ a organizat în semestrul I 2025: 24 de cursuri cu 937 de beneficiari și în semestrul II 2025: 16 cursuri cu 269 de beneficiari, ceea ce echivalează cu circa 1200 de persoane instruite pe parcursul anului 2025, față de aproximativ 1157 pe întreaga perioadă 2022–2023. Indicatorul de rezultat care fixează pragul de 30% din personal instruit a fost depășit în mod clar, ADJAJ organizând și o sesiune dedicată la 29 noiembrie 2024 pentru 39 de manageri operaționali ai instanțelor.

Cursurile de comunicare și gestionare a conflictelor cu justițiabili au înregistrat de asemenea o prezență consistentă: 7 activități cu 173 de beneficiari în 2024, 16 cursuri cu 153 de beneficiari în semestrul I 2025 și 7 cursuri cu 122 de beneficiari în semestrul II 2025. Procuratura Generală a organizat, cu suportul INJ, 6 cursuri cu 92 de participanți în 2024 și 2 cursuri cu 24 de consultanți în 2025.

CONSTRÂNGERI

Toate acțiunile au obținut ratingul maxim, însă evaluarea calitativă a perioadei 2024–2025 evidențiază unele aspecte de care trebuie să se țină cont în viitorul document de politici publice.

Raportarea oficială privind formarea continuă rămâne concentrată exclusiv pe indicatori de volum, adică pe număr de cursuri, număr de beneficiari, dar nu este însoțită de o evaluare a impactului real al instruirilor asupra practicii judiciare sau a calității actului de justiție. Nu au fost identificate rapoarte publice privind evaluarea ex-post a programelor INJ, a gradului de aplicare a competențelor dobândite sau a corelației dintre participarea la instruire și indicatori de performanță judiciară. INJ nu a publicat, pentru 2024–2025, o analiză sistematică a nevoilor de formare bazată pe date din practica instanțelor sau a procuraturilor.

O ușoară inconsistență în raportare se observă pe dimensiunea instruirii în SIJ: în timp ce ADJAJ a instruit 357 de avocați în 2025, datele INJ pentru semestrul II 2025 indică doar 79 de beneficiari instruiți în domeniu, ceea ce sugerează că o parte semnificativă a activității de instruire se desfășoară prin ADJAJ, fără a fi reflectată integral în statisticile INJ. Această bifurcare nu este problematică în sine, dar poate genera lacune în raportarea consolidată a progresului.

¹²⁰ Consiliul Superior al Procurorilor, Hotărârea nr. 1-115/2024 din 30.04.2024, disponibil la:

<https://csp.md/sites/default/files/2024-05/115.%20Hot.%20privind%20tematicile%20formare%20continua%202025.pdf>.

¹²¹ Conform scrisorii Procuraturii Generale nr. 3-11d/26-30 din 29.01.2026

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Noul cadru strategic post-SRSJ ar trebui să includă, pe dimensiunea formării profesionale, indicatori de impact și nu doar de output. Un mecanism de evaluare ex-post, fie prin sondaje aplicate la 3–6 luni după finalizarea cursului, fie prin analiza unor indicatori de performanță corelați cu instituțiile ai căror angajați au participat la instruire. Astfel, s-ar conferi substanță reală indicatorilor de rezultat;
- Viitoarea strategie ar trebui să clarifice explicit repartizarea responsabilităților de instruire între INJ și ADJAJ pe dimensiunea sistemelor informatice judiciare și să prevadă un mecanism de raportare consolidată. Dat fiind că e-Dosar judiciar a ajuns deja la stadiul de implementare generalizată, accentul strategic ar putea fi mutat de la instruirea de bază privind utilizarea sistemelor la formarea avansată pe funcționalități specifice și pe exploatarea datelor judiciare în scopuri analitice. O opțiune de eficientizare ar putea fi concentrarea tuturor activităților de formare juridică în sfera Institutului Național al Justiției, cu posibilitatea ca ADJAJ să detașeze formatori specializați pe durata instruirilor tehnice specifice. Aceasta ar permite optimizarea resurselor și asigurarea unui standard unitar de evaluare a impactului formării;
- Mecanismul de monitorizare din viitoarea strategie ar trebui să prevadă o raportare diferențiată pe paliere instituționale, în acord cu repartizarea competențelor stabilită prin Legea nr. 3/2016: Institutul Național al Justiției și Procuratura Generală (care, conform art. 32 alin. (2) din Legea nr. 3/2016, sunt responsabile de formarea continuă a procurorilor) ar trebui să raporteze indicatori de impact ai instruirilor asupra practicii de urmărire penală, dincolo de simpla consemnare a numărului de sesiuni organizate; Consiliul Superior al Procurorilor, în calitate de autoritate care aprobă strategia și tematicile de formare conform art. 70 lit. k) din aceeași lege, ar trebui să raporteze coerența dintre tematicile aprobate și nevoile reale identificate în sistem.

Obiectivul 2.4. Fortificarea căilor alternative de soluționare a litigiilor

Apreciere generală: **2,33 p din 4,00 p**

Din cele 9 acțiuni monitorizate în cadrul obiectivului 2.4 la 31.12.2025, 6 au obținut calificativul *realizat cu carențe substanțiale* (67%), una a obținut calificativul *inițiată* (11%), acțiunea 2.4.2 lit. b) privind modificarea cadrului normativ al arbitrajului, iar 2 au obținut calificativul *realizat fără carențe* (22%), ambele acțiuni din cadrul obiectivului specific 2.4.3. Media generală este de 2,33 puncte din 4, față de 2,8 puncte în primul raport alternativ. Scăderea ușoară reflectă faptul că, deși perioada 2024–2025 a adus progrese legislative, în special adoptarea Legii nr. 9/2026 cu privire la mediere și statutul mediatorului¹²², mai multe acțiuni cu termen 2022–2025 au rămas incomplet realizate sub aspectul indicatorilor de rezultat, ceea ce era într-o anumită măsură, de așteptat, având în vedere Raportul intermediar.

PROGRESE

Cel mai important eveniment legislativ al perioadei monitorizate pe dimensiunea medierii este adoptarea Legii nr. 9/2026 privind medierea și statutul mediatorului¹²³, prin care a fost transpusă Directiva (UE) 2008/52 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială. Proiectul a fost aprobat de Guvern la 18.06.2025 și adoptat de Parlament în două lecturi, prima la 27.06.2025 și a doua la 29.12.2025. Legea a fost readusă pe agenda Parlamentului în februarie 2026 pentru ajustări redacționale¹²⁴. Ritmul accelerat al procesului legislativ nu a fost lipsit de critici, în special din partea mediului de afaceri, care au semnalat că procesul, deși a inclus consultări publice și o conferință internațională, nu a fost însoțit de o analiză cuantificată de impact și nu a abordat substanțial obiecțiile privind sfera largă a obligativității și efectele acesteia asupra accesului la justiție al categoriilor vulnerabile. Legea introduce obligativitatea parcurgerii cel puțin a unei ședințe de mediere pentru anumite categorii de litigii civile, de familie și de muncă înainte de adresarea în instanță, instituită ca o condiție de admisibilitate a cererii de chemare în judecată. Caracterul propriu-zis al medierii rămâne benevol, însă condiționarea accesului la instanță de parcurgerea acestei ședințe reprezintă, sub aspect funcțional, o formă de obligativitate. Legea reglementează caracterul executoriu al tranzacțiilor de mediere, acoperind formal indicatorii de rezultat ai acțiunilor 2.4.1 lit. b) și lit. e) din Planul de acțiuni.

Pe dimensiunea medierii garantate de stat, un progres legislativ fusese înregistrat anterior prin Legea nr. 395/2023¹²⁵, care a integrat medierea garantată de stat în sistemul AJGS și a extins-o la cauzele penale, contravenționale și civile, inclusiv prin introducerea medierii gratuite pentru minorii aflați în conflict cu legea. La 29.07.2024 această prevedere a intrat în vigoare. Potrivit răspunsului CNAJGS nr. 29 din 06.02.2026, în 2024 au fost admiși 31 de mediatorii în sistem, iar Planul de acțiuni al CNAJGS pentru 2025¹²⁶ a inclus măsuri pentru extinderea serviciului. Raportul anual de activitate al CNAJGS pentru 2024¹²⁷ oferă date

¹²² Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 9/2026 cu privire la mediere și statutul mediatorului, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153389&lang=ro.

¹²³ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 9/2026 privind medierea și statutul mediatorului, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153389&lang=ro.

¹²⁴ BizLaw, articol privind proiectul Legii privind medierea și statutul mediatorului, disponibil la: <https://www.bizlaw.md/proiectul-de-lege-privind-medierea-si-statutul-mediatorului-din-nou-in-parlament>.

¹²⁵ Parlamentul Republicii Moldova, Legea nr. 395/2023, disponibil la:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140995&lang=ro.

¹²⁶ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (CNAJGS), Planul de acțiuni pentru anul 2025, disponibil la:

https://cnaigs.md/uploads/asset/file/ro/2799/Planul_de_actiuni_pentru_anul_2025.pdf.

¹²⁷ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (CNAJGS), Raportul anual de activitate pentru anul 2024, disponibil la: https://cnaigs.md/uploads/asset/file/ro/2805/Raport_anual_de_activitate_al_CNAJGS_2024_final.pdf.

suplimentare privind evoluția sistemului.

Promovarea mecanismelor alternative de soluționare a disputelor a înregistrat în 2024–2025 cel mai activ ciclu de informare din întreaga perioadă de implementare a Strategiei. Evenimentul de referință a fost Conferința internațională dedicată promovării medierii, organizată de Ministerul Justiției în colaborare cu Uniunea Europeană, Consiliul Europei (CEPEJ), Suedia, BERD, PNUD și UNICEF, în perioada 28–29.05.2025. Conferința a reunit experți din peste 10 țări și a acoperit astfel lacuna semnalată în primul raport alternativ privind absența conferințelor internaționale organizate de autoritățile naționale. Totodată, în trimestrul IV 2025 au fost organizate seminare informative în patru raioane (Donușeni, Comrat, Cahul și Ștefan-Vodă), cu circa 85 de participanți, iar Camera de Comerț și Industrie a organizat o consultare publică pe noua lege a medierii, la care au participat peste 80 de companii.

Pe dimensiunea arbitrajului, Ministerul Justiției a constituit prin Ordinul nr. 184/2025 un grup de lucru pentru revizuirea cadrului normativ, alcătuit din reprezentanți ai mediului academic, arbitri și avocați. Grupul de lucru s-a întrunit în mai multe ședințe și a elaborat versiunea inițială a proiectului de lege. Conform Scrisorii MJ nr. 02/3442 din 26.01.2026, la 17.02.2026 proiectul a fost publicat pe pagina MJ¹²⁸ pentru coordonare interministerială, reprezentând un prim pas concret spre reformarea unui domeniu care trenase timp de mai mulți ani.

CONSTRÂNGERI

Deși Legea nr. 9/2026 reprezintă un progres legislativ semnificativ, adoptarea sa a evidențiat o carență procedurală față de cerințele Planului de acțiuni. Acțiunea 2.4.1 lit. b) prevedea explicit realizarea unui studiu de fezabilitate sau a unei analize de impact ca prim indicator de rezultat, anterior promovării oricăror modificări normative privind obligativitatea medierii. O cercetare prealabilă a fost totuși realizată: Studiul „Oportunitatea instituirii obligativității examinării unor categorii de litigii în procedura medierii până la etapa adresării în instanța de judecată”, elaborat de o echipă de experți naționali și internaționali ai ADR Center România/Italia, în cadrul Proiectului BERD-IDLO „Moldova-Medierea comercială și arbitraj” (faza a IV-a), cu suportul USAID, a fost prezentat public la 25 mai 2023 și plasat pe pagina MJ. Documentul examinează modele din opt jurisdicții comparate (Anglia și Țara Gallor, Azerbaidjan, Grecia, Italia, Olanda, România, Serbia, Turcia) și formulează recomandări specifice. Totuși, documentul rămâne, formal, un studiu comparat de politici cu recomandări, nu o analiză cuantificată de impact (RIA) care să modeleze efectele socioeconomice ale obligativității asupra justițiabililor și instanțelor, element semnalat de mediul de afaceri în cadrul dezbaterilor publice pe marginea proiectului.

O lacună și mai pronunțată se constată la acțiunea 2.4.1 lit. c), privind medierea în cauzele cu implicarea minorilor. Deși cadrul legal a fost creat prin Legea nr. 395/2023 și Regulamentul privind acordarea medierii garantate de stat¹²⁹ a fost adoptat de CNAJGS, utilizarea efectivă a medierii garantate de stat pentru minori a rămas aproape inexistentă: în 2024 a fost înregistrată o singură solicitare, soluționată prin refuz, iar în 2025 doar 3 solicitări. Practic, impactul este aproape inexistent. Ceilalți indicatori de rezultat ai acțiunii, cum ar fi: analiza practicii judiciare, elaborarea unui mecanism de colaborare între procurori și mediatori, desfășurarea de măsuri concrete de promovare, nu au fost realizați.

¹²⁸ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, proiectul de lege cu privire la arbitraj (publicat pentru consultare), disponibil la: <https://www.justice.gov.md/ro/content/proiectul-de-lege-cu-privire-la-arbitraj>.

¹²⁹ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (CNAJGS), Regulament privind acordarea serviciilor de mediere garantată de stat, disponibil la: https://cnaigs.md/uploads/asset/file/ro/2772/REGULAMENT_acordarea_serviciilor_de_MGS_final.pdf.

Procuratura Generală a comunicat că un proiect de Acord interinstituțional pe această dimensiune a fost elaborat, însă semnarea acestuia a fost amânată în considerarea reconfigurării cadrului normativ prin Legea nr. 9/2026 privind medierea și statutul mediatorului, care urmează să intre în vigoare în 2026. Acest argument explică parțial nesemnarea, însă nu acoperă neîndeplinirea celorlalți indicatori, analiza practicii judiciare și măsurile concrete de promovare, care nu erau condiționate de adoptarea Legii nr. 9/2026.

O problemă structurală conexasă vizează însăși viabilitatea profesiei de mediator în Republica Moldova. Deși Registrul de stat al mediatorilor include peste 200 de profesioniști înregistrați, conform datelor publicate de Ministerul Justiției și Consiliul de Mediere pentru anul 2025 au fost înregistrate 2.600 de adresări și 2.477 de contracte de mediere încheiate, cu o rată de succes a procedurii de 98,9%. Aceste cifre indică o concentrare a activității într-un subgrup restrâns de mediatori (o medie de circa 10–12 cazuri per mediator anual), insuficientă pentru asigurarea unui model economic viabil al profesiei. Această fragilitate financiară structurală a justificat parțial modificările legislative și adoptarea Legii nr. 9/2026, însă efectele sale rămân de evaluat după intrarea efectivă în vigoare.

Raportul anual¹³⁰ al Consiliului de Mediere pentru 2023 nu conține date despre cazuri de mediere cu implicarea minorilor finalizate în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat, ceea ce sugerează că instituțiile responsabile nu au tratat această dimensiune ca o prioritate operațională. Aceași problemă a reformei normative fără acoperire funcțională se regăsește la acțiunea 2.4.1 lit. e) privind executarea tranzacțiilor de mediere. În loc de o analiză distinctă a practicilor de executare și de formulare de recomandări separate, astfel cum presupun cei trei indicatori de rezultat, soluția adoptată a constat în includerea reglementărilor relevante direct în Legea nr. 9/2026. Această abordare nu satisface în mod formal cerința indicatorilor, care presupuneau o etapă de analiză distinctă.

Reforma cadrului normativ în materia arbitrajului (acțiunea 2.4.2 lit. b)) reprezintă una dintre cele mai evidente restanțe ale perioadei monitorizate. Termenul stabilit prin Plan era 2023–2024, însă la 31.12.2025 proiectul de lege se afla încă în faza de elaborare internă, iar etapele de consultare publică și avizare interministerială erau planificate pentru 2026. Întârzierea depășește astfel un an față de termenul maxim prevăzut. Un factor relevant pare să fie demararea tardivă a procesului de reformă, în condițiile în care studiul de evaluare a cadrului normativ al arbitrajului, realizat de BERD/IDLO în octombrie 2021, nu a fost valorificat legislativ pentru o perioadă îndelungată. Grupul de lucru a fost constituit abia în iulie 2024.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Noua strategie post-SRSJ ar trebui să abordeze în mod explicit **fenomenul reformei normative fără acoperire funcțională**, care caracterizează mai multe acțiuni din cadrul obiectivului 2.4. Adoptarea unui cadru legal modern privind medierea nu produce efectele scontate dacă nu este însoțită de un mecanism de implementare dotat cu resurse adecvate și de campanii de informare adresate publicului larg și profesioniștilor din domeniu. Un indicator de rezultat care să urmărească evoluția numărului de cauze efectiv soluționate prin mediere, nu doar numărul de mediatori autorizați sau de acte normative adoptate, ar oferi o imagine mai bună a progresului real.
- Pe **dimensiunea obligativității pre-medierii**, introdusă prin Legea nr. 9/2026, noul cadru strategic ar trebui să prevadă un mecanism de evaluare periodică a impactului acestei

¹³⁰ Consiliul de Mediere, Raportul anual de activitate pentru anul 2023, disponibil la: https://mediere.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_2023_narativ_final.pdf.

reforme, cu posibilitatea ajustării categoriilor de cauze vizate în funcție de rezultatele obținute. Experiența comparativă europeană arată că obligativitatea medierii fără o pregătire adecvată a sistemului poate genera formalism, ședințe de mediere parcurse pro forma, în loc de soluționare efectivă a conflictelor.

- Pe **dimensiunea arbitrajului**, viitoarea strategie ar trebui să evite fixarea unor termene de implementare comprimate, incompatibile cu complexitatea reală a procesului de reformă. O reformă substanțială a cadrului normativ al arbitrajului presupune consultări largi cu mediul de afaceri, cu asociațiile profesionale și cu experți internaționali, un proces care în mod realist necesită cel puțin doi ani de la momentul demarării efective. Fixarea unor termene nerealiste generează restanțe previzibile și erodează credibilitatea mecanismului de monitorizare.
- Nu în ultimul rând, noua strategie ar trebui să prevadă **colectarea sistematică a datelor privind utilizarea efectivă a mecanismelor ADR**: numărul cauzelor soluționate prin mediere sau arbitraj, ratele de succes, durata procedurilor, categoriile de litigii prevalente. Aceste date, absente din raportările oficiale actuale, sunt foarte importante atât pentru evaluarea politicilor publice, cât și pentru promovarea bazată pe evidențe a alternativelor la litigiu.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI GENERALE PE DIRECȚIA STRATEGICĂ II

Analiza gradului de realizare a acțiunilor aferente Direcției Strategice II evidențiază o implementare parțial eficientă, cu progres normativ vizibil, dar cu impact funcțional limitat, determinat de deficiențe structurale de implementare, coordonare și evaluare.

În plan general, Direcția Strategică II a reușit să avanseze pe dimensiunea reglementării și instituționalizării, în special în domeniul protecției drepturilor omului, al accesului grupurilor vulnerabile la justiție și al reformei Curții Supreme de Justiție. Se constată o aliniere la standardele europene, dezvoltarea cadrului legal în domenii sensibile (violență domestică, infracțiuni sexuale, drepturile copilului), precum și consolidarea formării profesionale.

Cu toate acestea, progresul normativ nu a fost însoțit de o operaționalizare corespunzătoare, ceea ce generează un decalaj semnificativ între reglementare și efectele reale asupra sistemului de justiție. Multe reforme rămân la nivel formal, fără mecanisme funcționale de implementare, monitorizare și evaluare a impactului. Acest fenomen este transversal și afectează majoritatea obiectivelor, în special accesul efectiv la justiție, calitatea actului de justiție și mecanismele alternative de soluționare a litigiilor.

Unul dintre principalele dezechilibre ale direcției este diferența de performanță între componente: în timp ce formarea profesională (Obiectivul 2.3) este implementată integral, alte componente, în special calitatea actului de justiție (2.2) și mecanismele alternative (2.4) înregistrează restanțe importante, iar accesul la justiție (2.1) rămâne afectat de lacune sistemice. Această distribuție neuniformă indică o planificare strategică insuficient corelată cu capacitatea instituțională de implementare.

Deficiențele structurale identificate sunt recurente și sistemice: întâzieri în promovarea reformelor, lipsa unor mecanisme integrate (în special în digitalizare), absența instrumentelor operaționale (modele-tip, ghiduri, analize de jurisprudență), precum și lipsa evaluării impactului politicilor publice. În mod particular, se remarcă lipsa unor mecanisme esențiale pentru efectivitatea dreptului de acces la justiție, cum ar fi compensarea victimelor sau executarea eficientă a hotărârilor judecătorești.

De asemenea, analiza relevă o insuficientă orientare spre rezultate și impact, în condițiile în care monitorizarea s-a concentrat preponderent pe indicatori de produs, fără a evalua schimbările reale generate în sistem. Această abordare limitează capacitatea de a aprecia eficiența reformelor și de a ajusta politicile publice în mod adaptativ.

O problemă transversală majoră este fragmentarea intervențiilor, atât la nivel normativ, cât și instituțional. Lipsa unui mecanism centralizat de coordonare a reformelor legislative și a unei abordări sistemice (în special în domeniul digitalizării și al uniformizării practicii judiciare) conduce la incoerență și eficiență redusă.

În ansamblu, Direcția Strategică II confirmă o etapă de tranziție de la reforme normative la necesitatea reformelor funcționale, în care accentul trebuie reorientat de la adoptarea cadrului legal la implementarea efectivă, integrarea mecanismelor și evaluarea impactului.

Concluzia generală este că Direcția Strategică II a creat premisele instituționale și normative pentru un sistem de justiție mai accesibil și mai calitativ, însă aceste premise nu sunt încă valorificate la nivel practic. Viitorul cadru strategic trebuie să fie orientat prioritar spre efectivitate, coerență și rezultate măsurabile, prin consolidarea capacității de implementare și instituționalizarea mecanismelor de evaluare.

DIRECȚIA STRATEGICĂ III - ADMINISTRAREA EFICIENTĂ ȘI MODERNĂ A SECTORULUI JUSTIȚIEI

Direcția Strategică III. Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției cuprinde 3 obiective:

- 3.1. Continuarea procesului de optimizare a sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii;
- 3.2. Consolidarea capacităților administrative și manageriale în sectorul justiției;
- 3.3. Dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale judiciare.

Pentru realizarea celor 3 obiective au fost setate 21 de obiective specifice, urmând a fi realizate prin 53 de acțiuni.

Din cele 53 de acțiuni monitorizate: 6 acțiuni (11,3%) au fost realizate fără curențe, 9 acțiuni (17,0%) au fost realizate cu curențe neesențiale, 16 acțiuni (30,2%) au fost realizate cu curențe substanțiale, 14 acțiuni (26,4%) au rămas în stadiu de inițiere, iar 8 acțiuni (15,1%) nu au fost realizate.

Obiectivul 3.1. Continuarea procesului de optimizare a sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii

Activitățile pentru atingerea Obiectivului general 3.1 au fost sistematizate în cadrul a 2 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 3.1.1. Continuarea procesului de reorganizare a instanțelor judecătorești;
- Obiectivul specific 3.1.2. Reorganizarea sistemului Procuraturii.

Apreciere generală: 1,40 p din 4,00 p

Pentru realizarea acestui obiectiv general au fost planificate spre implementare 5 acțiuni, dintre care 2 acțiuni (40%) au fost realizate cu curențe substanțiale, iar 3 acțiuni (60%) au rămas în stadiu de inițiere. Niciuna dintre acțiunile acestui obiectiv nu a fost realizată fără curențe sau cu curențe neesențiale, ceea ce plasează Obiectivul 3.1 la limita inferioară a realizării parțiale.

PROGRESE

Cel mai important progres normativ al perioadei este adoptarea Legii nr. 135 din 13 iunie 2024¹³¹, care a modificat Legea nr. 76/2016 privind reorganizarea instanțelor judecătorești, reducând numărul judecătorilor de la 15 la 14 și redenumind curțile de apel în Curtea de Apel Centru, Curtea de Apel Nord și Curtea de Apel Sud, ultima cu sedii în Cahul și Comrat. Deși modificarea era necesară pentru implementarea hărții judiciare, aceasta a fost adoptată cu o întârziere semnificativă față de termenul inițial. Legea a intrat în vigoare la 27.12.2024, cu aproape 2 ani peste termenul inițial prevăzut (trim. III-IV 2022), ceea ce explică ratingul de 2 al acțiunii 3.1.1 lit. a). Procesul legislativ a parcurs etapele standard: publicarea proiectului în consultare publică în decembrie 2023, aprobarea de către Guvern la 3 aprilie 2024, adoptarea în prima lectură la 12.04.2024 și votul final la 30.05.2024. IPRE

¹³¹ Parlamentul Republicii Moldova, Legii nr. 135 din 13 iunie 2024, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143818&lang=ro.

a transmis o notă de poziție la proiect¹³² în decembrie 2023, ale cărei recomandări au fost acceptate în proporție considerabilă de MJ. În paralel cu adoptarea cadrului normativ, Consiliul Superior al Magistraturii a întreprins măsuri concrete de pregătire a implementării. Prin Hotărârea CSM nr. 439/28 din 30.07.2024¹³³ a fost aprobat Planul de acțiuni pentru implementarea Legii 135/2024, iar prin Hotărârea CSM nr. 458/29 din 04.09.2024¹³⁴ au fost constituite 6 grupuri de lucru distincte pentru gestionarea operațională a reorganizărilor: câte unul pentru fiecare transfer/fuziune (Glodeni→Bălți, Leova→Hîncești, Donușeni→Drochia, fuziunea Anenii Noi cu Căușeni, Vulcănești→Cahul, precum și fuziunea Curții de Apel Comrat cu Curtea de Apel Cahul pentru formarea Curții de Apel Sud). Grupurile, prezidate de președinții interimari ai instanțelor beneficiare, au avut termen ferm de prezentare a propunerilor, 01.10.2024, privind numărul de judecători, repartizarea acestora pe sedii, personalul secretariatelor, transferul arhivelor și gestionarea bugetelor. Aceste măsuri administrative substanțiale au precedat intrarea în vigoare a legii și au permis demararea reorganizării operaționale imediat după 27.12.2024.

Pe dimensiunea sistemului Procuraturii, reorganizarea teritorială a fost realizată într-un ritm mai rapid decât procesul legislativ corespondent. La 12.11.2024, Procuratura Generală a aprobat Conceptul de reorganizare (Ordinul PG nr. 137/3), urmat de acordul Consiliului Superior al Procurorilor exprimat prin Hotărârea nr. 1-391/2024 din 02.12.2024. Prin Ordinul PG nr. 12/3 din 24.01.2025, noua structură a intrat în vigoare la 01.04.2025, reducând cele 36 de procuraturii teritoriale la 14 unități aliniate hărții judiciare. Fostele sedii au fost păstrate ca oficii secundare, menținând prezența fizică pe teritoriu. Datele publicate pe procuratura.md¹³⁵ confirmă intrarea în vigoare a ordinului la data stabilită. Raportul¹³⁶ Comisiei de Extindere din noiembrie 2025 notează că „noile hărți judiciare și a procuraturilor au intrat în vigoare, iar implementarea lor este în curs.”

CONSTRÂNGERI

Acțiunea 3.1.1 lit. b), privind implementarea Planului de construire și renovare a clădirilor instanțelor, reflectă distanța dintre angajamentele strategice și realitatea instituțională. Problemele semnalate în primul Raport alternativ nu au fost încă soluționate. La 31.12.2025, niciuna dintre cele 5 clădiri noi prevăzute ca indicator de rezultat nu a fost finalizată sau dată în exploatare, ceea ce justifică ratingul de 1. Situația fiecărui proiect relevă blocaje diferite: pentru Judecătoria Cahul, terenul a fost transmis în gestiunea ADJAJ la 25.03.2025, iar studiul de fezabilitate a fost livrat în decembrie 2025, estimând o perioadă de execuție de 37 de luni; pentru Judecătoria Hîncești, terenul a fost transmis în august 2025, cu fondurile pentru studiul de fezabilitate planificate abia pentru 2026; pentru Judecătoriile Bălți, Soroca și Criuleni, procesul rămâne blocat la identificarea și delimitarea cadastrală a terenurilor, din cauza comunicării deficitare cu autoritățile locale. Deficiențele de planificare strategică au un caracter mai degrabă structural, conturat în timp, și au ajuns să genereze blocaje în diferite etape ale procesului de construcție.

Hotărârea Parlamentului nr. 218/2025 a modificat Planul de construcție pentru a-l alinia la Legea nr. 135/2024 și a prelungi termenele, ceea ce confirmă oficial că indicatorul inițial nu

¹³² Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), Notă de poziție la proiectul de lege (29.12.2023), disponibil la: <https://ipre.md/2023/12/29/nota-de-pozitie-cu-privire-la-proiectul-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-revizuirea-hartii-judiciare/>.

¹³³ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 439/28 din 30.07.2024, disponibil la: <https://www.csm.md>.

¹³⁴ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 458/29 din 04.09.2024, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/29/458-29.pdf>.

¹³⁵ Procuratura Generală, anunț privind Ordinul Procurorului General de reorganizare a hărții procuraturilor, disponibil la: <https://procuratura.md/stiri-si-mass-media/anunturi/ordinul-procurorului-general-privind-reorganizarea-hartii>.

¹³⁶ Comisia Europeană, Raportul de țară privind Republica Moldova 2025 (Pachetul de extindere), disponibil la: https://enlargement.ec.europa.eu/moldova-report-2025_en.

poate fi atins, cel puțin în forma sa actuală. Termenul pentru unificarea fizică a sediilor a fost extins până la 31.12.2035. Participanții la focus grupul organizat de IPRE la 26.02.2026 au semnalat că fondurile alocate în 2023 pentru studiile de fezabilitate au fost retrase la rectificarea bugetară, generând întâzieri în lanț.

Studiul privind amplasarea procuraturilor, acțiunea 3.1.2 lit. a), a fost realizat de Procuratura Generală în termenul prevăzut. Evaluarea din primul raport alternativ a documentat însă carențe metodologice serioase: utilizarea unor surse cu vechime de 10-15 ani, absența consultărilor publice, lipsa unor opțiuni de optimizare articulate cu analiză de puncte tari și puncte slabe, și nereflectarea aspectelor privind colaborarea cu MAI. În 2024-2025 nu a fost identificată nicio sursă publică care să ateste că aceste carențe ar fi fost remediate sau că studiul ar fi fost actualizat. Ratingul de 2 reflectă tocmai această situație, că livrabilul formal există, dar al doilea indicator de rezultat nu a fost atins.

Acțiunea 3.1.2 lit. b) prevedea adoptarea unui cadru normativ privind optimizarea hărții procuraturilor printr-un proiect de lege elaborat și adoptat de Parlament. Reorganizarea s-a produs prin acte administrative ale Procurorului General și hotărâre a CSP, instrumente de rang inferior față de legea parlamentară cerută de indicator. Cu toate acestea, art. 7 alin. (3) din Legea nr. 3/2016 privind Procuratura îi oferă Procurorului General competența de a stabili și modifica structura procuraturilor teritoriale, cu acordul scris al CSP. În acest context, reorganizarea realizată prin Ordinul PG nr. 12/3 din 24.01.2025 și Hotărârea CSP nr. 1-391/2024 nu ridică, în sine, probleme de legalitate, fiind în linie cu mecanismul prevăzut de lege. Dificultatea apare însă în raport cu Planul de acțiuni. Acesta prevedea, în mod explicit, elaborarea și adoptarea unui proiect de lege de către Parlament, în timp ce reorganizarea a fost realizată printr-un alt tip de instrument normativ. În acest context, suntem, mai degrabă, în prezența unei formulări neclare a indicatorului și nu în fața unei probleme de legalitate a reorganizării. Al doilea indicator: un plan de acțiuni privind reamplasarea, construcția sau renovarea clădirilor procuraturilor nu a fost identificat ca document public adoptat. Foaia de parcurs „Statul de drept”, adoptată prin HG nr. 276/2025, prevede la Punctul 8.2 o referire generică la „avansarea în procesul de implementare a hărții procuraturilor”, cu termen decembrie 2027, fără un plan de investiții detaliat. Această lacună nu diminuează valoarea practică a reorganizării, dar evidențiază o necorelare între instrumentele utilizate și cerințele indicatorilor din Plan.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Experiența Obiectivului 3.1 arată că acțiunile de investiții capitale nu pot fi tratate ca angajamente de politici publice independente de cadrul bugetar pe termen mediu. Includerea construcției palatelor de justiție într-o viitoare strategie, fără alocarea garantată a resurselor financiare în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu, cu clauze de intangibilitate la rectificări, reproduce condițiile care au generat actualele restanțe;
- Noul document strategic ar trebui să condiționeze adoptarea acțiunilor de construcție de existența unui angajament bugetar multianual ferm sau a unui mecanism de finanțare externă garantat, în conformitate cu art. 41 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, care reglementează investițiile capitale publice, coroborat cu art. 48 din aceeași lege privind cadrul bugetar pe termen mediu. Un indicator intermediar privind delimitarea cadastrală și transferul terenurilor, anterior indicatorilor privind construcția, ar crea o legătură mai clară între responsabilitățile autorităților locale și cele ale MJ sau ADJAJ;
- Pe dimensiunea reorganizării Procuraturii, viitoarea strategie ar trebui să clarifice explicit instrumentul normativ ales (lege parlamentară sau acte administrative) evitând situația în care indicatorul de rezultat prevede o lege, iar implementarea se produce

prin ordin al Procurorului General. Art. 7 alin. (3) din Legea nr. 3/2016 oferă deja temeiul legal suficient pentru reorganizarea prin acte administrative. Dacă reorganizarea prin acte administrative este considerată mai eficientă și mai rapidă, indicatorul trebuie adaptat în consecință de la bun început.

Obiectivul 3.2. Consolidarea capacităților administrative și manageriale în sectorul justiției

Activitățile pentru atingerea Obiectivului general 3.2 au fost sistematizate în cadrul a 7 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 3.2.1. Consolidarea capacităților Ministerului Justiției în calitate de promotor al politicilor în sectorul justiției;
- Obiectivul specific 3.2.2. Sporirea capacităților organizaționale ale Institutului Național al Justiției;
- Obiectivul specific 3.2.3. Sporirea capacităților de personal în cadrul instanțelor judecătorești;
- Obiectivul specific 3.2.4. Creșterea eficienței managementului instituțional în cadrul instanțelor judecătorești;
- Obiectivul specific 3.2.5. Implementarea raportării statistice judiciare electronice;
- Obiectivul specific 3.2.6. Creșterea eficienței managementului instituțional în cadrul procuraturilor;
- Obiectivul specific 3.2.7. Asigurarea ordinii și securității în cadrul instanțelor judecătorești.

Apreciere generală: 2,16 p din 4,00 p

Pentru realizarea acestui obiectiv general au fost planificate spre implementare 19 acțiuni, dintre care 2 acțiuni (10,53%) au fost realizate fără curențe, 6 acțiuni (31,58%) au fost realizate cu curențe ne semnificative, 7 acțiuni (36,84%) au fost realizate cu curențe substanțiale, 1 acțiune (5,26%) a rămas în stadiu de inițiere, iar 3 acțiuni (15,79%) nu au fost realizate.

PROGRESE

Cel mai semnificativ progres instituțional al perioadei a fost crearea Agenției Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească (ADJAJ), prin HG nr. 748/2024¹³⁷, rezultată din fuzionarea Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești cu Agenția Resurse Informaționale Juridice. ADJAJ, cu un efectiv-limită de 63 de unități, a fost lansată oficial la 04.03.2025 și reunește sub o singură conducere administrarea instanțelor, dezvoltarea sistemelor informatice judiciare și integrarea noilor tehnologii. Fuziunea a fost receptată ca o optimizare pragmatică, fără critici publice notabile, și a primit ratingul 2 pentru acțiunea 3.2.1 lit. c) din cauza unor curențe privind suplینirea unităților de personal în raport cu necesitățile identificate.

Pe dimensiunea capacităților Ministerului Justiției (acțiunile 3.2.1 lit. a) și b), ambele cu rating 3), organigrama MJ a fost revizuită repetat: efectivul-limită a crescut de la 94 la circa 122 de unități prin modificările aduse prin HG 871/2022, HG 888/2023 și Decizia din 30.10.2024. Prin HG nr. 827/2025¹³⁸, transferul AGEPI în subordinea MJ a generat crearea Secției politice în domeniul proprietății intelectuale și extinderea numărului de secretari de stat de la 3 la 5. MJ coordonează Capitolul 23 al negocierilor de aderare la UE și a elaborat Foile de

¹³⁷ Guvernul Republicii Moldova, HG nr. 748/2024, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144820&lang=ro.

¹³⁸ Guvernul Republicii Moldova, HG nr. 827/2025, disponibil la: <https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2025-12/983-MJ-AGEPI-2025.pdf>.

parcurs pentru Statul de Drept și Instituțiile Democratice (HG nr. 275¹³⁹ și 276/2025¹⁴⁰). Consiliul Consultativ al MJ¹⁴¹, lansat la 04.04.2023, a continuat să funcționeze cu minimum 11 sesiuni documentate public, inclusiv pe teme precum harta judiciară și reforma procedurii arbitrale. Limitele mecanismului rămân legate de absența unui regulament aprobat formal, de o frecvență mai redusă decât angajamentul inițial de o ședință lunară și de o transparență insuficientă a proceselor verbale.

Acțiunea 3.2.2 privind sporirea capacităților INJ a atins în esență obiectivele Planului. Prin Legea nr. 2/2024 au fost stabilite reguli privind volumul de lucru al judecătorilor și procurorilor formatori, cu reducere proporțională prin decizia CSM sau CSP, iar prin Legea nr. 226/2024 au fost introduse ajustări privind categoriile de beneficiari ai formării, pragul notei de absolvire și managementul proceselor de admitere. La 14.02.2025, Consiliul INJ a numit un director permanent al instituției, după o perioadă de conducere interimară. De la 01.01.2025 salariile personalului INJ au crescut, iar rețeaua de formatori a ajuns la 197 de profesioniști, conform raportului de activitate al INJ pentru 2024. Ratingul de 3 reflectă finalizarea etapizată a pachetului normativ, cu unele componente adoptate abia în trimestrul III al anului 2024, cu depășirea termenului planificat. Per ansamblu însă, direcția reformei este consecventă.

Acțiunea 3.2.3 lit. c), majorarea salariului personalului auxiliar al instanțelor, a obținut ratingul 4. Valoarea de referință generală pentru calculul salarial a crescut progresiv: la 2.100 de lei pentru 2024, prin LP418/2023, și la 2.200 de lei pentru 2025, prin LP310/2024. Pe parcursul anului 2025, prin Legea LP78/2025, care a modificat anexele Legii bugetului pentru 2025, au fost introduse valori de referință diferențiate pentru personalul din cadrul instanțelor și al procuraturii, aplicabile de la 1 iulie 2025: 2.500 de lei pentru personalul curților de apel, judecătoriilor, Procuraturii Generale, procuraturilor teritoriale și specializate (creștere de circa 30% față de pragul anterior de 1.900 de lei), respectiv 2.850 de lei pentru personalul Curții Supreme de Justiție (creștere de circa 50%). Aceste majorări au răspuns implicit principiilor stabilite prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 10 octombrie 2023, prin care a fost declarată neconstituțională omisiunea ajustării anuale a valorilor de referință pentru funcționarii publici din cadrul instanțelor judecătorești cel puțin la nivelul inflației medii anuale.

Un progres normativ semnificativ pe segmentul calității actului de justiție îl reprezintă aprobarea, prin Hotărârea CSM nr. 457/29 din 18 octombrie 2023, a Regulamentului privind standardele minime de calitate privind activitatea organizatorică și administrativă a judecătoriilor și curților de apel. Documentul a fost elaborat pe baza experienței acumulate în judecătoriile model-pilot Bălți, Ungheni și Edineț, în cadrul Proiectului USAID „Instanțe Judecătorești Model”, și valorifică instrumentele CEPEJ, în particular Manualul tablourilor de bord ale instanțelor (2021), Ghidul privind măsurarea calității justiției (2016) și Manualul pentru sondajele de satisfacție (2010). Regulamentul stabilește 13 standarde minime grupate pe cinci domenii: performanța instanțelor, serviciile online, infrastructura, managementul calității și comunicarea cu mass-media și publicul, și asociază fiecărui standard indicatori cuantificabili, cu surse de verificare prestabilite. Pe dimensiunea standardelor de eficiență pentru Procuratură (acțiunile 3.2.6 lit. a) și b)) a fost dezvoltat și pilotat conceptul „Cadrul de excelență în activitatea Procuraturii”, elaborat de Asociația

¹³⁹ Guvernul Republicii Moldova, Foia de parcurs aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 275/2025, disponibil la: [https://www.legis.md/UserFiles/Image/RO/2025/mo241-244ro/foaia%20de%20parcurs_275%20ro\(1\).docx](https://www.legis.md/UserFiles/Image/RO/2025/mo241-244ro/foaia%20de%20parcurs_275%20ro(1).docx).

¹⁴⁰ Guvernul Republicii Moldova, Foia de parcurs aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 276/2025, disponibil la: [https://www.legis.md/UserFiles/Image/RO/2025/mo241-244ro/foaia%20de%20parcurs%20_276%20ro\(1\).docx](https://www.legis.md/UserFiles/Image/RO/2025/mo241-244ro/foaia%20de%20parcurs%20_276%20ro(1).docx).

¹⁴¹ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Consiliul Consultativ al Ministerului Justiției, disponibil la: <https://www.justice.gov.md/ro/advanced-page-tupe/consiliul-consultativ-al-ministerului-justitiei>.

Barourilor Americane - Inițiativa pentru Supremația Legii (ABA ROLI Moldova) cu sprijinul financiar al Biroului pentru Combaterea Traficului de Droguri și Aplicare a Legii al Departamentului de Stat al SUA (INL), în cadrul Programului de Susținere a Reformei Justiției Penale și Combaterea Corupției. Conceptul stabilește 9 domenii de excelență și a fost pilotat începând cu noiembrie 2023 în trei procuraturi teritoriale (Ocnița, Edineț și Ungheni). Pilotarea a fost stopată la începutul anului 2025, odată cu întreruperea finanțării externe în contextul reconfigurării asistenței americane prin Ordinul executiv 14169 din 20 ianuarie 2025. La nivelul Procuraturii Generale, prin Ordinul Procurorului General nr. 2/3 din 06.01.2025 a fost constituit un grup de lucru intern pentru elaborarea standardelor de eficiență, însă acestea nu au fost încă aprobate printr-un act normativ obligatoriu. În aceste condiții, indicatorii de rezultat ai acțiunilor 3.2.6 lit. a) și b) nu au fost atinși în formă substanțială. Cadrul de excelență rămâne la stadiul de concept pilotat, neformalizat ca standarde obligatorii pentru întregul sistem al Procuraturii.

Instrucțiunile privind statistica judiciară electronică și instruirea personalului pentru utilizarea modelelor de rapoarte statistice electronice (acțiunile 3.2.5 lit. a) și b)) au primit ratinguri de 2, respectiv 4. Pe componenta instruirii, progresul este cert: în 2024 au fost organizate 2 cursuri cu 123 de colaboratori, la care se adaugă sesiunile integrate în programele INJ de utilizare a SIJ și sesiunea de lucru organizată de ADJAJ la 29.11.2024 pentru 39 de angajați ai instanțelor. Pe componenta instrucțiunilor, prin Hotărârea CSM nr. 457/35 din 19 august 2025¹⁴², CSM a modificat și republicat Instrucțiunea cu privire la raportarea statistică electronică în instanțele de judecată (aprobată inițial prin Hot. CSM 835/27 din 14.10.2014, modificată anterior prin Hot. 85/8/2020 și Hot. 190/20/2021). Versiunea consolidată reglementează atât Modulul de Raportare Statistică Electronică (MRSE), cât și Modulul BI rapoarte, cu 17 indicatori de performanță, și include explicit fișa Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției care permite generarea rapoartelor conform metodologiei CEPEJ. Punctul 6³ al Instrucțiunii prevede extragerea trimestrială a BI rapoartelor pentru cei 5 indicatori stabiliți de Regulamentul aprobat prin Hot. CSM 457/29 din 18.10.2023 (rata de variație a stocului de cauze pendinte, durata lichidării stocului, durata dosarelor pe rol, examinarea în termen, rata ședințelor amânate). HG 743/2025 a aprobat conceptul Sistemului Informațional JUSTAT abia în decembrie 2025, cu doi ani după lansarea operațională a platformei, un decalaj normativ semnificativ.

CONSTRÂNGERI

Criza de personal din instanțele judecătorești, reflectată prin acțiunea 3.2.3 lit. a) (rating 1), este constrângerea cu cel mai mare impact sistemic din întreg obiectivul 3.2. Datele prezentate la Adunarea Generală a Judecătorilor din 27 martie 2026 indică 103,7 dosare pe lună per judecător în 2025, cu o creștere de 24,3% față de 2024. Din 524 de posturi de judecător prevăzute, circa 388 erau ocupate la acea dată, ceea ce reprezintă un deficit de 136 de posturi (26%). Dezechilibrele între instanțe sunt pronunțate: Curtea de Apel Centru gestionează 85% din cauzele de apel cu mai puțin de jumătate din personalul prevăzut. Principalul factor al crizei este procesul de evaluare extraordinară (vetting): conform datelor publicate de vettingmd.eu¹⁴³, din judecătorii evaluați, mai puțin de 50% au promovat, iar peste 100 de judecători și procurori au părăsit sistemul în 2023-2024. Indicatorul de rezultat: mecanism formal implementat pentru suplینirea funcțiilor temporar vacante, nu a fost atins. CSM a recurs la transferuri temporare în baza art. 20 din Legea nr. 544/1995,

¹⁴² Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 457/35 din 19 august 2025, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/35/457-35.pdf>.

¹⁴³ Comisia de evaluare a integrității candidaților (Vetting), comunicat de presă privind rezultatele vettingului judecătorilor în 2024, disponibil la: <https://www.vettingmd.eu/en/comunicate-de-presa/vettingul-judecatorilor-rezultate-in-2024-si-obiective-entru-2025>.

unele depășind doi ani, și la derogări legislative punctuale, dar nu a construit un mecanism sistemic de gestiune a vacanțelor. Raportul CE 2025 (SWD(2025)758) recomandă explicit elaborarea unor „strategii de resurse umane pentru sistemul judecătoresc și Procuratură, inclusiv o reformă salariază comprehensivă.”

Acțiunea 3.2.3 lit. b), privind analiza și revizuirea volumului de muncă al judecătorilor și procurorilor, a beneficiat de un cadru legislativ solid adoptat prin Legile nr. 246/2022, nr. 147/2023 și nr. 200/2023, însă implementarea operațională a întârziat semnificativ în primii ani de aplicare. Grupul de lucru instituit prin Hotărârea CSM nr. 233/17 din 08.11.2022 a organizat doar 2 ședințe în 2022 și nu a mai înregistrat activitate documentată public în 2023-2024, iar la CSP colegiile nu au putut fi constituite pe parcursul anului 2024 din cauza exercițiului de pre-vetting al candidaților. Pe parcursul anului 2025, însă, CSM a recuperat parțial restanțele cumulate, adoptând în decembrie 2025 Studiul privind volumul de muncă al judecătorilor pentru perioada 2017-2024¹⁴⁴ prin Hotărârea CSM nr. 676/48 din 16.12.2025¹⁴⁵, elaborat cu suportul Consiliului Europei prin proiectul „Support to further modernisation of court management in the Republic of Moldova”. Studiul, structurat pe peste 85 de pagini cu date defalcate pe fiecare instanță și sediu, formulează 7 recomandări concrete privind: organizarea concursurilor pentru posturi vacante, evaluarea periodică a volumului de muncă pe specializări, revizuirea numărului de judecători în instanțe, instituirea unui mecanism de monitorizare anuală, intervenția către Ministerul Justiției pentru reglementarea remunerării muncii suplimentare, instituirea normelor de muncă și revizuirea Regulamentului privind stabilirea gradelor unice de complexitate. Pe segmentul reglementării sarcinii membrilor colegiilor, prin Hotărârea CSM nr. 504/37 din 16.09.2025¹⁴⁶ a fost menținută sarcina redusă la 25% pentru membrii Colegiului disciplinar și ai Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor, iar prin Hotărârea CSM nr. 694/50 din 30.12.2025¹⁴⁷ a fost instituită o abordare diferențiată valabilă până la 1 iulie 2026; sarcina la 50% pentru președintele Colegiului disciplinar și pentru președintele și membrii Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor, respectiv 25% pentru membrii Colegiului disciplinar.

Acțiunile 3.2.7 lit. a) și b), privind organizarea poliției judecătorești și asigurarea cu personal a instanțelor, au obținut ambele ratingul 0. Ministerul Justiției a informat, prin Scrisoarea nr. 02/3442 din 26.01.2026, că la acel moment nu fusese definitivată o poziție finală privind conceptul poliției judecătorești. Pe parcursul anului 2025 au avut loc ședințe de lucru cu reprezentanții CSM, MAI și Ministerului Finanțelor, fără a genera un cadru normativ adoptat. Instanțele utilizează în continuare servicii private de pază, cu costuri bugetare recurente, în absența oricărui temei legal unitar care să reglementeze statutul, ierarhia și dotarea agenților responsabili de securitatea instanțelor. Lipsa unor demersuri concrete privind poliția judecătorească se profilează ca restanță sistemică, cu implicații directe asupra securității participanților la procesul judiciar și asupra independenței funcționale a instanțelor.

Acțiunea 3.2.3 lit. d), privind extinderea unităților de personal pentru centrele de informare a justițiabililor (rating 0), nu a produs modificări ale schemelor de încadrare ale instanțelor. CSM a informat, prin Scrisoarea nr. 598m/i din 04.03.2026, că „nu au fost operate

¹⁴⁴ Consiliul Superior al Magistraturii, Studiul privind volumul de muncă al judecătorilor pentru perioada 2017-2024, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/48/676-48-studiu.pdf>.

¹⁴⁵ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 676/48 din 16.12.2025, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/48/676-48.pdf>.

¹⁴⁶ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 504/37 din 16.09.2025, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/37/504-37.pdf>.

¹⁴⁷ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 694/50 din 30.12.2025, disponibil la: <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/50/694-50.pdf>.

modificări ale statelor de personal ale instanțelor judecătorești pentru asigurarea funcționalității centrelor de informare” și că nu a fost elaborat un act normativ distinct. ADJAJ a transmis, prin Scrisoarea nr. 01.4/642 din 09.03.2026, că a elaborat un Regulament-cadru cu titlu de recomandare și că au fost instalate 56 de info-chioșcuri digitale în sediile judecătoriilor. Info-chioșcurile și ghîșeele unice existente reprezintă o alternativă digitală funcțională, dar nu substituie alocarea de personal dedicat prevăzută explicit de Plan, în special pentru cetățenii cu acces limitat la tehnologie.

Acțiunile 3.2.4 lit. a) și d) (ratinguri de 2 fiecare), privind revizuirea competențelor președinților instanțelor și implementarea standardelor de eficiență, au înregistrat în 2025 o avansare normativă importantă, dar fără ca aceasta să producă încă efecte operaționale sistematice. Pe segmentul competențelor președinților, prin Hotărârea CSM nr. 632/44 din 18.11.2025¹⁴⁸ a fost aprobat Regulamentul privind specializarea judecătorilor în instanțele judecătorești¹⁴⁹, care stabilește criteriile obiective (opinia judecătorului, experiența profesională, activitatea de formator la INJ, complexitatea cauzelor soluționate anterior, instruirile relevante, evaluările) și oferă președinților instanțelor un instrument normativ pentru organizarea activității judiciare pe materii. Pe segmentul standardelor de eficiență, prin Hotărârea CSM nr. 457/35 din 19.08.2025¹⁵⁰ a fost republicată Instrucțiunea privind raportarea statistică electronică, care include acum Modulul BI rapoarte: instrument dinamic care permite generarea automată a 17 indicatori de performanță pentru fiecare instanță și judecător. Cu toate acestea, nu au fost identificate documente publice care să ateste aplicarea sistematică a standardelor aprobate prin Hotărârea CSM nr. 457/29 din 18.10.2023 cu consecințe asupra redistribuirii judecătorilor sau alocărilor bugetare, iar Regulamentul specializării a fost adoptat la finele perioadei de monitorizare, impactul său urmând a fi evaluat în următorul ciclu. Mecanismul dual de verificare: prin Inspekția judiciară pentru domeniile performanță, servicii online și infrastructură și prin AAJJ/ADJAJ pentru managementul calității și comunicare, cu cicluri de evaluare la trei ani. Astfel, nu au fost generate, până la finele perioadei de monitorizare, acte de control sau rapoarte de audit accesibile public. Standardele sunt descriptive și voluntare, fără obligații de performanță, ceea ce limitează substanțial impactul lor real. Trebuie subliniat, totuși, că pct. 50 al Regulamentului prevede explicit că prima evaluare nu poate avea loc mai devreme de doi ani de la intrarea în vigoare.

Mecanismul de raportare statistică (acțiunea 3.2.5 lit. c), rating 2) a avansat semnificativ pe componenta normativă și tehnică în perioada de referință. Platforma JUSTAT, lansată în mai 2023 cu suport UE-CoE, acoperă circa 85% din cei 22 de indicatori CEPEJ recomandați, iar prin Hotărârea CSM nr. 457/35 din 19.08.2025¹⁵¹ a fost integrată în secțiunea Indicatori a Modulului BI rapoarte o fișă dedicată Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției care permite generarea rapoartelor privind performanța instanțelor judecătorești conform metodologiei utilizate de CEPEJ la evaluarea sistemelor judiciare din Europa. Cu toate acestea, datele CEPEJ EaP 2024 plasează Moldova sub media regională la rata de lichidare a cauzelor de apel penal (75% față de 95%), iar utilizarea efectivă a indicatorilor pentru fundamentarea politicilor sectoriale rămâne sub potențial întrucât alinierea metodologică nu s-a tradus încă într-un proces structurat de monitorizare-corecție prin care datele

¹⁴⁸ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 632/44 din 18.11.2025, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/44/632-44.pdf>.

¹⁴⁹ Consiliul Superior al Magistraturii, Regulamentul privind specializarea judecătorilor în instanțele judecătorești, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/44/632-44-regulament.pdf>.

¹⁵⁰ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 457/35 din 19.08.2025, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/35/457-35.pdf>.

¹⁵¹ Consiliul Superior al Magistraturii, Hotărârea nr. 457/35 din 19.08.2025, disponibil la:

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2025/35/457-35.pdf>.

generate să producă decizii corective sistematice.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Criza de personal din instanțe trebuie abordată ca prioritate absolută în noul cadru strategic, cu o strategie de resurse umane care să includă reforma salarizării judecătorilor, ale căror salarii se situează printre cele mai mici din statele membre ale Consiliului Europei conform evaluărilor CEPEJ – un plan de recrutare etapizat și un sistem transparent de gestiune a vacanțelor. Foaia de parcurs „Statul de drept” (HG nr. 275/2025) prevede ocuparea posturilor vacante cu termen decembrie 2027, dar fără un mecanism de monitorizare suficient de granular.
- Poliția judecătorească trebuie inclusă în viitoarea strategie ca acțiune cu termen ferm, instrument normativ clar (lege sau hotărâre de Guvern) și responsabil principal desemnat. Conceptualizarea de trei ani fără produs normativ adoptat sugerează că dezacordul interinstituțional (MJ, MAI, Ministerul Finanțelor) nu a fost arbitrat la nivel politic. Noul document de politici ar trebui să prevadă o etapă de decizie privind modelul de organizare anterior fixării unui termen de implementare.
- Centrele de informare a justițiabililor ar trebui reformulate cu finanțare bugetară explicită și scheme de personal aprobate. Alternativa digitală este utilă, dar nu elimină nevoia de consiliere umană pentru cetățenii cu acces limitat la tehnologie sau cu situații juridice complexe.
- Publicarea anuală, de către ADJAJ și Inspekția judiciară, a unor rapoarte naționale consolidate privind gradul de respectare a standardelor minime de calitate de către judecătorii și curțile de apel, cu acoperire pe toate cele cinci domenii reglementate; corelativ, și operaționalizarea unui mecanism transparent de coordonare CSM pentru implementarea standardelor.

Obiectivul 3.3. Dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale judiciare

Activitățile pentru atingerea Obiectivului general 3.3 au fost sistematizate în cadrul a 12 obiective specifice și anume:

- Obiectivul specific 3.3.1. Asigurarea îmbunătățirii continue a funcționalității Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD);
- Obiectivul specific 3.3.2. Implementarea aplicației informatice e-Dosar judiciar;
- Obiectivul specific 3.3.3. Extinderea aplicației de videoconferință în cadrul instanțelor judecătorești;
- Obiectivul specific 3.3.4. Facilitarea accesului persoanelor la justiție prin aplicarea tehnologiilor informaționale;
- Obiectivul specific 3.3.5. Asigurarea îmbunătățirii continue a funcționalității Sistemului informațional automatizat Urmărire penală: e-Dosar și realizarea interconexiunii cu alte sisteme informaționale;
- Obiectivul specific 3.3.6. Aplicarea softului analitic la efectuarea urmăririi penale pe cauze complexe;
- Obiectivul specific 3.3.7. Dezvoltarea și implementarea Sistemului informațional e-Executare;
- Obiectivul specific 3.3.8. Dezvoltarea și implementarea Sistemului informațional e-Reținere;
- Obiectivul specific 3.3.9. Optimizarea performanței sistemului informațional al datelor din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat;
- Obiectivul specific 3.3.10. Îmbunătățirea mecanismului de acordare a serviciilor de traducere în sectorul justiției;
- Obiectivul specific 3.3.11. Implementarea politicilor de consolidare a securității cibernetice în corelație cu asigurarea unei justiții transparente;
- Obiectivul specific 3.3.12. Asigurarea instanțelor judecătorești cu echipamentul necesar pentru utilizarea Sistemului informațional judiciar.

Apreciere generală: 1,69 p din 4,00 p

Pentru realizarea acestui obiectiv general au fost planificate spre implementare 29 de acțiuni, dintre care 4 acțiuni (13,79%) au fost realizate fără curențe, 3 acțiuni (10,34%) au fost realizate cu curențe nesemnificative, 7 acțiuni (24,14%) au fost realizate cu curențe substanțiale, 10 acțiuni (34,48%) au rămas în stadiu de inițiere, iar 5 acțiuni (17,24%) nu au fost realizate.

PROGRESE

Pe parcursul perioadei monitorizate, PIGD a fost declarat sistem „implementat”, prin Hotărârea CSM din 04.11.2025, confirmată prin Hotărârea nr. 575/42 din 04.11.2025¹⁵². Această decizie a pus capăt formal unei pilotări de 16 ani, după cum recunoaște explicit raportul MJ pentru 2025. Acțiunea 3.3.1 lit. a) (rating 4) privind monitorizarea funcționalității PIGD este realizată: rapoartele anuale de monitorizare se elaborează sistematic, iar

¹⁵² Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (ADJAJ), Hotărârea nr. 575/42 din 04.11.2025, disponibil la: <https://adjaj.justice.md/programului-integrat-de-gestionare-a-dosarelor-pigd-implementat/>.

sondajul de satisfacție din 2024 a colectat răspunsurile a 1.313 utilizatori PIGD. Interoperabilitatea cu platformele e-guvernare (MPass, MSign, MPay, MNotify, MConnect) a fost consolidată, Judecătoria Chișinău obținând în mai 2024 acces la datele din Registrul de Stat al Populației și din Registrul Bunurilor Imobile¹⁵³ prin platforma date.gov.md.

Pe dimensiunea dezvoltării de noi funcționalități (acțiunea 3.3.1 lit. c), rating 4), în 2024 au fost implementate 11 modificări de sistem și contractate alte 12 dezvoltări cu compania „Alfa Soft” SRL, la care se adaugă 15 modificări realizate direct de AAJJ. Pe parcursul anului 2025 au fost incluse 6 noi rapoarte privind colectarea electronică dezagregată a statisticilor judiciare, referitoare la confiscare extinsă, despăgubiri victime și infracțiuni motivate de ură. Sistemul JUSTAT, lansat în mai 2023 cu suport UE-CoE¹⁵⁴, oferă tablouri de bord cu indicatori de performanță. Conceptul tehnic al JUSTAT a fost aprobat de Guvern în decembrie 2025¹⁵⁵, cu doi ani după lansarea operațională.

Pe dimensiunea e-Dosar judiciar (acțiunea 3.3.2 lit. a), rating 3), aplicația a fost extinsă în pilotare la toate cele 15 judecătoria și curțile de apel aferente. Acordul de colaborare semnat la 27.09.2024¹⁵⁶ cu Baroul din circumscripția Curții de Apel Chișinău este cel mai important pas instituțional, dat fiind că Judecătoria Chișinău gestionează circa 40% din dosarele țării. Prima e-Sală de judecată¹⁵⁷ a fost inaugurată la 16.06.2025 la Judecătoria Bălți, cu suportul Ambasadei Suediei, dotată complet pentru procesul digital. Evaluarea expertului UE Karl Laas (misiune octombrie 2024) a recomandat îmbunătățirea accesibilității, interoperabilității și eficienței sistemului.

Instruirea utilizatorilor de videoconferință (acțiunea 3.3.3 lit. c), rating 4) a acoperit 7 cursuri INJ în 2025, cu 206 beneficiari, plus sesiunile organizate de ADJAJ. Numărul seturilor de videoconferință a crescut de la 74 (2024) la 91 la finalul anului 2025, cu 5,5 milioane MDL alocați în bugetul 2026 pentru extindere, conform datelor publicate pe realitatea.md¹⁵⁸. O inovație notabilă a perioadei este testarea aplicației Zoom la Judecătoria Bălți din noiembrie 2025, cu 15+ ședințe desfășurate până în ianuarie 2026. Platforma oferă funcționalități absente în TrueConf, inclusiv interpretare simultană și stenogramă automată.

Configurarea softului analitic IBM i2 (acțiunea 3.3.6 lit. a), rating 4) a fost finalizată în termenul prevăzut, Procuratura confirmând¹⁵⁹ că Secția TI gestionează și aplică aceste instrumente în activitatea curentă. Sistemul a fost utilizat pe parcursul anului 2025 în cauze penale complexe din gestiunea PCCOCS, conform informațiilor transmise de Procuratura Generală prin Scrisoarea nr. 3-11d/26-30 din 29.01.2026.

Digitalizarea raportării în sistemul asistenței juridice garantate de stat (acțiunea 3.3.9 lit. b), rating 3) a avansat semnificativ: Strategia CNAJGS 2024-2026 prevede depunerea rapoartelor în format electronic cu semnătură digitală, iar prin Hotărârea CNAJGS nr. 28 din

¹⁵³ Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (ADJAJ), anunț privind interconectarea registrelor de stat cu PIGD, disponibil la: <https://aaij.justice.md/interconectarea-datelor-din-registrelor-de-stat-cu-pigd-un-pas-important-in-modernizarea-sistemului-judiciar/>.

¹⁵⁴ Consiliul Europei, lansarea JUSTAT, instrumentul național de publicare a statisticii judiciare, disponibil la: <https://www.coe.int/en/web/cepej/-/launching-of-the-justat-ais-the-national-tool-for-publishing-judicial-statistics-in-the-republic-of-moldova>.

¹⁵⁵ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, aprobarea de către Guvern a Conceptului JUSTAT (decembrie 2025), disponibil la: <https://justice.gov.md/ro/content/guvernul-aprobat-conceptul-si-justat-o-platforma-care-arata-cifre-si-grafice-cum>.

¹⁵⁶ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, acord de colaborare semnat la 27.09.2024, disponibil la: <https://www.justice.gov.md/ro/content/semnarea-unui-acord-de-colaborare-privind-eficientizarea-procesului-de-pilotare-sistemului>.

¹⁵⁷ Ministerul Justiției al Republicii Moldova, lansarea primei e-Săli de judecată, disponibil la: <https://justice.gov.md/ro/content/justitie-la-un-click-distanta-prima-e-sala-de-judecata-din-moldova-fost-deschisa-la-balti>.

¹⁵⁸ Realitatea, articol privind alocarea bugetară pentru videoconferințe în 2026, disponibil la: <https://realitatea.md/pentru-2026-ministerul-justitiei-a-alocat-55-milioane-lei-pentru-videoconferintele-utilizate-in-istante/>.

¹⁵⁹ Procuratura Generală, Raport de activitate 2022, disponibil la: <https://procuratura.md/sites/default/files/2023-03/RAPORT%20DE%20ACTIVITATE%202022.pdf>.

20 octombrie 2025¹⁶⁰ semnarea exclusiv electronică a rapoartelor parajuriștilor a fost instituționalizată cu aplicare de la 1 ianuarie 2026.

CONSTRÂNGERI

Absența unui sistem de distribuire aleatorie a cauzelor penale în Procuratură (acțiunea 3.3.5 lit. c), rating 0) este constrângerea cu cel mai mare impact sistemic din obiectivul 3.3. Cauzele penale continuă să fie distribuite la discreția procurorului-șef, fără niciun modul de repartizare aleatorie în SIA Urmărire penală: e-Dosar. Absența repartizării aleatorii constituie o vulnerabilitate de integritate a sistemului de urmărire penală și subminează garanțiile de independență procesuală a procurorului de caz, prevăzute de art. 3 alin. (4) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură. Studiul APOD din 2022, bazat pe 240 de chestionare aplicate procurorilor, constata că repartizarea dosarelor „nu este întâmplătoare” și că posibilitatea de retragere și reatribuire a dosarelor „constituie o premisă pentru corupție.” Raportul CE SWD(2025)758¹⁶¹ a inclus pentru prima dată o recomandare explicită pe acest subiect și anume *introducerea unui sistem de repartizare aleatorie a cauzelor în cadrul Procuraturii, pe baza unor criterii stricte și obiective*, confirmând că problema a ajuns pe agenda Capitolului 23.

Lipsa modulului de distribuire aleatorie trebuie însă încadrată într-un context sistemic mai larg: SIA Urmărire penală: E-Dosar, lansat în 2015 cu suportul PNUD și actualizat semnificativ ultima dată în 2020 prin contractul Esempla Systems (1.500.000 MDL), nu a beneficiat de actualizări sistemice majore în perioada monitorizată. La aceasta se adaugă deficitul de personal IT calificat în cadrul Procuraturii și caracterul fragmentar al interoperabilității cu sistemele MAI (e-Dosar GECPC), instanțe (PIGD/e-Dosar judiciar) și organele de constatare. Soluționarea izolată a problemei distribuirii aleatorii, în absența unei abordări sistemice de modernizare a infrastructurii informaționale a Procuraturii, riscă să producă rezultate parțiale.

Implementarea e-Dosar judiciar (acțiunea 3.3.2 lit. b), rating 1) rămâne blocată în pilotare: CSM a prelungit oficial pilotarea până la 31.12.2026, prin aceeași hotărâre care a declarat PIGD implementat. Accesul la sistem este limitat exclusiv la avocații care au semnat acorduri de colaborare cu ADJAJ, justițiabilii persoane fizice și juridice nefiind incluși. Rata de utilizare efectivă la finalul anului 2025 era minimă. Raportul ADJAJ de evaluare a e-Dosar din iunie 2025 documentează impedimente tehnice persistente: volume limitate de fișiere (maxim 20 MB), imposibilitatea pre-vizualizării documentelor și lipsa filtrării avansate. Comisarul UE Michael McGrath a anunțat la 27.03.2026 alocarea a 4 milioane EUR pentru un nou proiect e-justiție, care ar putea finanța depășirea acestor blocaje tehnice.

Critici publice au vizat riscurile asociate utilizării TrueConf: experții din domeniul securității cibernetice (WatchDog.MD, Cybercor) au semnalat opacitatea arhitecturii software și riscul ca informațiile schimbate în ședințele judiciare, inclusiv cele clasificate, să fie expuse către dezvoltatorul rus. Poziția oficială a ADJAJ este că TrueConf funcționează pe infrastructura STISC, decuplat de platforma-mamă, însă absența unui audit independent de securitate rămâne un punct vulnerabil nerezolvat. Tranziția la Zoom este inclusă în Foaița de parcurs „Statul de drept” cu termen decembrie 2027. Costul estimat pentru înlocuirea licențelor cu o platformă europeană este de aproximativ 952.198 USD, conform estimărilor ADJAJ transmise public. Trebuie precizat că Zoom este produs al companiei americane Zoom Communications, Inc. (listată la NASDAQ, sediul în San Jose, California) și nu o soluție

¹⁶⁰ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (CNAJGS), Hotărârea nr. 28 din 20 octombrie 2025, disponibil la: <https://cnaigs.md>.

¹⁶¹ Comisia Europeană, Raportul CE SWD(2025)758, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0758>.

europenă; deși oferă rezidența datelor în UE prin centre regionale, compania rămâne supusă jurisdicției SUA. În contextul obiectivelor de suveranitate digitală asumate de Republica Moldova în procesul de aderare la UE, decizia definitivă de selecție ar trebui includă o evaluare comparativă cu alternative europene.

Revizuirea regulamentelor CSM privind PIGD (acțiunea 3.3.1 lit. d), rating 1) nu a produs o versiune conceptual revizuită. Membrul CSM Livia Mitrofan a declarat explicit în ședința din 30 decembrie 2025: „Regulamentul a fost aprobat în 2013 și necesită o revizuire conceptuală.”¹⁶² Singura modificare adoptată în acea ședință a introdus prevederi temporare privind reducerea volumului de lucru pentru judecătorești gravide, îngrijitori ai persoanelor cu dizabilități și altor categorii speciale. Rapoartele lunare ADJAJ privind repartizarea aleatorie (publicate pe adjaj.justice.md/reports¹⁶³) documentează practici neuniforme: completarea incompletă a motivelor de blocare a judecătorilor din distribuție la mai multe instanțe, ceea ce relevă că utilizarea uniformă a funcționalităților PIGD (acțiunea 3.3.1 lit. b), rating 0) nu a fost atinsă.

Sistemele e-Executare (acțiunile 3.3.7 lit. a)-c), toate cu rating 0) și e-Reținere (acțiunile 3.3.8 lit. a) și b), ratinguri de 1) reprezintă restanțele cu cea mai lungă istorie din întreaga Strategie, ambele figurând în documente de politici publice încă din 2012, respectiv 2018, fără a fi implementate. Ministerul Justiției a informat, prin Scrisoarea nr. 02/3442 din 26.01.2026, că pentru platforma de licitare online a bunurilor confiscate este necesară o abordare holistică incluzând instituțiile bancare și organele fiscale, lucru care poate fi adevărat, dar nu explică de ce procesul de conceptualizare nu a avansat mai mult de câțiva ani. Ministerul Afacerilor Interne a confirmat, prin Scrisoarea nr. 30/313 din 30.01.2026, că elaborarea cadrului normativ obligatoriu privind e-Reținere nu a fost finalizată, fapt care a împiedicat estimarea complexității tehnice și realizarea achizițiilor. Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești a informat, la 12.01.2026, că studiul de evaluare realizat cu suportul CoE nu s-a transpus într-un proiect de modificare normativă din cauza lipsei resurselor financiare.

Mecanismul de acordare a serviciilor de traducere prin videoconferință (acțiunea 3.3.10, rating 1) a rămas la stadiul de concept public la 18.12.2024, fără nicio modificare normativă adoptată până la 31.12.2025. Implementarea efectivă a acestei acțiuni depășește competența exclusivă a CSM, presupunând modificări normative (Legea 264/2008 privind interpretării și traducătorii), achiziții, amenajarea spațiilor și organizarea serviciilor de traducere: atribuții partajate între Ministerul Justiției, ADJAJ și autoritățile responsabile de cadrul bugetar. CSM a creat premise tehnice prin extinderea utilizării videoconferinței în instanțele judecătorești, însă mecanismul special de traducere prin videoconferință rămâne dependent de coordonarea interinstituțională, neasigurată în perioada de monitorizare. Digitalizarea procesului de solicitare a asistenței juridice garantate de stat (acțiunea 3.3.9 lit. a), rating 2) este funcțională pe platforma CNAJGS, dar documentarea tehnică a sistemului informațional rămâne insuficient publică pentru a permite o evaluare externă a conformității cu cerințele Legii nr. 467/2003 privind informatizarea și resursele informaționale de stat.

¹⁶² UNIMEDIA, relatare privind ședința Consiliului Superior al Magistraturii din 30 decembrie 2025, disponibil la:

<https://unimedia.info/ro/news/13f4934a42843843/live-csm-in-sedinta-consiliul-a-aprobat-ajustarea-sarcinii-de-munca-pentru-judecatoarea-marina-rusu.html>.

¹⁶³ Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (ADJAJ), rapoarte lunare privind repartizarea aleatorie a dosarelor, disponibil la: <https://adjaj.justice.md/reports/>.

PRIORITĂȚI PENTRU URMĂTORUL DOCUMENT DE POLITICI ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI

- Distribuirea aleatorie a cauzelor penale în Procuratură trebuie tratată ca prioritate imediată a viitorului cadru strategic, cu un termen scurt și un indicator verificabil: adoptarea și pilotarea modului în sistemul informatic al Procuraturii. Absența acestui mecanism constituie o vulnerabilitate structurală de integritate, documentată de cercetări interne și semnalată de Comisia Europeană, iar transferarea sa dintr-o strategie în alta, fără rezultat concret, nu mai poate fi justificată;
- Această prioritate trebuie integrată într-o agendă sistemică de modernizare a infrastructurii informaționale a Procuraturii. Dezvoltarea SIA Urmărire penală: E-Dosar cu module noi de gestiune a cauzelor și de raportare statistică, asigurarea interoperabilității cu sistemul e-Dosar: GECPC al Ministerului Afacerilor Interne (HG nr. 714/2024) și cu PIGD/e-Dosar judiciar al instanțelor, precum și consolidarea capacităților Secției Tehnologii Informaționale a Procuraturii Generale, sunt precondiții fără de care implementarea distribuirii aleatorii nu va produce rezultate sustenabile;
- Sistemele e-Executare și e-Reținere, care figurează în documente de politici din 2012, respectiv 2018, ar trebui incluse în viitoarea strategie numai dacă există un plan tehnic și financiar concret, cu resurse bugetare alocate și un responsabil tehnic desemnat. Repetarea aceluiași angajamente fără implementare erodează credibilitatea oricărui document de politici publice;
- Înlocuirea TrueConf cu o platformă europeană de videoconferință necesită un angajament bugetar expres în viitorul document strategic, dincolo de formulările de principiu din foaia de parcurs. Fondurile europene anunțate în martie 2026 (4 milioane EUR pentru e-justiție) reprezintă o oportunitate concretă, cu condiția că procesul de achiziție să fie pornit fără întârziere. Lipsa unui audit independent de securitate a TrueConf, în condițiile în care Moldova identifică Rusia drept principala amenințare la adresa securității naționale (Strategia Națională de Securitate, decembrie 2024), este o situație pe care noul cadru strategic nu o poate ignora;
- Raportarea privind e-Dosar ar trebui să cuprindă nu doar numărul de cereri depuse, ci rata de utilizare efectivă raportată la numărul total de acte procesuale, numărul de instanțe în care dosarul electronic a înlocuit efectiv dosarul fizic și nivelul de satisfacție al avocaților utilizatori. Fără acești indicatori de calitate, declararea formală a „implementării” PIGD riscă să ascundă o realitate în care dosarul electronic și cel fizic coexistă fără o tranziție reală.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI GENERALE PE DIRECȚIA STRATEGICĂ III

Direcția Strategică III evidențiază, pentru perioada 2022–2025, cele mai pronunțate decalaje dintre angajamentele asumate și rezultatele obținute la nivelul documentului de politici. Media de 1,75 puncte din 4 reflectă o diferență structurală între reformele de natură normativă și cele de natură investițională și tehnologică, acestea din urmă fiind dependente de resurse, durată de implementare și mecanisme de coordonare interinstituțională.

Rezultatele înregistrate în domenii precum revizuirea hărții judiciare, reorganizarea Procuraturii, crearea ADJAJ, dezvoltarea PIGD și a platformei JUSTAT, precum și extinderea activităților de instruire în materie de digitalizare, au fost susținute de un cadru legislativ clar și de asistență tehnică constantă din partea partenerilor externi. În schimb, acțiunile care presupun investiții capitale, inclusiv construcția infrastructurii instanțelor, precum și dezvoltarea unor sisteme informaționale noi, cum sunt e-Executare, e-Reținere, platforma de licitare a bunurilor confiscate și modulul de distribuire aleatorie a cauzelor penale în Procuratură, nu au înregistrat progrese comparabile. Cauzele identificate includ insuficiența alocărilor bugetare multianuale, lipsa desemnării unui responsabil tehnic și persistența unor divergențe interinstituționale nesoluționate la nivel decizional.

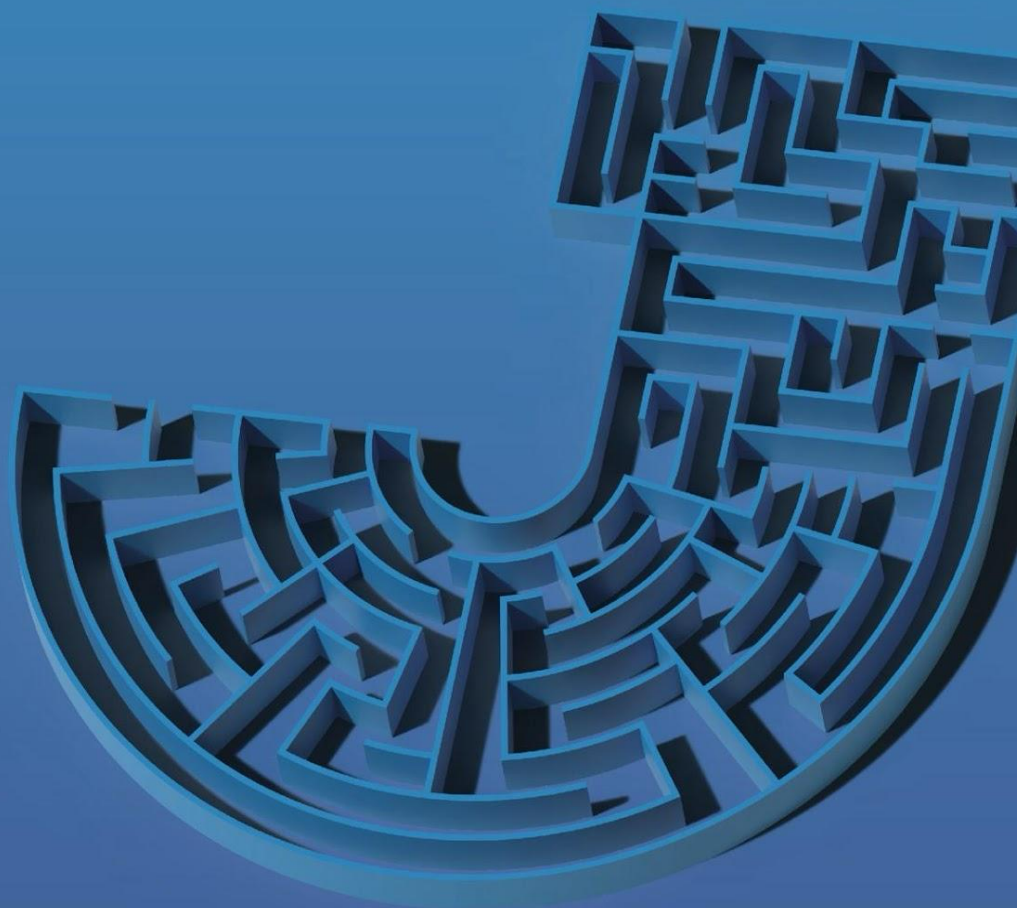
Deficitul de personal la nivelul judecătorilor și procurorilor are un impact sistemic și nu este acoperit prin instrumentele utilizate în prezent, bazate pe soluții temporare. În acest context, se conturează necesitatea unei abordări integrate în domeniul resurselor umane, care să includă măsuri de salarizare, planificare a recrutării și mecanisme transparente de gestionare a funcțiilor vacante.

De asemenea, dependența reformei justiției de finanțarea externă, observată pe parcursul întregii perioade analizate, indică necesitatea instituirii unui mecanism național de priorizare bugetară, care să asigure continuitatea intervențiilor și în absența asistenței externe.

Experiența perioadei 2022–2025 indică o problemă de coerență a planificării strategice. Reiterarea, în documente succesive, a unor acțiuni neimplementate, precum e-Executare sau e-Reținere, în absența ajustării indicatorilor, termenelor și responsabilităților, afectează credibilitatea instrumentelor de planificare la nivel sectorial.

Finanțat de
Uniunea Europeană

#JustițiePentruMoldova

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană
și cofinanțat de Fundația Soros Moldova